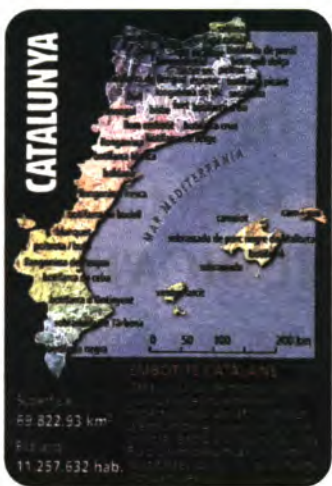

Els poders establerts tendeixen al control, unificació i explotació psíquica de llurs súbdits (X. Rubert de Ventós, independentista cristià). Perdre la individualitat pròpia i esdevenir un simple engranatge d'una màquina, és impropri de la dignitat humana (Gandhi, el major independentista, creient). El gran mal no rau en la pobresa ni en l'explotació, sinó en la pèrdua de singularitat humana sota el consumisme (P. P. Pasolini, director de cinema)

L'ESTEL

Amb el suport de:

GOVERN DE LES ILLES BALEARS
Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

A.P.P.E.C
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

paisoscatalans.org/estel
E MAIL focifum@teleline.es

ANY XXII. NÚMERO 486

1^a DE JULIOL DEL 2002

PREU: 2 €

ES MOLINAR

Fa mig any que en Manolo Sánchez de s'Hort des Ca regenta el Restaurant Es Forn al Molinar. Fa la cuina Mallorquina. Menú dies feiners a 7'75 €. Caps de setmana i festes a 9'75 €. Els vespres a la carta. A la foto amb la cambrera Mei-Mei de la Xina. Tel. 971 273 937

En Manuel Pons és el tresorer de la Colomòfila Estrella Missatgera des Molinar. Són 17 associats que fan volar coloms. A la foto amb n'Irina Ivanova de Búlgaria, cambrera del Restaurant Caballo Blanco. Sembla que s'estimen. Tel. 971 278 064

Fa 3 anys que en Ferran Fernández, na Jacinta Bustos i la seva germana Aina, obren la Immobiliària Pou 33 a la barriada de sa Gruta. A la foto amb na Betlem, que ja té 4 mesos. Tel. 971 250 037-38

Fa 2 anys que n'Enric López i el seu cunyat Aaron regenten la Croisanteria La Gruta al Molinar. A més de begudes, venen pa, pastissos, hamburgueses i carn a la brasa. Tel. 971 240 285

És la madona de ca n'Erbon que fa les persianes netes. Les seves veïnades l'hi aguanten l'escala. Una barriada entranyable, la del Molinar, on la gent s'estima.

Cossiga diu que «n'Aznar empesta a caserna franquista»

Dura resposts de l'ex president italià a Aznar per la seva actitud davant els bisbes de la comunitat autònoma Basca

PEDRO PONCE

La controvèrsia sobre la pastoral dels bisbes de la Comunitat Autònoma Basca sa va deixar sentir a Roma per boca de Francesco Cossiga, que alçà la veu per qualificar n'Aznar de «feixista» per haver titllat de «perversió moral» el document episcopal. «Ni tan sols n'Hitler ni Goebbels havien arribat a ofendre d'aquesta manera la santedat dels bisbes, va dir l'ex president de la república italiana.

Mentre el Vaticà no ha fet pública cap declaració oficial a través del portaveu de la Santa Seu, la via habitual utilitzada en aquests

casos, Cossiga s'esbravà contra el líder del PP en una trobada institucional.

«N'Aznar és un feixista. Anomenem-lo pel seu nom: feixista», assegurà l'ex president de la república italiana en la assemblea anual dels consells regionals. Les dures paraules de Cossiga suscitaron una remor generalitzada en l'audiència del Teatre Argentina, on estaven presents més de mil càrrecs electes de regions i províncies autònomes. Però el veterà senador insistí en els seus atacs contra el president espanyol: «He dit feixista, però potser l'hauria d'haver anomenat falan-

gista, encara que aquest era un moviment noble mentre que n'Aznar empesta a caserna marroquina de Franco».

Al presentar dissabte passat la seva dimissió com a senador vitalici, Francesco Cossiga ja havia atacat al màxim dirigent del PP. «El dia que n'Aznar, que du amb ell la pudor del pitjor franquisme, se converteixi en president del Partit Popular Europeu, abandonaré aquesta formació, que és la darrera casa política que me queda», assenyalà davant un nombrós auditori, el veterà polític transalpí. Ω

Fa un any que en Diego Solmos i en Lluís Garcia obren la Ferreteria Es Molinar on abans hi havia el Bar Levante. Tenen tota classe d'eines, i si els en manca alguna la van a cercar. Tel. 971 421 551

LA
REVISTA
DELS
EMPRESARIS

Espraiada

L'espraiada d'avui la dediquem a dues bandes. Primer, a les paraules de Francesco Cossiga: «Aznar és com el caporal d'una caserna marroquina de la legió de Franco». I en segon lloc, a la persona que va decapitar el retrat del rei d'Espanya que hi havia penjat a l'Ajuntament de Berga. I és que ja ho diu la cançó: Si el rei vol corona, corona li darem. Ω

Fa 7 anys que na Maria Duran i la seva germana Maria obren l'Escoleta d'Infants Blau i Rosa a la barriada de sa Gruta. Tel. 971 240 740

DECLARACIÓ DE VIC

Empesos per la preocupació entorn del nostre futur nacional, tant pel que fa al seu àmbit territorial com a la seva projecció més enllà d'aquest, un conjunt de dones i homes d'arreu dels Països Catalans relacionats amb l'entorn cultural, ens hem reunit, seguint la convocatòria de la Comissió Sectorial de Cultura d'E.R.C., al Temple Romà de la ciutat de Vic el dia 1 de Juny de l'any 2002, partint de les següents consideracions:

La plena vigència de la idea de Països Catalans, entesos com les diferents parts d'una mateixa realitat nacional.

La voluntat de ser presents en el marc polític europeu, en condicions d'igualtat amb la resta de nacions que en formen part.

La contemplació d'aquest marc polític com una via de superació de la nostra situació d'avui, encotillada per les limitacions que ens confereix l'actual estructura dels estats.

La constatació que són aquests estats i no les nacions com la nostra, els qui estan treballant per decidir la futura ordenació política europea.

El fet innegable que els actuals estats no mostren cap voluntat de facilitar el desenvolupament de les nacions en el marc europeu, impeding-ne l'exercici de la pròpia sobirania, i que aquesta és una situació que no sembla contemplar canvis a curt o mig termini.

L'avantatge que representa per a la nostra nació el fet de disposar d'una cultura pròpia i diferenciada, bastida damunt de sòlids referents que abasten totes les nostres unitats territorials, cadascuna amb les seves especificitats, conformant així un corpus sòlid i amb expectatives de futur.

La idea que aquesta realitat cultural pot esdevenir una alternativa a la via política, convertint-se de fet en una eina idònia que ens permeti ser presents dins d'Europa amb plenes garanties per a la nostra existència nacional.

És per tot això que, amb el desig de contribuir a nivell teòric en la plasmació de la realitat cultural catalana dins de l'àmbit europeu, confiant que esdevingui un element clau a l'hora d'assolir la plena sobirania de la nostra nació, superant la vella i caduca estructura dels estats, presentem les

Conclusions de la Jornada:
Cal desenvolupar una veritable interrelació entre els diversos

territoris de la nostra nació en tots els àmbits, inclòs el concepte de capitalitat que la ciutat de Barcelona ha d'exercir a nivell de Països Catalans.

Cal crear les xarxes adequades perquè, en el terreny cultural, aquesta interrelació es concreti en resultats obtinguts d'un procés de creació col·lectiva que impliqui totes les nostres unitats territorials.

Cal generar producció pròpia en tots els sectors culturals, i originàriament en català.

Cal entendre la cultura, des d'un primer moment, com un tot que defineix la nostra identitat, més enllà de les necessàries però no úniques reivindicacions lingüístiques. El nostre no és un problema lingüístic, és un problema polític.

Cal ser conscients, per superar-les, de les limitacions imposades pels poders dels estats i de la por que aquests poders senten davant de la nostra mateixa existència.

Cal treballar, ja des d'ara, per modificar i afeblir les actuals estructures estatals, amb l'objectiu de deslliurar-nos d'un llast que impedeix la nostra existència diferenciada dins del marc europeu.

Cal denunciar l'asfixia mediàtica a què ens sotmeten els poders fàctics de tota mena i les seves lleis.

Cal reconèixer la importància de la persona en tant que subjecte, i no només objecte de la realitat cultural.

La identitat nacional no és quelcom postís. Neix de l'individu mateix. Produir sí, però com a conseqüència del ser.

L'acceptació integral de la nostra identitat ha de comportar, necessàriament, una lluita enfront els genocidis que tenen lloc arreu del món. La lluita per la nostra identitat és també la lluita per la identitat dels altres. La "consciència de genocidi" ha de generar el nostre respecte envers la resta de nacions, tant a nivell europeu com mundial.

Volem expressar, en definitiva, la nostra voluntat de ser, tant dins del nostre territori immediat com dins d'aquell territori que compartim amb tants d'altres pobles: Europa. Ω

Vic, a 1 de Juny de 2002

LEGIONARIOS DE CRISTO I MEMBRES DEL OPUS, EN LLOCS CLAU DEL GOVERN ESPANYOL I LA JUDICATURA ESPANYOLA

Algú podria pensar que es tracta d'un dels 'miracles' de la liberalització. Però la veritat és que al Opus Dei li ha sortit un seriós competidor en la captació d'ànimes de les altes esferes dels poders públics: els Legionarios de Cristo. Membres d'ambdues congregacions copen avui llocs rellevants del Govern espanyol i de la Judicatura espanyola i estenen els seus tentacles en el més granat de l'empresariat patri.

Entre els Legionarios de Cristo i del seu braç seglar, Regnum Christi, figura l'actual ministre de Justícia, Ángel Acebes, i el secretari d'Estat de Justícia, José María Michavila. El cas d'aquest últim és especialment rellevant perquè es tracta d'un cas de transfuguisme religiós: amb anterioritat havia militat en el Opus.

Segons van assegurar a elconfidencial.com fonts de l'organització creada per Escrivá de Balaguer, Michavila va entrar en contacte amb els Legionarios de Cristo gràcies als oficis del ex conseller d'Educació de la Comunitat Autònoma de Madrid, Gustavo Villapalos, quan aquest era encara rector de la

Universitat Complutense i Michavila formava part del seu equip. Villapalos, altre 'legionario' de renom, va exercir el seu apostolati va aconseguir la conversió "de Michavila.

Amb Isabel Tocino i Margarita Mariscal de Gante fora del Govern (l'exministra de Justícia simpatitzava sense militar), el Opus conserva en l'E-

xecutiu al titular de Defensa, Federico Trillo, però és conscient de la proximitat que cap a l'Obra demostren tant el vicepresident primer i ministre de l'Interior, Mariano Rajoy, com el ex responsable d'aquesta cartera, Jaime Major Oreja, ambdós en la carrera per succeir a Aznar al capdavant del PP.

Respecte a l'entorn més proper del propi president del Govern, els interlocutors d'aquest diari destaquen la proximitat al Opus de la seva esposa, Ana Botella. Una de les seves germanes, María Jesús, designada temps endarrere secretària provincial del PP de Còrdova, figura adscrita, en canvi, a Regnum Christi, igual que l'esposa del ministre Acebes.

En la Judicatura, la influència d'ambdues organitzacions és especialment rellevant. Als casos ja apuntats de Acebes i Michavila, caldria sumar la pertinença al Opus del fiscal general de l'Estat, Jesús Cardenal, les simpaties manifestes cap a aquest entramat de l'actual president de l'Audiència Nacional, Carlos Divar o la militància directa de membres del Consell General del Poder Judicial com José Luis Requero, qui, per cert, va registrar recentment una petició en el CGPJ per a convertir en patrona de l'òrgan de govern dels jutges a la Virgen de las Penas.

En els segons graons del Govern, les adscripcions mereixen també ser ressenyades. 'Germanes en la fe' són el director general de la Policia, Juan Cotino, o el secretari d'Estat per a

les relacions amb les Corts, Jorge Fernández Díaz.

L'expansió dels Legionarios de Cristo no s'ha circumscriu a l'àmbit merament polític i judicial. Les interlocutors d'aquest diari asseguren que la seva tasca evangelitzadora ha calat també en el teixit empresarial, especialment entre cognoms de ressonància. És el cas de Koplowitz Alicia pertany a

Regnum- o d'Oriol. Diversos germans del president d'Iberdrola, Iñigo de Oriol, són sacerdots legionaris.

L'organització, fundada a Mèxic en 1941 pel pare Marcel Maciel rehabilitat pel vaticà en 1958 després de ser acusat d'ajudar-se en les seves visions amb butllofes de morfina- ha trobat a Espanya terreny abonat per a la seva tasca. Dirigeix el Centre Universitari Francisco de Vitoria, una xarxa de col·legis (Mà Amiga) i assessories pedagògiques (Institut d'Assessoria per a Centres Educatius).

Compte en el món amb 500 sacerdots i prop de 2.500 seminaristes, als quals caldria afegir els 50.000 fidels que formen part de Regnum Christi. Segons els seus propis documents, la fi específica de la congregació és "la instauració del regne de Crist en la societat, d'acord amb les exigències de la justícia i caritat cristianes, a través de la formació de grups de líders seglars que donin testimoniatge de l'Evangeli en el seu mitjà familiar, professional i social". Ω

Font: CGT Reus

ATAAC FEIXISTA AL TIO CANYA DE SANT FELIU DE LLOBREGAT

ERC denuncia "l'estat de setge que viu la ciutat" i convoca una concentració

El local on hi ha ERC, les JERC i la seu social i cultural Tio Canya de Sant Feliu de Llobregat va sofrir un atac divendres a la nit. L'agressió la van produir 15 joves d'estètica skin armats amb pals, bats de beisbol i barres de ferro, que van trencar els vidres del local i van malmetre la porta de l'edifici en una acció totalment predeterminada. La dotzena de persones que es trobaven en aquell moment dins el local van patir intimidacions, mentre l'únic ferit de l'atac va

ser portat d'urgències a la Creu Roja de l'Hospitalet.

Cal recordar que l'agost del 2000 el mateix local d'ERC ja va ser víctima d'un còctel molotov i que durant aquest temps, s'han produït diferents agressions contra l'esquerra independentista a Sant Feliu. La sensació d'impotència regnava entre tots els veïns i amics que es van adreçar al local per avaluar, pocs minuts després de l'atac, els danys causats, encara sense quantificar.

Les entitats afectades tenen previst organitzar una concentració davant de l'ajuntament el proper divendres 21 a les 20h per denunciar la impunitat amb que actuen les bandes feixistes per la ciutat. ERC-Sant Feliu denuncia "l'estat de setge que viu la ciutat i la poca contundència amb que actua la policia local, permetent que les agressions augmentin dia rere dia. Ha arribat el moment de dir prou". ERC, JERC, Tio Canya - Sant Feliu de Llobregat. Ω

Política cultural dèbil

En els tres anys de vigència del Pacte de Progrés, que propiciaren el canvi de govern a la nostra autonomia i donaren color nacionalista al Consell de Mallorca, s'han fet coses: unes bones, altres menys bones i alguna dolenta.

Segons sembla ser és que les menys bones, i fins i tot alguna de dolenta, les han protagonitzat els gestors culturals del Govern i del Consell de Mallorca.

La impressió que tenc és la de qualificació de mala gestió, de «mala gestió» cultural que mereixen els gestors polítics, més per allò que no han fet, que per allò que han fet.

Els gestors culturals del Govern i del Consell, haurien d'exigir-se molt més, en pro d'una vertadera feina d'ajuda a la promoció cultural autòctona i de la potenciació d'una normalització

lingüística que, ara mateix, sembla que se conforma en copiar la feina que fa l'ASI, el partit d'en Rabasco, «però a l'enrevés. O sia, col·locar tanques publicitàries als carrers i carreteres de les Balears, amb un missatge light a favor de la nostra llengua. En Rabasco les col·loca igual, però contràries i molt més agressives en el seu missatge i el seu contingut.

Entre els errors i omissions que han caracteritzat la gestió dels responsables de cultura, està la beatura falsa de la seva política. La gran timidesa o manca de decisió en defensa de la nostra llengua i cultura.

Pel que sia, la cosa és que la feina, l'esforç o la dedicació de promocionar i difondre la nostra llengua i cultura no s'ha vist

reflectida en la consecució de cap objectiu que dur-se a la boca. El cas és que ben poc se diferencia la labor realitzada pels actuals gestors (PSM amb al dels antics (PP). I això significa que als actuals gestors no se'ls veu la suposada conscienciació cultural que haurien de tenir per ser ells qui són. Més be sembla que són víctimes d'un complex, ja que no ho oblidem: ha estat en aquesta legislatura que s'ha promocionat per tot Mallorca, amb fons del Consell, l'ensenyança per mitjà de tallers del «Baile per Sevillanas». Res a objectar, a no ser que al mateix temps, resulta que el ball mallorquí no gaudeix de gaire ajudes per part del Consell de Mallorca.

Potser sigui per manca de dedicació o per impotència. El cas

és que en aquesta legislatura, encara no existeix un projecte de Centre de Promoció de Cultura Popular i Tradicional Mallorquina.

Per aquest mateix motiu encara no s'ha desenvolupat per fer-la assequible a grups, persones, entitats, associacions... que treballen i lluiten a Mallorca per la cultura popular i la normalització lingüística. La Llei de protecció de la Cultura recentment aprovada pel Parlament balear, és, potser, l'única cosa positiva.

Tampoc s'ha fet feina, des del Govern i el Consell en la tasca de propiciar la trobada de les distintes entitats i associacions que fan feina a favor de la cultura popular. Els responsables culturals han donat l'esquena a tot el col·lectiu.

Dissortadament, a aquestes

altures del curs no podem dir que els gestors polítics de la nostra cultura ens hagin deixat satisfets per la seva gestió. A penes els podríem donar un suficient. I els ho dariem més per simpatia que per mèrits.

De manera que, ara tenen un any per esmenar-se. Tenen un any per realitzar tota la feina que no han fet. Esperem que pel be de la nostra llengua i cultura, ho facin. Esperem que se treguin de sobre els estúpids complexos que puguin tenir. Que siguin coherents. Que siguin el que són: Uns partits que diuen ser dels mallorquins i de Mallorca. **Ω**

PERE FELIP I BUADES

Però no se n'adona?

Aquesta història és totalment vera, va succeir en un avió de la British Airways:

Durant el vol entre Johannesburg i Londres, una senyora blanca d'uns cinquanta anys s'asseu al costat d'un negre. Crida a l'hostessa per a queixar-se:

-¿Quin és el problema, senyora? - demana l'hostessa.

-Però, ¿no se n'adona? - respon la senyora-. M'han col·locat al costat d'un negre. No puc quedar-me al costat d'aquests "bruts". Doneu-me un altre seient.

-Per favor, calmeu-vos. -diu l'hostessa-. Gairebé tots els llocs d'aquest vol estan ocupats. Deixeu-me veure si hi ha algun lloc en classe executiva o en primera.

L'hostessa marxa i torna uns minuts després.....

-Senyora, com jo sospitava, no hi ha cap lloc buit en classe econòmica. Vaig conversar amb el comandant i em va confirmar que tampoc no hi ha lloc en executiva. Per sort, sí tenim un lloc en primera classe. Abans que la senyora pogués respondre alguna cosa, l'hostessa va continuar:

-És totalment inusitat que la companyia concedeixi un seient de primera classe a algú que està en econòmica, però donades les circumstàncies el comandant ha considerat que seria escandalós que algú estigui obligat a asseure's al costat d'una persona tan desagradable. Dient això, l'hostessa va mirar a l'home de color i va dir:

-Si el senyor em fes el favor de prendre les seves pertinençes, el seient de primera classe ja es troba amant.

I tots els passatgers del voltant, que havien contemplat l'escena es van aixecar i van aplaudir per l'actitud de la companyia.

(P.D.: On posa negre, pot ser reemplaçat, segons els casos, per jueu, indi, gitano, magrebi, català, basc, musulmà, cristià, palestí...o el que més ràbia li doni a cadascú).

La convivència interreligiosa es posa a prova amb un cas del qual tot el món pren nota

David Rico 30/05/2002

L'actualitat de la segona quinzena de maig, no només a Catalunya sinó arreu d'Espanya, ha tingut com a nom propi un conflicte social per la imminent construcció d'una mesquita a Premià de Mar (Barcelona). Hi ha hagut manifestacions de signe contrari, amb uns veïns que no volen el centre musulmà prop de casa seva i també amb altres col·lectius que demanen comprensió en nom de la convivència i la tolerància. Lamentablement, però, s'ha arribat a produir algun enfrontament violent que representa la pitjor cara d'aquesta fractura social.

Durant una manifestació el dissabte 18 de maig, grups de manifestants oposats van arribar a les mans en un moment de tensió que les forces de seguretat no van poder controlar. Afortunadament no hi va haver víctimes ni ferits greus.

Les anàlisis sobre aquest cas han estat molt diverses. «Els cristians estem per la convivència de debò, perquè potser el que està passant a Premià de Mar amb la mesquita és, sobretot, egoisme», comentava la directora de Càritas diocesana de Barcelona, Núria Gispert, quan se li va demanar una valoració dels fets. I és que, per exemple, molts projectes de construcció de cases per rehabilitar drogodependents, serveis solidaris com ara un menjador de la Mare Teresa de Calcuta o residències per a gent gran han rebut sovint l'oposició de veïns que han arribat, fins i tot, a impedir la presència d'aquests locals públics prop dels seus domicilis. Davant aquesta realitat, ens preguntem: el rebuig d'una mesquita a Premià de Mar és un problema de tolerància religiosa? Segurament la resposta més clara seria que el conflicte, en principi només d'àmbit local, destapa un egoisme col·lectiu. Per exemple, s'ha arribat a dir fins i tot que la proximitat amb una mesquita devaluaria els pisos o cases de la zona. I aquest problema, que entra dins la manca de valors de la societat, no és només d'aquesta vila costanera catalana, ni tan sols d'Espanya, sinó d'Europa i del món en general.

Darrerament, quan s'ha plantejat la construcció de mesquites a països europeus de majoria cristiana, tota la societat sense excepció ha coincidit a donar suport al dret d'una comunitat religiosa, sigui quina sigui, a disposar d'un espai per pregar i celebrar els seus ritus. E-Cristians, per exemple, va demanar a finals de 2001, en un comunicat, que la Generalitat garanteixi l'assistència religiosa a tots els ciutadans de Catalunya de qualsevol creença.

D'altra banda, no han faltat tampoc reflexions com les que alguna vegada han proposat l'arquebisbe de Barcelona, Ricard Maria Carles, i altres personalitats: «Mesquites a casa nostra, sí; em sembla molt bé. Però els catòlics també hem de demanar reciprocitat, és a dir que als països de majoria musulmana siguin respectats els creients d'altres confessions i puguin pregar i reunir-se als seus temples». El mateix cardenal Carles va fer aquesta valoració, sobre el tema de Premià, el dia 23 de maig durant la presentació dels actes del 50è aniversari del Congrés Eucarístic de Barcelona: «No hi ha hagut en cap moment un enfrontament entre catòlics i musulmans. El conflicte és municipal, amb una mesquita com a motiu, però podia haver-se produït igualment amb un altre local social que molestés els veïns».

Per tant, sembla evident que, en el rerefons de la polèmica de Premià, hi ha el rebuig a la construcció d'un local que, per la raó que sigui, molesta un grup important de ciutadans. Més enllà d'aquesta qüestió, el tema va molt lligat a la immigració, una realitat que a molts països de l'Europa occidental està provocant l'augment de població musulma-

na. I per fer possible una bona convivència amb persones d'una religió i una cultura diferents, també és molt important que hi hagi una reciprocitat: d'una banda, els ciutadans del país han de saber acceptar i acollir positivament els estrangers i, d'altra banda, els qui arriben de fora han de saber integrar-se.

Sobre la integració, també s'han produït recentment diverses valoracions que, de fet, no són noves. El dilluns 27 de maig, en una entrevista a Catalunya Ràdio, el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, va qualificar d'inadmissible que un iman musulmà «no parli ni català ni castellà» després d'anys de residència a Espanya. Això és només un exemple, perquè certament la convivència i la integració són dos elements molt complicats que requereixen un esforç de tothom. També hi intervenen elements classistes: per a molts ciutadans, no és el mateix tenir com a veí un líder musulmà que una família obrera magribina, per posar dos exemples comparatius.

L'element educatiu

Dins el desitjable procés de millora de la convivència amb els immigrants de cultures i religions diferents, l'element educatiu és molt important, particularment a la família i a l'escola. La següent explicació de Luis María Llena, professor de religió en una escola de Barcelona, és prou significativa: «La gent jove pensa basant-se en el que es diu als mitjans de comunicació. Per exemple, fa uns dies, una alumna adolescent em va comentar amb molta sorpresa que, com va dir el president José María Aznar, un 89 per cent dels presos preventius a Espanya són immigrants i que, per tant, els de fora no poden ser bons. Ella es queda només amb una dada que, si és certa, el que cal fer és buscar tots els motius fan que existeixi aquesta realitat. Aquestes persones no estan a la presó perquè són de fora o perquè pertanyen a una altra cultura».

Sigui com sigui, en el conflicte de Premià de Mar, la comunitat musulmana ha seguit, durant aquests últims mesos, tots els tràmits legals per demanar la construcció del seu temple, fins a l'última autorització. Davant la divisió social i les protestes, però, s'acaba de crear una comissió negociadora amb les administracions local i catalana, el col·lectiu musulmà i les forces polítiques municipals. Mentrestant, l'alcalde de la localitat, Maria Jesús Fanego, ha autoritzat en nom de l'Ajuntament la cessió provisional d'una escola als musulmans per pregar, a l'espera d'una solució pacífica del cas.

Finalment, podem recordar que l'article 16 de la Constitució espanyola defensa la llibertat ideològica, religiosa i de culte tant dels individus com de les comunitats.

Per tant, el marc legal és indiscutible. El repte perquè aquesta pauta es pugui complir és, sobretot, la capacitat col·lectiva d'escoltar la pluralitat social, cultural i religiosa. E-cristians.net. **Ω**

EL VERITABLE FRAU SOCIAL

Darrerament el govern ultradretà de l'estat ha aprovat una llei que endu-reix, o millor dit, criminalitza els aturats, amb l'excusa que totes aquestes «despeses socials» costen molts calers. Això és una gran hipocresia social, ja que el frau a L'INEM és mínim (d'un 2 % a un 5 %). Per contra, segons les darreres notícies, només la patronal gironina -la FOEG- haurà de retornar «l'ajut públic» de 255.000 euros per un pla de formació que no es va fer, per un pla d'aprenentatge metafísic, totalment manipulat. Per què el Sr. Aznar i tot el seu corollari ultraconservador no esmenten aquestes xacres abans d'agredir tan demagògicament els sindicats?

De fet, amb aquestes dades i aquestes notícies es confirma que el veritable frau social no el cometen els explotats treballadors ni els maltractats autònoms ni els, poc compresos, petits empresaris. El gran frau social, en aquest país tan especial, el porta a terme la gran patronal.

En definitiva, que caldria començar a dir les coses pel seu nom i a restaurar, en el món de l'empresa, una cosa que val molt pocs diners, però -això sí costa molts esforços i molta dignitat- com és l'ètica. **Ω**

JOSEP M. LOSTE I ROMERO

EL DRET A REBRE L'ENSENYAMENT EN CATALÀ

Ens hem queixat moltes vegades, des d'aquesta mateixa tribuna, del fet que les lleis existents actualment en vigor són massa escarransides per poder aconseguir, amb el seu suport, la plena normalització de la llengua catalana. Es tracta d'un comentari merament teòric: amb la legislació vigent no n'hi ha prou per normalitzar el català. Això no implica, emperò, que no sigui considerablement millor que la que hi havia en èpoques de persecució directa de la nostra llengua -posem l'època del franquisme- i que no es puguin aprofitar algunes esclatxes que ens deixa i fer que juguin a favor nostre. Afegim-hi el fet elemental que les autoritats estan per fer complir les lleis que emanen dels parlaments.

Aquesta reflexió inicial ve a tomb d'una carta publicada ahir a «Diario de Ibiza», signada per Andrés Delgado Ramis, en la qual aquest pare de dos infants petits reclamava el seu dret a portar-los a un centre educatiu que ensenyi en català. Teòricament, segons la LOGSE, els pares i mares tenen dret a triar el centre dels seus fills. Posem que això només és teoria: hauríem de suposar que, almanco, tenen dret a escollir el tipus de centre que volen per als seus fills. Suposem que tampoc, que no poden escollir ni tan sols el tipus de centre on volen portar els fills a l'escola: almanco haurien de tenir garantits els drets fonamentals reconeguts per la llei.

M'explicaré: portar els infants exactament a l'escola on t'agradaria dur-los, de vegades resulta impossible. Hi ha molts pares i mares que no poden complir aquesta primera disposició legal de poder escollir centre per als seus fills i que, per tant, s'han d'accontentar amb una escola diferent de la que havien triat en principi. Suposant que no poden dur els fills al centre on voldrien, s'ha de tenir en compte que les preferències, si es tracta de persones crítiques, conscients i preocupades per l'educació dels infants, vénen donades pel model d'educació que s'hi imparteix. Entre nosaltres, la llengua vehicular encara té una importància prou gran, a l'hora d'escollir centre, tot i que, si s'aplicàs la llei, no n'hauria de tenir gaire: teòricament, tots els centres d'Eivissa i de la resta de les Balears i Pitiüses, imparteixen almenys el cinquanta per cent de les matèries en llengua catalana.

Si un pare o una mare no ha pogut escollir el centre on volia portar els fills, com a mínim ha de poder escollir un centre que presenti un model semblant al que hauria volgut en principi. Per exemple, si algú vol portar els fills a un centre on s'ensenyi en català, no se li pot donar un centre on els infants, amb tota seguretat, seran alfabetitzats en una altra llengua.

Però, encara, existeix una altra consideració elemental: l'administració no pot vulnerar els drets establerts legalment. Tothom té dret, a les illes Balears, que els seus fills aprenguin en llengua catalana, si així ho vol. De la mateixa manera que hi ha espanyolistes acèrrims que es fan dissenyar programes especials perquè els seus fills aprenguin amb el castellà com a llengua vehicular a les escoles on s'ensenyava en català, els pares que així ho vulguin poden exigir que s'ensenyi els seus fills en català, vagin a l'escola on vagin.

Tots sabem, emperò, que això és pura literatura, perquè per poder fer efectiu aquest dret elemental s'hauria de començar per recanviar una pila de professors (no reciclats encara, malgrat que hi haurien d'estar des de l'any 1989, i l'administració encara no ha pres les mesures per fer aquesta disposició efectiva); o perquè centres que diuen que fan tot l'ensenyament en català no hi fan gairebé res (cas notori: l'IES Sa Colomina, un centre de nova creació que, per a vergonya de l'administració educativa, funciona encara més en espanyol que la resta d'instituts d'Eivissa, que, per cert, hi funcionen quasi del tot)...

Estic convençut que l'administració només reaccionarà si els ciutadans reclamen els seus drets (usant tots els mitjans que tenen a l'abast per fer-los efectius). Un pare que vulgui que els seus fills rebin l'ensenyament en català, hi té tot el dret, i l'administració li ha de garantir aquest dret. Ja m'agradaria a mi que hi hagués només que fos un parell de pares amb fills a l'institut on jo treballava que exigissin ensenyament personalitzat en llengua catalana per als seus fills! **Ω**

BERNAT JOAN I MARÍ
President d'Esquerra
Republicana-Balears i Pitiüses

L'opinió immoral

El govern espanyol s'ha emparat en la llibertat d'expressió per dir que determinades valoracions d'uns bisbes de l'Església catòlica eren «moralment perverses». El polític espanyol que més ho ha teoritzat ha estat el Sr. Piqué.

Al respecte s'hauria de dir, de primer, que les opinions d'un govern no són simples expressions públiques de desacord, sinó que són instruments de pressió política i, per això, la seva importància és cabdal.

I, per altra banda, una opinió, sigui de qui sigui, no és en si mateixa immoral, ben al contrari, una opinió és un element de contingut en el sistema de relacions que ens ajuda a ésser persones humanes. Sense el diàleg, i el diàleg està format d'intercanvis d'opinions, no hi ha relació, i sense relació no neix la persona humana.

El que va molestar al Sr. Aznar, però encara més al Sr. Piqué, no va ésser el contingut de l'opinió dels bisbes bascos sinó que l'opinió vingués d'uns bisbes. Per això, amb ganes de fer mal i confondre van dir que aquella opinió era «moralment perversa». Però la gravetat de tot plegat és que en contra del que diu el Sr. Piqué, i el portaveu del govern espanyol, la seva no és una simple opinió, sinó una compulsió per cercar el seu retracta públic. Entre altres accions, aquestes si del tot immorals (!), tot usant medis financers de tots els que estem sota dominació espanyola, han cridat a consultes al Nunci de la Santa Seu a l'Estat espanyol i han obligat a la Conferència Episcopal dels bisbes de l'estat espanyol a pronunciar-se sobre el tema.

La confusió de termes és clara en tot aquest debat. La més mínima tradició republicana catalana i espanyola posaria en evidència els errors de base que hi ha en aquest estil de fer política. La llibertat també és respecte i dignitat. Aquestes dues paraules, per cert, no sé si les coneix el Sr. Piqué. Només cal repassar la seva biografia per adonar-se que segurament no creu en res. Ha passat de l'esquerra a la dreta rància. Va estar sota el govern del Sr. Pujol i ara ho està sota el del Sr. Aznar. Em pregunto és el seu interès real a la vida.

I, precisament ha estat el Sr. Piqué el que més ha emfatitzat sobre el sentit «moralment pervers» d'unes declaracions pastorals d'uns bisbes de l'Església catòlica. Són immorals, en tot cas, les accions, o tot allò que

en tingui similar força com és el cas d'una llei, com d'alguna manera va insinuar el Cardenal Carles, Arquebisbe de Barcelona. El govern del PP, per exemple, sap que la llei de l'avortament és clarament immoral, i que mata molt més que qualsevulla altre reclamació històrica, i en canvi no fa res de res per impedir-ho. Ho saben perfectament, els pocs membres democratacristians que hi estan integrats, o com ho sap el Sr. Duran d'Unió Democràtica de Catalunya. I, tot i saber-ho, no fan res constructiu sinó ben al revés deconstructiu, sembrant la confusió i el desconhort entre la població peninsular, tot creant un discurs estèril o callant com les pedres.

Una llei, una acció o una actitud, al meu entendre, poden ésser immorals si s'aparten d'un ideal del bé o, si més no, no el cerquen. Una opinió mai pot ser-ho. Per això, els bisbes bascos, catalans o espanyols no diuen que els polítics o els diputats són gent immoral. La llei sí. L'acció d'avortar també. Per posar un bon exemple, de plena actualitat, ja que una recent enquesta del Departament de Sanitat de la Generalitat del Principat, estableix els quinze anys com l'edat mitja de la primera relació sexual completa (coït), molt sovint sense mètodes anticonceptius (la majoria de naturalesa abortiva), fet que fa pensar en la quantitat de nadons concebuts que no poden conèixer aquest món.

L'opinió, la llibertat d'expressió, és la paraula, o la forma de construir una societat. Si l'opinió és lliure i sana, és vincle i força. La realitat social no pot tolerar el seu mal ús. La discordança de pensament, genera diversitat d'opinions, i d'aquesta manera s'obre la via a la intel·ligència i en definitiva a la veritat. Qui té por a la veritat mai en voldrà saber res d'aquesta manera d'entendre la democràcia. Només per l'expressió i la paraula les persones poden prosperar i madurar. Alguns fins al punt de fer-ne una dedicació total al seu cultiu.

És el cas dels bisbes. Ells no s'han amagat mai a la veritat i són els que millor coneixen el sentit de la llibertat.

Fa dos mil anys que la defensen i l'estenen. Quina mena de gent pot creure'n el contrari? Quins polítics dubten d'aquesta lleialtat feta de tradició i d'història? Perquè? **Ω**

© Llorenç Prats-Segarra
(campusjove@correu.vilaweb.com)

M a l l o r q u í

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears,
és oficial a Mallorca.

Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la.
Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada

Un govern que fa aigües

I és que cada vegada se veu de manera més clara la incompatibilitat entre les institucions d'aquest règim cada dia més corrupte de la Monarquia i el moviment obrer. Cada vegada se veu més la incompatibilitat entre les institucions de la UE i els interessos dels treballadors i els pobles. I això se nota en dues qüestions. La resistència que augmenta per tot arreu. I la crisi que tant a nivell espanyol com europeu creix en el si de les institucions.

El Govern Aznar, que necessita la unió sagrada per imposar el retall de llibertats mitjançant la Llei de Partits, veu que s'en-sorra aquesta aliança. Ni tan sols aconseguix el recolzament de l'Església, i el recolzament del PSOE i CiU se fa a costa de grans resistències per poder copejar als treballadors i en aquesta situació troben minvades les seves possibilitats. Però, al mateix temps, aquest Govern necessita consens social per poder imposar els seus retalls a les llibertats, necessita un moviment obrer amordassat mitjançant la concertació social.

En mig de la crisi internacional, al Unió Europea ve exigint en cada Cimera de Caps d'Estat i de Govern les «rigideses del mercat laboral», desmantellar la protecció social, sacrificar la producció, els salaris i els serveis públics en nom de l'euro i de la competitivitat. Vegem el que decidiren a la Cimera de Barcelona: Allargar cinc anys la edat de la jubilació, reformar les prestacions per atur i les pensions, privatitzar els transports, la electricitat i l'energia, eliminar qualsevol vestigi de sobirania dels parlaments estatals per a convertir-los ple-

nament en cambres subsidiàries de la Comissió Europea.

És el dictat de la administració Bush que viatja de cap a cap del planeta per tal d'imposar els seus dictats, que no són altres que subordinar tots els interessos dels pobles i intentar solucionar la crisi del sistema de propietat privada.

En nom d'aquesta política se destrueixen drets centenaris i s'afuen tot tipus de conflictes. Des d'Orient Mitjà a la Índia i Pakistan.

El Govern Aznar no fa altra cosa que aplicar allò decidit en aquestes Cimeres. Com ho fan Blair, Berlusconi, Schröder. Polítiques anti obreres que provoquen el major rebuig i la major desafecció dels treballadors respecte als governs d'«esquerra» que les executen i dels partits «socialistes» i «comunistes» que les recolzen, tal com hem vist a Portugal, França i Holanda.

Els problemes a que estan enfrontats els treballadors i els pobles d'Espanya no són distints als dels treballadors i els pobles d'Europa i del món: la desreglamentació, la privatització, la negació dels drets dels pobles i l'atac a les conquestes democràtiques. La solució sols se pot trobar en la unitat dels treballadors, base de la fraternitat entre els pobles i, per tant, en la existència i defensa de les organitzacions que se reclamen de la classe obrera i de la democràcia, particularment els sindicats. Avui, com després de la mort d'en Franco i com en les eleccions de octubre del 82, se planteja una qüestió central; cal establir la democràcia en aquest país, cal treure als franquistes del Govern. Ω

Pere Felip i Buades

ANATEMA ESPANYOL ALS BISBES BASCOS

Cada vegada que els bisbes bascos obren la boca per dir alguna cosa referent a la societat on exerceixen el galliner espanyol es revolta fins a extrems dignes de ser vistos per don Ramón María del Valle-Inclán, que encara li podrien inspirar alguns esperpents. Què han dit, recentment, els bisbes del País Basc perquè l'opinió pública espanyola se'ls hagi llançat a sobre, i perquè el govern espanyol busqui aferrissadament que el Vaticà desautoritzi aquesta pastoral? Senzillament, que la Llei de Partits Polítics no afavorirà el clima de concòrdia a Euskadi (cosa que és del tot elemental), que no servirà per resoldre la conflictivitat que, malauradament, es viu des de fa molt de temps al País Basc (fet també absolutament elemental, indiscutible) i que, per tant, seria millor que una llei d'aquestes característiques no s'hagués promulgat (cosa, d'altra banda, també elemental, si allò que es persegueix és disminuir la conflictivitat i acabar amb la violència).

Si allò que hom vol, en canvi, no és -almenys primordialment- l'objectiu que hem apuntat abans, s'entén perfectament la crítica a la pastoral dels bisbes bascos. I això ens porta a la qüestió fonamental: el govern de l'Estat té com a prioritat acabar amb la situació de violència existent al País Basc? Què preferirien, els actuals governants de l'Estat espanyol: un País Basc sacse-

jat per la violència però mantengut dins Espanya o un País Basc pacífic però independent? Em pens que la majoria dels lectors pot formular-se immediatament una resposta sense haver de sucra-se excessivament el cervell.

Contra els bisbes bascos s'han fet tot tipus de declaracions, algunes d'elles extraordinàriament injustes. S'ha dit, per exemple, que no es compadeixen de les víctimes del terrorisme, o que no tenen ni una paraula per aquells que pateixen més la violència, per motius ideològics. Remet a la pastoral, publicada íntegrament en diversos mitjans de comunicació (per exemple, a l'AVUI del dia 5 de juny), perquè els lectors se'n puguin fer també la seua composició de lloc. Els bisbes bascos han dit coses com les següents: el dret a la vida és el primer de tots els drets, i ningú no té dret a conculcar-lo; tothom ha de respectar el dret a la vida; s'han de respectar les idees de totes les persones i ningú no ha de ser perseguit per pensar d'una determinada manera; els conflictes s'han de resoldre a través del diàleg; tothom s'ha d'integrar a la vida democràtica; tothom ha de defensar les seues idees amb l'única arma de la paraula... I tot un seguit de coses exactament en aquesta direcció.

També han dit que no és el mateix Batasuna que ETA, tot mostrant-se d'acord amb el Tribunal Suprem de l'Estat, que

arxivà la querella contra Arnaldo Otegui, portaveu de Batasuna, acusat de cridar «Gora Euskadi ta Askatasuna» (que es pot interpretar com una proclama pro terrorista, o, segons com s'interpreti, com un simple crit a favor de la independència de la nació basca). El Tribunal Suprem va dir que una cosa són les idees (per molt desencaminades que puguin ser) i una altra cosa les accions delictives, i que mai no es poden mesclar les unes amb les altres.

Amnistia Internacional, una de les associacions que més ha destacat arreu del món en la defensa dels drets humans i de les llibertats democràtiques, ha qüestionat ja obertament la Llei de Partits Polítics que ahir es va aprovar al Congrés dels diputats.

Sorprèn que, quan des del Tribunal Suprem, els bisbes bascos o Amnistia Internacional s'afirma que la Llei esmentada retalla les llibertats democràtiques, contribueix a la violència i no ajuda en res a resoldre el conflicte existent al País Basc, la major part de l'opinió pública espanyola continuï entestada a defensar-la aferrissadament. I, sobretot, que hi votin a favor el noranta-cinc per cent dels diputats espanyols (per molt que, a la cambra basca, més del seixanta per cent hi votassin en contra).

S'ho haurien de fer mirar! Ω

BERNAT JOAN I MARÍ

PERPINYÀ: ALARMA, LA USAP POT DESCATALANITZAR-SE

La globalització ho amenaça tot. Ara li toca el torn a l'equip de rugbi USAP, el club més emblemàtic de tots els Països Catalans en aquesta disciplina esportiva. L'entitat havia fet fins ara molts esforços per a la catalanització amb l'entrada del català a la web i a diferents informacions del club. Al Principat també s'ha seguit amb esforç aquesta catalanització i són nombroses les penyes que donen suport a la USAP.

Els problemes començaran a partir d'ara amb la transformació del club en societat anònima. Un grup poderós aconseguirà el 75% de les accions amb l'entrada de més de 400.000 euros. Els petits accionistes només es quedaran amb el 25% de les accions. El propòsit dels nous «amos» és que la USAP tingui una nova imatge. Una de les primeres accions podria ser canviar la samarreta quadribarrada per una altra «menys provocativa» i «més comercial». Alarma, doncs, a Perpinyà. Que soni ben fort L'Estaca... i que tothom es grati la butxaca! Ω

Font: <http://www.radiocatalunya.ca>

El petroli català

No fa molt un progrés «dels nostres» (que són la majoria social dins el violat-carnavales nacionalisme nostrat d'avui en dia), sobre el recurrent tema del paper dels Estats Units al món deia volent fer-se l'imaginatiu -contra una idea catalanista més realista i ajustada al interessos catalans sobre els EUA-: «A mi, només m'han demostrat que els EUA, com a capitosts del capitalisme internacional, es mouen pels seus propis interessos. La independència dels Països Catalans rebria el suport dels EUA sols en el cas de que perforem la plaça Catalunya de Barcelona i hi trobem un pou de petroli».

Resposta meua:

(Doncs...la cagaste BurtLan caster!)

Davant les costes de Tarragona i de Vinaròs fa més de 30 anys que els espanyols perforen i en trauen petroli, segons les meves informacions prou petroli com per al consum, segons dades de fa ja anys, d'un 25% de les necessitats catalanes. Però ningú no en diu res!!.

Els escocessos sí que reclamaren a Londres quan descobriren petroli a Escòcia, i el nacionalisme escocès ha crescut al ritme d'aquesta reivindicació.

No són pas els ianquis sinó -com de costum- els espanyols els qui s'emporten el petroli català davant

el silenci i la indiferència dels mandrosos catalans, dedicats a unes altres coses (com l'antianiquisme) que queden lluny i on no arriben la poltrona ni el coll.

Per suposat, tu deus estar més assabentat de l'Afganistan, de Guàntanamo i del Belutxistan citerior que no pas del petroli català del qual parlaves hipotèticament. Doncs no, existeix, ja veus tu quines coses que passen pel món més pròxim. I és que els nostres estan en la Bàvia mundial mentre els espanyols els regiren i els escuren les butxaques. Però donem-ho per bo, perquè...Som tan reprogress i tan bons, els catalanets! Donem allò nostre per no res, encara que no ens donin ni les gràcies».

I és que mentre no aprenem a centrar-nos i a aprendre a escriure...la nostra pròpia història, aprendre que nacionalisme vol dir defensar els nostres drets, no serem nacionalistes. Sols serem com aquells partiduxos criolls que sempre es diuen revolucionaris i són sempre dels cacics i de l'oligarquia o el partit federal de Blasco Ibàñez o a França...que es diuen federals i estan contra el federalisme, justament. Els nostres progress, envers el nacionalisme, solen fer coses així. No ens la peguen, si us plau. Hem de tenir-hi tant ull com la masovera. Ω

Balears i Carèlia elegides Regió Europea de l'Any 2003

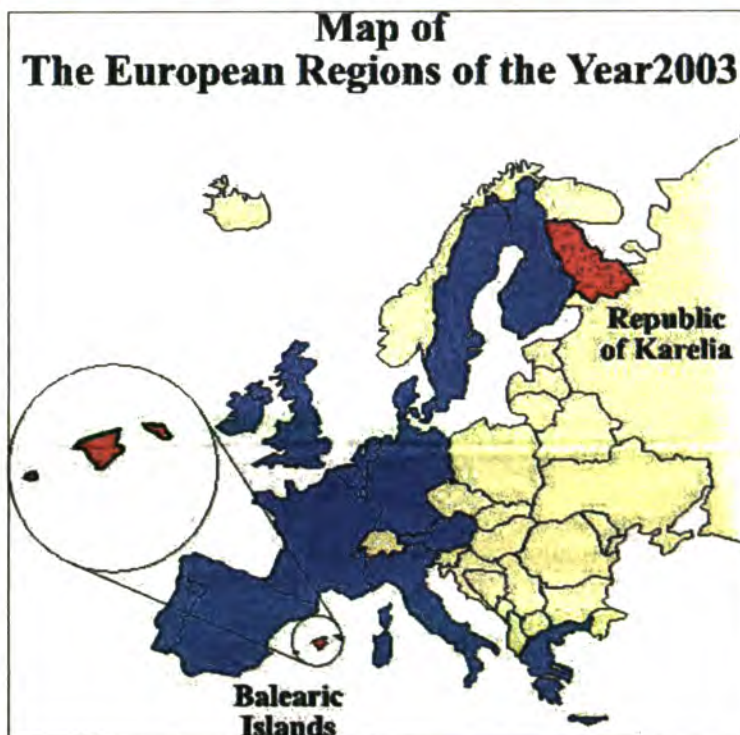
Les Illes Balears i la República de Carèlia (Rússia), han estat elegides com a Regió Europea de l'Any 2003 per un Jurat Internacional. El Jurat ha estat constituït per Sir Albert Bore, President del Comitè de les Regions de la Unió Europea; Leone Rizzo, Administrador de la Comissió de Política Regional, Transport i Turisme del Parlament d'Europa; Risto Koi-visto, President, fins la setmana passada, de la Cambra de les Regions del Congrés de Poders Locals i Regionals del Consell d'Europa, i Xavier Tudela, President de l'Organització The European Region of the Year.

El projecte de la Regió Europea de l'Any es posa en marxa amb aquesta primera designació i entrarà formalment en vigència el dia 1 de gener del 2003. És una iniciativa que pretén incrementar el coneixement i reconeixement del fet regional europeu, realitzar noves aportacions a la construcció regional i integració europees i, finalment, projectar en el conjunt europeu i internacional les regions designades com a Regió Europea de l'Any, en tots els seus aspectes, com són el social, cultural, econòmic, turístic, etc. La iniciativa té una certa similitud amb la de les ciutats capitals europees de la cultura, però en l'àmbit de les regions.

Anualment seran designades dues regions com a Regió Europea de l'Any, regions que necessàriament hauran de pertànyer a països diferents, com ja és el cas de les illes Balears i de la República de Carèlia.

Les Illes Balears i Pitiüses és una regió situada a la Mediterrània Occidental. L'arxipèlag està constituït per les illes de Mallorca, Menorca, Eivissa, Formentera i d'altres menors. En total, té una superfície de 5.014 Km², 1.238 Km de costa i una població de 760.000 habitants. És una de les destinacions turístiques més importants d'Europa. L'any passat varen visitar aquesta regió deu milions de persones. El sector terciari és, sens dubte, el de més pes econòmic a les Balears.

La República de Carèlia està localitzada al Nord-est de Rússia. Té una extensió de 180.000 Km², 732 quilòmetres de frontera amb Finlàndia i una població de 766.000 persones. Més del 49% de la Regió està coberta de bosc. El 25% del territori és superfície aquosa. Existeixen més de 60.000 llacs. El Ladoga i l'Onega són els més importants. La longitud total dels rius és de 83.000 Km. Els minerals i l'aprofitament dels recursos

Mapa de la localització geogràfica de les Illes Balears i de la República de Carèlia, elegides com a Regió Europea de l'Any 2003.

forestals són les principals fonts de riquesa de la República.

En les properes setmanes es durà a terme a Palma de Mallorca (Balears) i Petrozavodsk (Carèlia), capitals de les dues regions elegides, els actes protocolaris de signatura oficial de la nominació i presentació dels projectes que amb

dues regions desenvoluparan amb motiu de la seva designació com a Regió Europea de l'Any 2003.

Poden aspirar a ser designades com a Regió Europea de l'Any qual-sevol regió d'Europa. Les regions que desitgin obtenir la designació hauran de presentar la seva candidatura, en temps i forma, a la seu

de l'Organització promotora, que està situada a Barcelona, d'acord amb el calendari previst. El termini per a la presentació de candidatures per a optar a la designació de Regió Europea de l'Any 2004 finalitza el dia 30 de setembre d'enguany.

El President de la Comissió Europea, Romano Prodi, ha manifestat que la Regió Europea de l'Any "constitueix un exemple de projecte encoratjador que afavoreix la participació de les regions en la construcció regional de la Unió".

D'altra banda, el fins fa unes setmanes President del Comitè de les Regions de la Unió Europea, Jos Chabert, ha declarat que "les regions prenen cada dia més importància a Europa. No solament en el si dels estats membres sinó també en la construcció europea. És per això que em felicito de la iniciativa de designar anualment com a Regió Europea de l'Any a una regió d'Europa. Aquest projecte contribuirà a promoure el fet regional i facilitarà l'intercanvi d'informacions i d'experiències de regió a regió. Espero i desitjo que el projecte tingui l'èxit que es mereix".

Barcelona, 12 de juny de 2002

COLL D'EN RABASSA

Restaurant
Es Molí d'en Tem

SES CADENES-S'ARENAL - Tel. 971 49 29 27

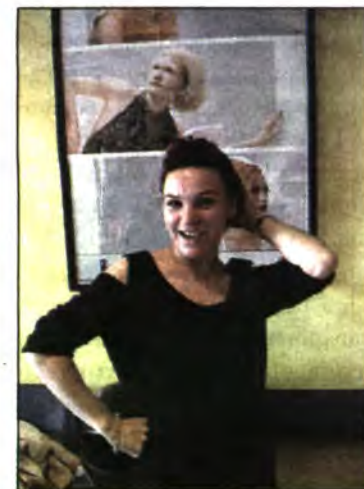
Fa 3 anys que n'Antònia i en Miquel obren la botiga de Cuines i Banys Gràfic al carrer del Cardenal Rossell des Coll. Tel. 971 744 685

Fa 6 anys que na Paquita Vega regenta la Perruqueria Nova Moda al carrer de Francesc Frontera des Coll d'en Rabassa. Tel. 971 743 470

Fa un mes que na Iolanda Lladó ha obert la Perruqueria Unisex DUE al carrer del Cardenal Rossell, 21 des Coll d'en Rabassa. A la foto amb n'Eva i en Pere. Tel. 971 261 774

Fa 2 anys que n'Elisabet Colom regenta la Perruqueria Unisex Fashion a la Ciutat Jardí. Tel. 971 268 573

Maria Alberdina

- Centre de dia per a Persones Majors
- Assistència a Domicili
- Serveis Assistencials
- Activitats

Tel. 24 H
667 447 947

C/. Trencadors, 1 bis
07600 El Arenal
Tel.: 971 445 101

Fa 12 anys que n'Enriqueta Navarro que té d'ajudant na Maria Ferrer, regenta el Bar Pitiüses al carrer de les Illes Pitiüses des Coll d'en Rabassa. És el bar de ses dones que els matins hi van a beure cafè i parlar-ne un poc. Tel. 971 491 283

Na Criselda Montesinos és l'encarregada de la Croisanteria L'Espiga al Coll d'en Rabassa. Tel. 971 744 394

Fa un any que la Família Montmany ha traslladat el Taller de serigrafia Signe que estava al Molinar, al Polígon des Coll den Rabassa. Tel. 971 270 357

Fa 3 anys que na Tània Vicente regenta la Immobiliària Dos Cans al carrer del Cardenal Rossell des Coll. Aquesta empresa és promotora, constructora i immobiliària. Diu que fa falta un autobús per unir els pobles de la costa amb l'hospital de son Llatzer. Tel. 971 267 324

Sempre Fidels a Catalunya

(Antoni Gaudí Independentista. Versió editada pel Catalan National Council ©2002-020103. Sempre Fidels a Catalunya)

«Antoni Gaudí va arribar a la conclusió ferma i madura que, sense la independència, no hi havia possibilitats de crear a Catalunya una política justa, honesta i regenerada.»

«Íntimament, Gaudí vivia tan separat d'Espanya que actuava com si no sabés ni volgués parlar castellà»

«Fidel a la seva actitud, que tenia pensada i repensada, l'onze de setembre del 1924 la policia espanyola va detenir-lo i el van tancar al calabós per haver-se negat a parlar-los en castellà —Gaudí tenia ja 72 anys—.»

«Per damunt de qualsevol altra cosa, Gaudí és un gegant del geni català que, sortint com surt, demostra el que som i el que podem ser els catalans.

Francesc Pujols.»

Agustí Giménez-Camins.

Versió editada pel Catalan National Council

(©) Copyright 1993-2002

El Consell Nacional Català autoritza la seva total o parcial reproducció i divulgació, sempre i quan es mencionin les fonts.

ANTONI GAUDÍ, INDEPENDENTISTA

6

Mai no afluixà la corda

No vivia a la seva terra? Així, doncs, creia Antoni Gaudí que **en ella no havia de parlar altre idioma que no fos el català. En feia una qüestió de principis.** No afluixava mai la corda; per ell era l'exponent de la seva tenacitat patriòtica, un vertader apostolat per veure **si amb l'exemple enfortia el caràcter d'aquells catalans que claudicaven de forma servil** fins i tot quan no calia que fessin concessions de cap mena.

La seva actitud li va portar problemes; no solament polítics, sinó també professionals. Així, quan Antoni Gaudí va començar a construir la casa Batlló, del molt barceloní Passeig de Gràcia, tenia tota la simpatia i confiança del seu propietari, que era un entusiasta de l'arqui-

tectura Gaudiniana. Estaven d'acord a fer un edifici ple d'originalitats; semblava que entre els dos personatges no hi havia cap problema. Gaudí tenia carta blanca i eren, entre si, carn i ungla. Tanmateix, es donava la circumstància que la muller del senyor Batlló no tan sols no era catalana, sinó que donava la impressió que li feria l'oïda de sentir parlar el nostre idioma; davant d'ella només podia parlar-se en l'idioma castellà, i no cal dir que els Batlló, a casa, no en gastaven d'altre.

Per qüestions de projectes i plànols de l'avui mundialment famós edifici, calia que Antoni Gaudí anés a veure els Batlló una i altra vegada. I quan s'adreçava a la senyora, com era en ell proverbial, ho feia en català. Ellas s'irritava, però havia de callar ja que l'entusiasme del marit per les idees Gaudinianes no permetien

contradir el fer de l'arquitecte. Amb tot, va anar sorgint una guerra sorda entre aquella dona que no volia sentir a parlar en català i aquell home que **no que no deia altre mot, estant a Catalunya, que no fos en la seva llengua.**

La senyora Batlló va anar agafant-li una profunda antipatia; en privat deia que no li agradava res del que feia Antoni Gaudí. Avorria tant la seva arquitectura que més d'un moment la posava histèrica i li feia maquinari intrigues.

També aquella, com totes les construccions de Gaudí, era molt discutida. S'hi feien brometes; alguns en deien «la casa dels ossos», per la forma que tenen les pedres dels seus balcons. Aquest nom sarcàstic, les males llengües afirmaven que procedia de la senyora Batlló, encara que, potser, estava en la intenció del mateix arquitecte que les seves pedres,

en aquest cas, tinguessin aquell simbolisme. Però ella, la dona del propietari, a tall de confidència, sostenia que la casa no era ni de bon tros el que hauria desitjat. Les males llengües abans referides deien que la sentenciava d'aquesta manera: «Sus ornamentos tienen la forma de huesos, todo muy feo, aunque tratándose de huesos puede que sea del gusto de los perros catalanes».

Fins i tot en la configuració d'una de les seves façanes, Antoni Gaudí provocava la irritabilitat i el menyspreu de certs forasters, que per molt que visquin entre nosaltres, no volen comprendre mai el geni creatiu del nostre poble i les seves peculiars manifestacions. No s'hi volen integrar i, com a ostentació del seu espanyolisme, se'n declaren al·lèrgics.

CONTINUARÀ...

Tenistes acastellanats

Joaquim Gibert <jgibert4@pie.xtec.es>

M'agradaria aportar unes quantes dades més sobre els «nostres» tenistes.

L'Alex Corretja (Alejandro Correa) està casat amb Marta Cors (Marta Corazonos). Tot i ser els dos de família catalana parlen entre ells en castellà. Ja se sap, el castellano es más fino. Recordo encara en una entrevista al Malalts de Tele, quan li van preguntar si jugaria amb espanya o catalunya en cas d'existir les seleccions esportives nostres. Ell va contestar amb un clar «a tu què et sembla». Tota la gent del programa estava molt contenta. Jo no tant, perquè aquests esportistes són d'aquell tipus de per-

sones que diuen el que convé segons la situació. Estic segur que si li haguessin fet la pregunta dues hores després a Enfermos de Televisión a Telemadrid, hagués contestat una altra cosa.

El cas de l'Albert Costa és el mateix. Lleidatà, de família catalanoparlant quan va arribar a Barcelona per entrenar-se no va tenir cap inconvenient per renegar de la seva llengua i passar-se a la de Cervantes ràpidament.

Fins i tot, es fa anomenar Alberto. Es veu que per ser important, sobretot si ets tennista, has de renegar dels teus orígens i de la teva llengua. El cas del Ferrero i Moyà són també semblants. Tot i saber català, el parlen únicament a entrevistes a TVC. Ω

Necessitam comercials arreu de la nació catalana i especialment a Eivissa i a Menorca. Telefonau-nos a l'Estel. Tel. 971 265 005

Grafic
Estudi MOBLES DE CUINA I BANY

C/. Cardenal Rossell, n° 84
Tel./Fax 971 744 685
Mòvil: 649 455 192

Coll d'en Rabassa
07007 PALMA DE MALLORCA

POU, 33
SERVEIS IMMOBILIARIS

COMPRAVENTA
VALORACIONS IMMOBLES

C/ La Gruta, n° 22 • Local I
07007 Palma de Mallorca

Tel. 971 25 00 37/38
Fax 971 25 00 39

Anglada: Un fals demòcrata, fals català i fals cristià, però agitador feixista intel·ligent: vol fer el que ja han fet els franquistes del PP, Hayder...

: «R.» <taubecolom@ono.com>

Vots, marketing, imatge, estratègia i tàctica, perills del pensament políticament correcte encarcerat entre l'esquerra, immigració, fer-se el cristià sense ser-ho realment, la inexistència d'una extrema dreta catalana (ell empra sempre els noms català i Catalunya però es declara espanyol i seguidor d'Ynestrillas en privat), etc. ve molt ben explicat per una entrevista amb càmera oculta que el nostre inefable Canal Bou li ha fet (el PP no vol competidors electorals). L'Anglada té les idees molt clares de com traure vots (ja ho va veure en el PP) i de com embolicar el credo a costa de tot i de tot lo món. Llegiu, llegiu, perquè té molt suc i tot hi és aprofitable per traure'n punta:

L'ultradreta Anglada es delata en una trampa que li para el Canal 9 de València

Segons que informa EL 9 NOU en la seva edició d'aquest dilluns «un programa amb càmera oculta de la televisió valenciana va gravar a Josep Anglada, president de Plataforma Vigatana, paraules en què es mostra obertament d'ultradreta. El polític vigatà també va admetre que la imatge de moderat que dóna públicament és falsa i que té per objectiu obtenir més vots. Al programa, que va ser emès divendres, ell va dir que només havia seguit el joc al seu interlocutor, que es feia passar per un ultradretà que volia fundar un partit semblant al seu a València.» Podeu llegir les opinions de l'ultradretà en aquesta pàgina. (27-05-02)

Josep Anglada, líder de la Plataforma per Catalunya, gravat per una càmera oculta de la Televisió Valenciana

- «Crec que en aquests moments ni a Vic ni a Catalunya ens interessa relacionar-nos amb tot allò que sigui el franquisme, la bandera espanyola, l'àguila, que jo porto al cor, però políticament no ens interessa. Per què? Perquè no arribarem mai enlloc. Entens?»

- «Jo sóc català, tota la meua família, no catalanista, català, perquè no puc renunciar a ser català, m'entens? Però jo veig Catalunya dins d'Espanya»

- Jo si convé seré més catalanista que Jordi Pujol o que els d'Esquerra Republicana i jo els ho demostraré. Jo vull Vic pels de Vic. Catalunya pels catalans. M'entens? I quan siguem a dalt ja anirem canviant, però és que si no ets al poder, si no toques poder, difícilment ho canviarem».

- «He arribat a la conclusió que encara les meves idees són les que són, sempre han estat les que han estat. Jo quan m'enfronto als mitjans de comunicació haig de ser el primer demòcrata que hi ha en aquest país, per guanyar-me la gent. M'entens?»

- T'has de disfressar?

- «Ara m'has entès!»

- «Però jo de cara a la premsa -m'entens?- jo els dic: però evidentment que en

el seu programa electoral hi ha punts que coincidim amb el senyor Le Pen, el senyor Jorg Haider, amb Pim Fortuyn. Ara, igual com respecte el senyor Jean Marie Le Pen i el senyor Haider, també respecte el senyor Fidel Castro, -que si jo pogués el mataria demà mateix».

- «Perquè ja hauria volgut en el seu temps Blas Piñar totes les pàgines de diaris que estic ocupant jo en un any i mig. Perquè estic segur que com a intel·ligència està per sobre meu, segur! Llavors jo he venut un producte, màrquetingment parlant, que ells no han sabut vendre mai».

- «No pots sortir i dir. Anem a matar tots els moros! Nooo! Això no, m'entens?»

- «Si jo haig d'anar a un programa on al costat tinc Ynestrillas o Loyola... Tu has sentit parlar de Loyola?»

- No.

- Un cap-rapat que potser jo comparteixo moltes de les seves idees, però no m'interessa en aquests moments, perquè jo tinc una línia a seguir. Hem de donar una imatge. A veure... A veure si m'entens: no és que estigui en contra d'Ynestrillas. No, no, no, al contrari. El que passa és que s'ha equivocat en la seva manera de fer, la seva vida particular... Però bé, ideològicament -escolta!- jo estic amb ell. Però en aquests moments jo asseure'm al costat i que diguin és igual que Ynestrillas, no m'interessa».

- Sens dubte que amb els mitjans de comunicació s'ha d'anar amb compte.

- «És clar. Ja veus que jo ho tinc controlat i bastant bé».

- «Què faré per sortir als diaris? Doncs buscar-te la teua història, m'entens? O sigui, buscar notícies que puguin ser importants de cara a la premsa. Jo m'he entrevistat amb el bisbe d'aquí Vic, aquí a l'hospital de Vic... (Anglada va aconseguir que musulmans i cristians resessin separats a l'Hospital General de Vic) Agafo, me'n vaig a veure el bisbe, que no es mulla ni quan es dutxa... És clar, és notícia. Però no va ser només notícia per a la premsa local. La premsa: 'El bisbe de Vic ha rebut el de la plataforma vigatana, s'ha compromès...' Vaig guanyar la batalla. El bisbe els va obligar a posar unes cortines que separen sin per guanyar una mica d'intimitat. Guerra guanyada!»

- «La gent, el que ha de creure, el que ha de dir és: aquest ha pogut ser fatxa, va poder ser espanyol, però es preocupa de les coses dels ciutadans. Això és el que vull vendre. A veure, què ens interessa a nosaltres? Que a les urnes hi hagi molts vots, m'entens?»

- És clar.

- «Llavors, aquesta és la línia que jo he intentat portar des del primer dia, i la veritat és que aquí hi ha hagut una prova i l'èxit és impressionant».

- I una vegada s'aconsegueix el poder, què?

- «Home, llavors és qüestió de canviar-ho, és clar! Una vegada que s'aconsegueix

el poder és qüestió d'anar canviant coses que creiem que no estan bé. Jo, si fos president del govern, si fos al poder... la pena de mort al cap d'una hora, no 24 hores, al cap d'una hora. Terroristes, traficants... no 24 hores, a l'hora! Però en aquests moments no em convé parlar clar».

- «El més important de tot és el màrqueting, la imatge, com parlis amb la gent. O sigui, en una paraula, la gent te l'has de ficar a la butxaca. La veritat és que jo sóc el primer de quedar sorprès. Hòstia! I com en un any i mig un pot arribar on ha arribat? O com la història que he muntat pot arribar allà on és?».

- «Sense cap diner, la propaganda bestial que m'han fet, m'estan fent, a mi no saps els milions i milions de pessetes que val!».

- «La providència està amb mi, amb el pas del temps. Saber, no saber, estar de sort... No sóc més que tu ni que l'altre. Sortir en el moment oportú, donar el missatge oportú... És que, a veure, tot és un conglomerat que et pot portar a l'èxit. Et torno a repetir que amb això s'hi neix. Jo tinc un do, no sé com ho diria, arrossego la gent, m'entens?».

- «No perquè diguin que han matat Pim Fortuyn m'acolloniré, no. Si em maten a mi, doncs és igual, darrere en sortirà un altre. Això ho tinc molt clar: que a mi no m'acolloneix ningú».

- «A tot arreu, en tots els partits, és molt important el líder, la persona representativa, o sigui, la persona que sigui coneguda. En el meu cas, l'edat és important, tu per exemple ets molt jove, encara que tens un esperit molt 'echao para adelante' i a més collonut, però és molt important que la persona que es posa al davant estigui catalogada com una persona sèria, doncs que està casada, que té la seva família, econòmicament no ha de ser un milionari, però que està 'assentat', que no té problemes, que treballa, que es guanya la vida... En fi, que doni una imatge. Això és important, m'entens, no?».

- «Jo et dic una cosa: a les eleccions municipals, les pròximes, el que sortirà a totes les televisions per tot l'estat espanyol serà Anglada. No en dubtis, perquè traure més d'un 20% dels vots. És clar, jo sóc el pare de la criatura. Si jo fracasso, fracassa tot, tot. Si jo triomfo, triomfa el partit, triomfa tot. Per tant, és un exemple a seguir».

- «Anem a conquistar, primer, a donar-nos a conèixer a través de les nostres ciutats i pobles, comencem a tenir la força, que és el que va fer Le Pen a França. Jo, a les municipals, i a triomfar. A les autonòmiques, que aquí a Catalunya són el 2003, sí que no m'hi puc presentar, ho tinc claríssim. No cauré en l'error de dir: 'Hòstia, surto de les eleccions municipals amb un èxit i me'n vaig a les autonòmiques' I fracassaré. No. Ara que hi ha una altra jugada, l'any següent el Parlament europeu, això ja és una altra història, que serà el

2004».

- «Escolta, quan vinguin les eleccions, 100.000 peles. I amb uns quants de cent mil peles et pagues la campanya».

- «Si jo ara aquí m'he de reunir amb 10 persones i em deixen el local! L'Hotel Ciutat de Vic, la cadena NH. Ve la televisió: local per l'Anglada. Amés, vaig a l'hotel, acabo de filmar i dic al director: 'Què li dec?' 'Només faltaria'. És que és acollonant, no, no és que és acollonant».

- «El tema del finançament... No parlem de publicitat, perquè la que m'estan fent val mils de milions, mils de milions, i no m'ha costat ni un duro. Només he hagut d'aprofitar el moment per ser a dins i la propaganda me l'han fet gratis».

- «Els vots surten igual. Per això ja... m'ho agafaré jo perquè del que es tracta és de no malgastar els diners. A veure, a veure, jo prefereixo el dia de la campanya, el dia de les eleccions, agafar i dir: Què som, 125 socis? Em gasto si convé mig milió de pessetes i aquella nit hi haurà una festa que en parlarà tot Espanya. I el soci... i allà, cava, coca i tal. I si m'haig de gastar mig milió de peles, bé jo, el partit... Coca de pinyons».

(Enmig de la conversa, el truquen del partit Democràcia Nacional.)

- Què volien?

- «Que volen fer el que estem fent, que els hem d'explicar com està. Però Democràcia Nacional ja està tatxada perquè va néixer on va néixer. M'entens el que et dic?»

- «Mira, a mi en aquests moments em ve un i em diu 'sóc de Democràcia Nacional i hem de fer un pacte', és que no el puc fer. No per res, és que políticament ens perjudica».

- «En el nostre programa electoral suprimirem les zones blaves. Ja paguem els nostres impostos de

circulació. A sobre, hem de pagar per aparcar el cotxe? Tampoc és qüestió que arribis tu i que

estiguis tot el dia aquí... Mitja hora, tres quarts per aparcar i tal, dues hores... Coses populistes».

- «Hem arrencat, som a l'avió. Tu hi vols pujar? És un dir, no? Aquell que hi vulgui pujar, hòstia!, quants més siguem millor, i quanta més gent. Però amagats, portant la ideologia guardada, m'entens? Perquè si no, no triomfarem».

«Allò més atroz de les coses males de la gent dolenta és el silenci de la bona gent» (Mahatma Gandhi). «El món no està amenaçat per les males persones, sinó pels que permeten la maldat» (Albert Einstein). «Quan hi ha un camí correcte i un camí incorrecte, amagar-se sota el mantell de la neutralitat és escollir el camí incorrecte; perquè, així, el camí correcte no pot ser explorat» (Kwai Chang Caine). Ω

Necessitam comercials arreu de la nació catalana i especialment a Eivissa i a Menorca. Telefonau-nos a l'Estel. Tel. 971 265 005

POPULISMES DIVERSOS

L'article de M. A. Llauger publicat al DdB de dia 31 de maig –centrat en la figura de Josep Anglada, president de Plataforma per Catalunya, i que inclou, per extensió interessada, les declaracions d'Heribert Barrera i de Josep Lluís Carod-Rovira al voltant del tema de les actituds cap a certs tipus d'immigrant– presenta la majoria dels tòpics que ha promogut l'esquerra (?) europea i que han estat la causa de la seva desfeta "in crescendo", començant per Àustria, Itàlia, França, Holanda i els països que seguiran si els partidaris d'un món més just no comencem a redefinir el nostre discurs en termes més propers als interessos i els sentiments del gruix dels ciutadans.

La terminologia clàssica de l'esquerra es basa en la fe de la capacitat formativa i educativa dels conceptes; així, solidaritat, sostenibilitat, mestissatge, acolliment, etc., han esdevingut mots que vehiculen unes idees tan políticament correctes que sostreuen del debat polític públic, almenys pel que fa als grups i els individus més implicats en la presa de decisions, tota una sèrie de temes que tothom té a la boca però que

gairebé ningú no s'atreveix a dur a la discussió oberta.

En la societat occidental actual ja no creïm, com ho feia Ramon Llull, en el poder dels mots i la seva intrínseca capacitat ennoblidora o degradant, sinó que som ben conscients que si no s'adopten polítiques actives (prevenir) en temes tan reals com el potencial de conflictivitat associat a la immigració, aviat –i malauradament– s'hauran d'adoptar polítiques reactives (tallar i cauteritzar) que seran molt més traumàtiques tant per als nadius històrics com per als ciutadans nousvinguts.

El populisme, la demagògia, la parauleria buida, s'han instal·lat en un discurs pretesament progressista que no ha treballat en profunditat l'encaix d'aquest pensament dogmàtic en la dinàmica dels col·lectius socials, de manera que el distanciament entre la classe política dirigent i el gruix de la població es produeix tant en termes de valors com en les actituds, amb l'agregant que els primers no tenen vehiculació democràtica en la política actual i s'acaben mani-

festant a la bruta, amb pallisses, persecucions i venjances.

I és el pensament dogmàtic esquerrà abans esmentat un dels responsables, per tant, dels conflictes que ja han tregut lloc entre col·lectius de ciutadans perfectament diferenciats socioeconòmicament i culturalment. L'aparició de Josep Anglada s'ha produït perquè ha donat veu pública a multitud de persones que duïen molt de temps donant voltes al tema de la immigració en xerrades de cafè, a la plaça o en l'àmbit familiar o laboral, cosa que no vol dir que compartesquin íntegrament el seu pensament sociopolític, sinó que en un aspecte molt concret (i no oblidem que el dia a dia és la suma de fets concrets, entre els quals destaquen les novetats) l'un ajuda els altres i els altres enlairen l'un. Populisme barat, al cap i a la fi.

Al meu parer, en canvi, Heribert Barrera i Josep Lluís Carod-Rovira han tregut la valentia i la dignitat política de tocar un tema tabú pel que fa a l'intent de trobar un punt d'equilibri entre l'acció política i el pensament social real per trobar una via que

permeti de posar en marxa tot un seguit de mesures polítiques actives que puguin impedir les accions reactives violentes de grups socials progressivament desenganxats de les teories més bellament utòpiques, encara que molts mantinguem la utopia com a referent i guia.

No crec que les polítiques reactives en relació a la immigració, que aviat entraran en joc, senzillament perquè la dreta sap que seran electoralment molt productives (més per la debilitació de l'esquerra que pel seu propi enfortiment), signin les que desitjaria M. A. Llauger, ja que així com podem pensar que la il·legalització de Batauna no afavorirà en absolut la pau social a Euskadi, tampoc no podem considerar adient el tancament de moltes mesquites perquè allà s'incita a la violència contra un enemic que molts cops semblen nosaltres mateixos.

Quan ja tenim l'imam integrista a ca nostra i aquest es manifesta en els mateixos termes que en el seu país d'origen: a) se'l retorna a ca seva?, b) se'l jutja per infracció de la llei que se supo-

sa d'aplicació general?, c) ho deixam córrer, li atorgam patent de cors en la infracció dels principis de la llibertat i de la justícia social?, d)...

Proposi, sr. Llauger, amb el benentès que qualsevol acció genera una reacció, que pot ser de magnitud i de conseqüències molt diferents. Jo som partidari de jutjar i empresonar, si cal, l'imam que vulneri el principi de la declaració universal dels drets humans, l'imam que menyspreï i margini les dones, l'imam que inciti a la violència en nom d'una pretesa guerra santa, però tal vegada qualcú pugui considerar que la conflictivitat que se'n podria derivar d'aquesta acció faci recomanable la seva expulsió: la millor decisió seria en aquest cas la que comporti menys violència derivada... o no?

L'omissió de qualsevol acció eficaç tendent a evitar el conflicte s'hauria de considerar complicitat. Haurem de cercar el consens.

Proposi, sr. Llauger. Ω

JOSEP SERRA SOCIÒLEG

Manuel Sanchis Guarner, el compromís ferm de l'intel·lectual

Fa poc més de vint anys ens deixà, a la Ciutat de València, el filòleg i historiador **Manuel Sanchis Guarner**, lluitador incansable pel reconeixement i enaltiment de la nació catalana, i persona molt lligada a la vida intel·lectual mallorquina en els anys quaranta i cinquanta.

La història de Sanchis Guarner va ésser plena d'esdeveniments, manta vegades ben desagradables. Jutjat i represaliat per les autoritats feixistes espanyoles després de la guerra dels Tres Anys, faltà poc perquè li fessin la pell -havia arribat a capità de l'exèrcit republicà. Sortosament per ell (i pel país) el seu bon amic Francesc de B. Moll (1) intercedí per ell davant els militars sublevats, malgrat el risc evident que això comportava (2). Finalment, després de passar per les presons de València i Madrid (en aquesta darrera coincidí amb l'escriptor algaidí **Pere Capellà**, també oficial de la República, fou condemnat, en 1943, a viure desterrat a la nostra illa. Una vegada a Mallorca es posà a treballar en l'obra del **Diccionari Català-Valencià-Balear**, a la qual dedicà els millors anys de la seva vida.

També col·laborà en les activitats editorials del filòleg menorquí. En produir-se una certa obertura cultural s'ocupà de la col·lecció **Illes d'Or**, on publicà les antologies **Els poetes romàntics de Mallorca** (1950) i **Els poetes insulars de la postguerra**, en que aplegava les produccions de vint-i-tres poetes joves -o relativament joves- nats o residents a les Illes (entre els quals Blai Bonet,

José Mª Llompart, Jaume Vidal Alcover, Pere Capellà, Llorenç Moyà, Marià Villangómez...). Va ésser aquesta una publicació d'una vàlua inqüestionable, sobretot per allò que significà d'esperança per els nostres escriptors. El filòleg valencià impulsà decididament el renaixement de nuclis literaris i exercí un magisteri encoratjador en els escriptors de postguerra (el cas de Pere Capellà n'és un exemple prou eloqüent).

Quan el 1960 tornà a València, els seus amics mallorquins li reteren un homenatge ben merescut, Francesc de B. Moll li dirigí aleshores les següents paraules. «Tots estam segurs que el teu esperit quedarà present a Mallorca i seguirà amb l'interès de sempre les vicissituds d'aquesta terra que et té per un autèntic fill espiritual seu».

A la Universitat de València va fer una feina molt estimable. Hi creà el departament de «Llengua i Cultura valencianes» i, amb el temps, hi deixà un deixeble de provada solvència. Publicà nombrosos títols, com *Els valencians i la llengua autòctona durant els segles XVI, XVIII i XXIII*, *Els pobles valencians parlen els uns dels altres*, *Les generacions literàries en la renaixença al País Valencià*, o *Aproximació a la història de la llengua catalana*. En 1974 rebé el premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

Sanchis Guarner fou sempre un exemple d'honestetat, de fermesa i de capacitat de lluita en defensa de la llengua catalana. No voldria acabar aquesta evocació de l'il·lustre filòleg sense

recordar unes emotives paraules que Vidal Alcover va escriure amb motiu de la seva mort: «Va viure sempre en defensa de la vida, de la dignitat, de la integritat del seu poble; va sacrificar en aquesta noble causa el benestar i hi va arriscar la vida pròpia; va saber tenir la paciència d'esperar sense defalliment i d'acudir, quan va caldre, on l'exigència de la lluita el cridava; va morir amb aquell somriure seu d'home bo, un punt escèptic, confiat, tanmateix, que algú veurà, un dia o l'altre, els primers resplendors de la victòria. Ω

Andreu Salom i Mir

- (1) Moll i Sanchis Guarner s'havien conegut abans de la Guerra, quan ambdós filòlegs s'encarregaren de la part corresponent a la llengua catalana en l'*Atlas Lingüístico de la Península Ibérica*, i que els permeté viatjar junts pels Països Catalans.
- (2) La declaració de Moll fou decisiva en la defensa de Sanchis Guarner. Quant el «jutge» franquista li reclinà que el fet d'avaluar un home que havia entrat d'alferez a l'exèrcit republicà per sortir-ne capità era una qüestió greu, respongué que el general Queipo de Llano havia dit que a l'exèrcit republicà qualsevol ignorant podia arribar a general, i que si Sanchis Guarner, essent home de carrera universitària, només havia arribat a capità, volia dir que no tenia gens d'interès per aquell exèrcit.

EL GOVERN ESPANYOL IMPUGNA L'ADHESIÓ DE BEGUR I RIPOLL A LA CAMPANYA "UN PAÍS, UNA BANDERA"

La Subdelegació del Govern espanyol a Girona ha impugnat davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) l'adhesió dels ajuntaments de Begur i de Ripoll a la campanya «Un país, una bandera». L'esmentada iniciativa promou la col·locació de només la bandera catalana en els balcons dels ajuntaments. L'advocat de l'Estat recorda en el seu escrit «la obligació de que la bandera espanyola ondeï en cada edifici de la Administración estatal, Autonómica y Local es una obligació de caràcter diari».

Fonts oficials de la Delegació del Govern han recordat que «existe una ley de banderas en edificios públicos que habla de las banderas en el exterior y su orden de colocación». «La ley -han continuat- està para cumplirla y es un mal ejemplo democrático para los ciudadanos que alcaldes que les gusta que los ciudadanos cumplan con sus ordenanzas, no prediquen con el ejemplo»...

Vergonyós, ranci i caspós!

Que sàpiguen que a Catalunya només tenim una bandera: LA SENYERA! Ω

Font e-notícies.

TEMES D'HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA

ELS NACIONALISMES

INTRODUCCIÓ

La redistribució dels territoris d'Europa entre els vencedors de Napoleó, feta en el Congrés de Viena, va trepitjar els drets dels pobles en favor dels interessos dels grans imperis.

D'aquesta manera, nombroses nacions no van constituir estats propis. Algunes es trobaven englobades en estats plurinacionals (com l'Imperi Austríac) i d'altres, al contrari, es trobaven fraccionades i repartides entre estats diferents (cas de Polònia o Itàlia). Aquesta situació va fer despertar els anhels nacionalistes.

El nacionalisme com a doctrina neix al segle XIX i té un doble origen: la concepció conservadora de nació com un fet inconscient entre el poble però que ve determinat per uns elements concrets (història, tradició, llengua, raça...) i la concepció progressista de nació com una aspiració voluntària d'un poble per a constituir-se com a Estat.

El nacionalisme burgès del segle XIX va alimentar diversos moviments revolucionaris.

Durant la primera meitat del segle, moviments d'afirmació i d'alliberament (Grècia, Bèlgica, Polònia...). Durant la segona meitat, els màxims exponents del nacionalisme europeu foren les unificacions nacionals d'Itàlia i d'Alemanya.

Des del segle XIX i fins a l'actualitat, el nacionalisme s'ha anat manifestant (amb diverses tendències i objectius) i ha anat ressorgint, fins i tot després que, com a conseqüència dels intents d'internacionalisme, proletari o d'una altra mena, hom pogués suposar que el fenomen era en camí de desaparició i que hom hagués actuat en l'estructuració política com si fos possible de prescindir-ne.

El nacionalisme suposa una via de recuperació de la identitat de les nacions oprimides d'arreu i aplega les forces diverses que intenten donar noves estructures polítiques als estats. L'existència avui dia d'un bon nombre d'estats plurinacionals fa que el nacionalisme segueixi essent una força política important.

El Congrés de Viena va trepitjar els drets dels pobles d'Europa en favor dels grans imperis.

Congrés de Viena

Conjunt de reunions celebrades a Viena del 30 d'octubre de 1814 al 9 de juny de 1815, per refer el mapa polític d'Europa, arran de la fi de l'imperi napoleònic.

Previst en el primer tractat de París —signat el 30 de maig de 1814 pels principals estats europeus—, hom proclamà a Viena que volia reconstruir l'ordre social i el siste-

ma polític d'Europa i establir-hi una pau duradora, basada en un repartiment just de forces. Tanmateix, el congrés fou dominat per les quatre grans potències de la època (Àustria, Rússia, la Gran Bretanya i Prússia, la Quàdruple Aliança antinapoleònica), que, representades respectivament pel príncep de Metternich-Winneburg, K.R. von Nesselrode, el vescomte de Castlereagh i K.A. von Hardenberg, hi refongueren la divisió política europea a llur conveniència. França hi féu un paper important gràcies a l'habilitat del príncep de Talleyrand. La Santa Seu fou representada pel cardenal Consalvi, i l'estat espanyol per P. Gómez Labrador. També hi hagué enviats de diversos estats petits.

Això va fer que es despertés el sentiment nacional en molts països i es lluités pels drets dels pobles.

Nacionalisme

Actitud política derivada directament del fet d'atribuir, en un terreny ètico-polític, un valor altíssim al fet nacional o a la nació. Presa de consciència, àmpliament compartida per una part de la població d'un territori, de pertànyer a la mateixa identitat col·lectiva, consistent en la presència d'uns elements comuns com ara la cultura, la llengua, el territori, la història, els costums, els símbols i determinades pautes de conducta i de visió del món. El nacionalisme va introduir el binomi Estat-nació i va presentar dues modalitats polítiques: la dels pobles que se sentien membres d'una mateixa nació però que no formaven un Estat i lluitaren per assolir la unió (casos d'Alemanya i d'Itàlia), i la dels pobles que estaven dominats per altres nacions i que van organitzar moviments de separació (casos de Bèlgica i de les nacionalitats de l'Imperi austríac).

Principi de nacionalitat

Principi jurídic i polític segons el qual hi ha d'haver la plena identitat entre nació i estat, i pel qual els grups nacionals concrets tenen dret a constituir-se en estat independent. Es basa, per tant, a fer coincidir els estats amb les nacions i defensa els drets dels pobles a disposar de si mateixos.

És la fórmula establerta al s XIX d'allò que, al s XX, ha estat més conegut amb el nom de principi de l'autodeterminació o d'autogovern dels pobles. Representa, doncs, bàsicament, l'aspecte dinàmic, en l'ordre polític, del reconeixement de l'existència de la nació o del fet nacional.

Autodeterminació

Dret de tot poble de disposar lliurement, dins d'un marc territorial,

de la pròpia sobirania i, especialment, de constituir-se en una entitat estatal autònoma o independent. És el dret dels pobles a escollir lliurement el seu futur polític. Donant lloc a diversos moviments nacionalistes.

Revolucions liberal-nacionalistes

Conjunt de revolucions de caràcter liberal-nacionalista, que presenten dues modalitats polítiques: la dels pobles que se sentien membres d'una mateixa nació però que no formaven un Estat i lluitaren per assolir la unió (casos d'Alemanya i d'Itàlia), i la dels pobles que estaven dominats per altres nacions i que van organitzar moviments de separació (casos de Bèlgica i de les nacionalitats de l'Imperi austríac).

Independentisme

Moviment que cerca la independència d'un poble, un país, una nació, etc. És una aspiració pròpia dels nacionalismes d'afirmació i d'alliberament. És la modalitat política de nacionalisme dels pobles que estan dominats per altres nacions i que organitzen moviments de separació (casos de Bèlgica i de les nacionalitats del l'Imperi austríac al segle XIX).

Nacionalisme conservador

Neix del refús a la dominació napoleònica i s'inspira en les idees conservadores del Romanticisme (el retorn a la tradició). Segons aquesta concepció, la nació és una realitat viva, manifestada per uns caràcters externs i hereditaris (llengua, història, religió, costums, tradicions...), i no és tant el resultat d'un consentiment i d'una voluntat, sinó de la recerca d'una identitat comuna. La nació existeix amb independència del sentiment nacional que pugui tenir o no un poble. És la tesi de nacionalitat heretada, formulada a Alemanya per Herder i Fichte, i seguida pels nacionalistes alemanys.

Nacionalisme progressista

S'inspira en la idea de nació sorgida de la Revolució Francesa (dret dels pobles a disposar de si mateixos). Segons aquesta concepció, la nació es basa en la voluntat d'un poble de viure en comú i d'estar regit per unes mateixes institucions. És la tesi de nacionalitat conscient, formulada a Itàlia per Mazzini, i que van seguir els nacionalistes liberals italians.

Conceptes bàsics. Nació

Comunitat d'individus als quals uns vincles determinats, però diversificables, bàsicament culturals i d'estructura econòmica, amb una història comuna, donen una fesomia pròpia, diferenciada i diferenciadora i una voluntat d'organització i projecció autònoma que, al límit, els porta a voler-se dotar d'institucions polí-

tiques pròpies fins a constituir-se en estat.

La nació, com a fenomen conscient i actiu en la vida col·lectiva i d'afirmació i enfrontament amb altres grups, sorgí vigorosament i amb trets característics a partir de la Revolució Francesa i és, des d'aleshores, amb vicissituds multiformes, una realitat activa en la història contemporània.

La nació és el fet natural produït per la història que no sempre coincideix amb un Estat, i pot estar sotmesa al d'una altra nació.

Nacionalisme

Actitud política derivada directament del fet d'atribuir, en un terreny ètico-polític, un valor altíssim al fet nacional o a la nació. Com a conseqüència, però, de la impossibilitat de reduir, històricament, la nació, a un concepte unívoc, les manifestacions variades que aquesta actitud política ha tingut obliguen a parlar de nacionalismes, més que no pas de nacionalisme.

No és el mateix contingut de nacionalisme el que hom pot detectar quan l'observa en les seves manifestacions immediatament anteriors a la Revolució Francesa i immediatament subsegüents, o quan, avui, hom el contempla en acció als països poc abans sotmesos a dominació colonial. Tampoc no és el mateix el nacionalisme que manifesta i estimula l'estat nació d'aquell nacionalisme que, a l'interior del mateix estat, poden manifestar nacions que hi són sotmeses i que s'hi senten oprimides.

Nacional

Relatiu o pertanyent a la nació. El seu sentit primer i ple correspon, doncs, al concepte genuí de nació. Però, com a conseqüència de la identificació entre nació i estat, el terme esdevé l'equivalent d'estatal o d'originari o subjecte d'un estat. Aleshores és oposat a estranger i també a internacional, o bé és el determinatiu de símbols o d'afers estatals (bandera nacional, interessos nacionals, etc.). Com a derivat del concepte de nació desvinculat autènticament del poble i encara més assimilat a l'estat mitífic característic dels feixismes, el terme «nacional» apareix abundantment en aquest tipus d'ideologia, i en aquest sentit són emprades les expressions «nacional-socialisme», «nacional-individualisme», etc.

Nacionalitat

Caràcter nacional, condició ètnica, política i institucional que constitueix una nació.

El terme, però, és emprat per alguns com a sinònim de nació.

Principi de nacionalitat

Principi jurídic i polític segons el qual hi ha d'haver la plena iden-

titat entre nació i estat, i pel qual els grups nacionals concrets tenen dret a constituir-se en estat independent. Es basa, per tant, a fer coincidir els estats amb les nacions i defensa els drets dels pobles a disposar de si mateixos.

És la fórmula establerta al s XIX d'allò que, al s XX, ha estat més conegut amb el nom de principi de l'autodeterminació o d'autogovern dels pobles. Representa, doncs, bàsicament, l'aspecte dinàmic, en l'ordre polític, del reconeixement de l'existència de la nació o del fet nacional.

Principi defensat l'any 1918 pel president nord-americà Wilson, segons el qual les fronteres dels estats d'Europa central i oriental havien de coincidir amb la distribució territorial de les comunitats nacionals i, a més, aquestes tenien dret a decidir per elles mateixes el seu futur, sense cap imposició exterior.

Nacionalització

Adopció de la condició legal de membre o ciutadà d'un estat concret.

Estat

Formació social històrica, organitzada com a unitat política amb característiques pròpies. L'estat és l'estructura administrativa artificial (govern, funcionaris, exèrcit, policia, etc.), mitjançant la qual es governa un territori limitat per fronteres. L'estat és l'aparell administratiu de la comunitat política estatal.

Regió

Extensió de territori caracteritzada per certes circumstàncies (clima, producció, topografia, administració, etc.).

Pàtria

Concepte de nació o unitat espiritual amb la qual se senten identificats els qui han nascut en una col·lectivitat determinada o en formen part. El terme és confós sovint amb el d'estat nació i, utilitzat amb finalitats demagògiques, pot menar a l'exacerbació d'un sentiment de superioritat sobre altres comunitats o pobles. Emprat originalment com a sinònim de nació per diversos teòrics, actualment és desacreditat políticament per les seves connotacions bèl·liques, totalitàries i racistes.

Ètnia

Agrupació natural d'individus amb uns característiques pròpies. Entre els criteris que determinen una ètnia, hom pren sovint com a decisiu el de la llengua, bé que no sempre es reconeixen diferència ètnica i lingüística, ni identitat de llengua i d'ètnia.

També en són codeterminants elements com la consciència ètnica, les diferències religioses, culturals, polítiques i econòmico-socials i unes

determinades contingències històriques.

Donat que no sempre coincideix nació i estat, hi ha diverses situacions.

Estat plurinacional

Dit d'aquell estat que inclou més d'una nació. Ens trobem amb dos tipus d'estats plurinacionals: aquells en els que una nació s'imposa a les altres (estat centralista o unitari) i aquells en què tots els pobles integrants tenen idèntica consideració (estat descentralitzat o federal).

Estat-nació

Dit de la nació amb estat propi. L'estructura estatal inclou a un sol poble. És la fórmula ideal d'organització política de les nacions, i l'aspiració d'aquelles nacions que no tenen estat propi o estan dins d'un estat que depassa la seva demarcació nacional. En aquest últim cas, la nació pot sentir-se discriminada (estats centralistes o unitaris) o no (estats federals).

Nació sense Estat

Poble sense organització política-administrativa pròpia, o dependent d'una administració superior (estatal).

Nació supraestatal

Dit d'aquella nació que, per diferents motius, de bell antuvi raons polítiques o militars, pertany a més d'un estat. En aquests casos, l'únic vincle nacional es dona a nivell cultural.

Estat imperialista

Dit d'aquell estat que té sota el seu domini territoris fora de les seves fronteres polítiques o naturals.

El terme nacionalisme es presta a moltes confusions. Pot designar tres coses ben diferents: una ideologia política, un imperialisme i un independentisme.

Nacionalisme ideològic

O ideologia nacionalista. És una ideologia política que es refereix al concepte abstracte de nació, tot i que se sol confondre, i identificar, amb el concepte d'Estat. La ideologia nacionalista es caracteritza per una exaltació de les essències nacionals, per propugnar el retorn a les tradicions peculiars de la nació i per un enyorament de glòries passades, que es pretenen recuperar.

Es tracta d'una ideologia antidemocràtica, antimarxista i antiliberal. Propugna un Estat fort, totalitari, que no es basi en cap majoria parlamentària, sinó en la nació, en el poble entès com a una unitat, la voluntat de la qual és interpretada per un líder carismàtic. Seria el cas de Mussolini a Itàlia, Hitler a Alemanya o Franco a Espanya.

Nacionalisme no ideològic

Es refereix a una nació concre-

ta i determinada, i al seu amor per ella. És, per tant, compatible amb totes les ideologies. N'hi ha de dos tipus: els nacionalismes expansionistes o imperialistes, i els nacionalismes d'afirmació i d'alliberament, que de vegades es presenten, també, amb el nom de moviments d'alliberament nacional. Aquestes dues menes de nacionalisme es troben contraposats; el segon sempre és conseqüència del primer. Hi haurà nacionalismes d'afirmació i d'alliberament mentre hi hagi altres nacionalismes agressius, opressors i expansionistes.

Nacionalisme expansionista

Tipus de nacionalisme agressiu, que es dona quan una nació es considera superior i alimenta actituds de menyspreu i afany de dominació envers d'altres.

Nacionalisme d'afirmació i d'alliberament

Es dona quan s'engrandeix i s'exalta el sentiment nacional en una nació que se sent oprimida, privada de la seva llibertat nacional, negada, falsejada o amenaçada. En aquest cas, el nacionalisme que s'origina respon a una actitud defensiva d'afirmació i d'alliberament.

Doctrines relacionades amb el nacionalisme.

Regionalisme

1. Doctrina política i social consistent a afavorir, dins un mateix estat, el paper dels agrupaments regionals delimitats per la geografia i la història. Partint del concepte de regió com a entitat intermèdia entre la comunitat i la nació, però dotada de prou unitat per a tenir una identitat pròpia que la diferencia de la resta del país, el regionalisme representa la consciència regional en acció com a ideologia, com a moviment social o com a programa reivindicador d'alguna forma de reconeixement d'aquella personalitat regional.

2. Doctrina de política internacional que propugna l'establiment de vincles particulars entre els estats o les nacions d'un mateix continent, subcontinent o zona geopolítica àmplia; així, hom parla d'europeisme, panafricanisme, panamericanisme o panslavisme.

Federalisme

Corrent de pensament polític que defensa un sistema de pactes entre pobles, nacions o Estats per formar una unitat política més àmplia, la qual ha d'integrar les particularitats dels grups humans que pacten la seva federació. Teoria política que preconitza la unió d'Estats sota una mateixa constitució política; el pacte federal implica el manteniment d'un marge d'autonomia en els afers interns per a cada estat federat, però alhora la cessió de sobirania a un poder superior, l'estat federal, el qual té reservades totes aquelles matèries que afecten l'ordre general.

Altres conceptes lligats a l'organització

política i administrativa dels diferents estats.

Centralisme

Forma d'estructuració político-administrativa de l'estat consistent en la concentració dels centres de decisió del poder en una àrea geogràfica reduïda.

Centralització

Estructuració de l'administració pública de forma que totes o la major part de les funcions són atribuïdes a una organització unitària, anomenada sovint administració central, amb una restricció correlativa de les funcions atribuïdes a d'altres organitzacions separades d'ordre local o institucional.

Unitarisme

Tendència a atènyer una solució unitària, especialment en política.

Xovinisme

Excessiva admiració pel propi país, que desfigura la realitat nacional i crea desinterès o fins menyspreu per altres cultures i països. Aquesta actitud relaciona amb la del francès Nicolas Chauvin, entusiasta de Napoleó i de les seves guerres.

Confederació

Unió d'Estats sobirans per a l'assoliment d'unes finalitats comunes. Té institucions pròpies i independents de les dels diferents Estats i les decisions es prenen per unanimitat. La teoria política que preconitza el pacte confederal és el confederalisme.

Federació

Forma d'agrupació estatal que es basa en la unió d'una sèrie d'estats sota una mateixa constitució política. La qual respecta llur autonomia en els afers interns i estableix un poder superior, l'estat federal, que estén la seva sobirania sobre tots ells i que té reservades totes aquelles matèries que afecten l'ordre general. Els estats federats no poden separar-se de la federació, i la seva participació en el poder federal és determinada per la constitució.

Descentralització

Tècnica administrativa consistent a transferir part de la competència de l'administració central o autonòmica a entitats amb personalitat pública d'àmbit geogràfic reduït o d'especialització funcional. El procés descentralitzador permet de mantenir el control polític central tot donant una autonomia en determinats àmbits o aspectes de la gestió administrativa. En els estats de dret anglès, la descentralització ha estat el fonament de la gestió pública i ha permès de potenciar el desenvolupament de les col·lectivitats locals.

Autonomia

Condicció jurídic-política d'a-

quelles entitats o d'aquells organismes que, dins l'estructura constitucional d'un estat, tenen facultats per a donar-se lleis pròpies.

Suposa una valoració integradora de les comunitats intrastats (i, per tant, infrastats). L'autonomia permet d'exercir unes facultats de plena llibertat legislativa dins el marc establert per una llei, generalment d'ordre constitucional, de l'estat dins el qual actua l'entitat autònoma. Aquesta disposa de la potestat legislativa i de la de caràcter reglamentari. D'altra banda, perquè hi hagi autonomia cal que aquestes potestats legislativa i reglamentària puguin ésser exercides sense tutela ni vigilància d'òrgans de l'estat, car, si les decisions de l'entitat o l'òrgan autònom poguessin ésser revocades o substituïdes per decisions del poder central, no existiria realment autonomia, sinó simple descentralització. L'autonomia no suposa, però, facultat de declarar normes sense cap limitació; en aquest cas equivaldria a autodeterminació constituent, i la seva manifestació seria la plena sobirania i la creació d'un estat.

Autogovern

1. Facultat per la qual un país constituït en estat sobirà pot decidir per ell mateix el seu estatus polític, econòmic, social i cultural. Aquesta facultat és anomenada també autodeterminació, i constitueix l'aspecte intern de la independència política; en el pla de les relacions internacionals és reconeguda a través del principi de no intervenció en els afers interns d'un país.

2. Situació d'una entitat política que manté una subjecció envers un altre estat (normalment en els aspectes de defensa i de relacions exteriors) però que gaudeix de sobirania plena, o quasi plena, quant a l'organització política, econòmica, social i cultural i quan a l'administració interior. Sovint constitueix una etapa d'una antiga colònia vers la plena independència.

Independentisme

Moviment que cerca la independència d'un poble, un país, una nació, etc. És una aspiració pròpia dels nacionalismes d'afirmació i d'alliberament. És la modalitat política de nacionalisme dels pobles que estan dominats per altres nacions i que organitzen moviments de separació (casos de Bèlgica i de les nacionalitats de l'Imperi austríac al segle XIX).

Separatisme

Voluntat atribuïda a un grup humà, localitzat geogràficament i que té una real o suposada personalitat regional o, més sovint, nacional, de separar-se de l'estat del qual forma part per constituir, en exercici del dret dels pobles a l'autodeterminació, un nou estat independent i plenament sobirà. S'identifica, per tant, amb els termes secessionisme o independentisme.

Aspiracions dels nacionalismes defensius.

Autodeterminació

Acció d'una col·lectivitat humana, dins un marc territorial, de decidir lliurement el seu destí polític, especialment de constituir-se en entitat estatal autònoma o independent. D'una manera indirecta representa també una facultat permanent d'un país políticament constituït per a decidir lliurement el seu status polític, econòmic, social i cultural; en aquest darrer sentit coincideix amb el concepte d'autogovern.

L'autodeterminació considera com una norma general de les relacions internacionals i entesa com una facultat essencial dels grups nacionals dona lloc a l'anomenat dret dels pobles a l'autodeterminació. És el dret dels pobles a escollir lliurement la seva pròpia sobirania, el seu destí polític.

Moviments autonomistes

Grups organitzats políticament que pretenen aconseguir el dret de donar-se lleis pròpies i governar-se en alguns aspectes dins els límits d'un territori en el marc d'un Estat més ampli.

Emancipació

Alliberament d'una nació, un poble o una comunitat.

BIBLIOGRAFIA OBRES GENERALS

GRENVILLE, J.A.S. La Europa remodelada, 1848-1878. Siglo XXI. Madrid, 1984.

GUIBERNAU, M. Nacionalismes. L'Estat nació i el nacionalisme al segle XX. Proa. Barcelona, 1997.

HEFFER, J. i SERMAN, W. De las revoluciones a los imperialismos, 1815-1914. Akal. Madrid, 1988.

KOHN, H. El nacionalismo. Su significado y su historia. Paidós. Buenos Aires.

KOHN, H. Historia del nacionalismo. Fondo de Cultura Económica. Mèxic, 1984.

PALMADE, G. La época de la burguesía. Siglo XXI. Madrid, 1985.

VILA FORUNY, J. El nacionalisme català. Aportacions a un debat. Generalitat de Catalunya - Barcanova. Barcelona, 1992.

MATERIALS DIDÀCTICS ARÓSTEGUI, J. La Europa de los nacionalismos (1848-1898). Biblioteca Básica de Historia. Anaya. Madrid, 1991.

DD.AA. Así nació Italia. Cuadernos Historia 16, nº 43. Madrid, 1985.

DD.AA. Así nació Alemania. Cuadernos Historia 16, nº 19. Madrid, 1985. Ω

Julia Buxadera i Vilà
Granollers, juliol de 1999
Última revisió: 23/02/02

UN MAL FITXATGE AL PARLAMENT - Capítol XV

CECILIA BUELE I RAMIS.

LA INSTRUCCIÓ D'UN EXPEDIENT DISCIPLINARI A UN FUNCIONARI PÚBLIC (2)

Cal dir i esmentar que la llei contempla l'obertura d'expedient disciplinari a un funcionari públic, i que s'hi assenyalen totes i cadascuna de les passes que s'hi han de fer.

Una actuació prevista a la llei. L'obertura d'un d'expedient disciplinari a un funcionari públic, per aclarir si ha comès alguna falta disciplinària - lleu, greu o molt greu - en la seva condició d'empleat públic i sancionar-la adequadament, està contemplada a la Llei 2/1989, de dia 22 de febrer, de la Funció Pública de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOCAIB nº 38, de dia 28 de març de 1989); al Reglament de Règim Disciplinari de la Funció Pública, Decret 45/1995, de dia 4 de maig; i a l'Estatut del Personal del Parlament de les Illes Balears, aprovat per la Mesa dia 20 de desembre de 2000, i publicat al BOPIB núm. 77, de dia 12 de gener de 2001.

La instrucció d'un expedient disciplinari. Qualsevol expedient disciplinari que s'instrueixi a un funcionari públic s'ha d'iniciar amb l'elaboració d'un informe sobre la conducta que ha mantingut aquest funcionari públic i que es considera constitutiva de falta disciplinària - lleu, greu o molt greu -. En aquest informe previ s'hi han d'explicitar els fets succeïts.

La incoació d'un expedient disciplinari. S'ha de comunicar a l'interessat la resolució d'incoació d'expedient disciplinari que hagi estat dictada, d'acord amb el Reglament de Règim Disciplinari aplicable, tot fent-li a saber que pot exercir el dret de recusació dels càrrecs d'Instructor/a i Secretari/a davant les Autoritats que els hagin nomenat.

L'elaboració d'un informe. A la vista de l'Informe que exposa els fets pels quals la conducta del funcionari pot constituir falta dis-

ciplinària - lleu, greu o molt greu -, segons preveu el capítol V del títol V de la Llei 2/1989, que fa referència al règim disciplinari; al Capítol II del Títol II del Reglament de Règim Disciplinari de la Funció Pública, que fa referència directa a la iniciació del procediment; i al Capítol VI de l'Estatut del Personal del Parlament, que es refereix al règim disciplinari; es determina quina és l'autoritat competent per iniciar-ne l'expedient dis-

minada l'autoritat competent en la incoació de l'expedient disciplinari, aquesta ha de prendre la resolució d'incoar-lo i nomenar dos funcionaris, Instructor/a i Secretari/a, respectivament, de l'expedient disciplinari que s'incoï.

La notificació a les parts afectades. L'autoritat competent ha de remetre a l'interessat i a les instàncies pertinents - sindicals, de representació laboral, personal afectat, jeràrquiques, etc. - una còpia de la

declaració efectuada, que signen a cadascun dels folis la persona declarant, el funcionari Instructor i el funcionari Secretari. S'acostuma a fer una sèrie de preguntes que es formulen de manera molt clara i concisa, per a les quals també es reclamen respostes clares i concises.

La formulació del plec de càrrecs. Un cop realitzades totes les compareixences i declaracions davant del funcionari Instructor, aquest formula el Plec de Càrrecs al funcionari afectat per l'expedient disciplinari instruit, assenyalant-hi quines són les faltes comeses presumptivament i les sancions que hi poden ser d'aplicació.

La presentació d'al·legacions. Aquest plec de càrrecs pot ser contestat pel funcionari expedientat amb les al·legacions que consideri convenientes a la seva defensa i amb l'aportació de tots els documents que consideri d'interès. Així mateix, en aquest tràmit pot sol·licitar, si ho troba convenient, la pràctica de les proves que per a la seva defensa cregui necessàries. I així se li comunicarà per part del funcionari Instructor/a i Secretari/a.

La proposta de resolució del funcionari Instructor/a. Un cop presentades les al·legacions que el funcionari expedientat ha considerat convenientes, el funcionari Instructor/a formula una proposta de resolució de l'expedient disciplinari instruit, en la qual s'exposen els Antecedents de Fet, els Fonaments Jurídics, i la Declaració Final, una còpia de la qual és remesa al funcionari expedientat perquè pugui tornar a al·legar tot allò que consideri convenient per a la seva defensa.

Les faltes i sancions. Les faltes disciplinàries poden ser considerades lleus, greus o molt greus.

Les faltes lleus comeses pels funcionaris en l'exercici del seu càrrec prescriuen al mes, les faltes greus als dos anys, i les molt greus als sis anys.

Les faltes lleus poden comportar la imposició d'una sanció consistent en la deducció proporcional de retribucions o en un simple apercibiment. L'Estatut del Personal del Parlament ho concreta en la pèrdua d'un a quatre dies de remuneració o l'advertiment per escrit.

Les faltes greus poden comportar com a sanció la suspensió de funcions o el trasllat de lloc de treball amb canvi de residència. L'Estatut del Personal del Parlament ho concreta en la suspensió de funcions de fins a sis mesos de durada o la pèrdua de cinc a vint dies de remuneració.

Les faltes molt greus, a més d'aquestes dues darreres sancions, també poden comportar la separació del servei públic. L'Estatut del Personal del Parlament ho concreta en la suspensió de funcions de sis mesos a sis anys o la separació del servei.

En qualsevol cas, les sancions per faltes greus o molt greus només es poden imposar en virtut d'expedient instruit a l'efecte, amb audiència de l'interessat i de conformitat amb les regles de procediment sancionador que reglamentàriament s'estableixin.

Incorren en responsabilitat no tan sols els autors de la falta, sinó també els Caps que la tolerin o els funcionaris que l'encobreixin, així com els qui indueixin a cometre-la.

La resolució de l'autoritat competent. La instrucció d'un expedient disciplinari a un funcionari públic acaba amb la Resolució que dicta l'autoritat competent que l'ha incoat. Contra aquesta resolució es pot interposar recurs contencioso-administratiu davant la Sala corresponent del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears.

El mes d'octubre de l'any 2000, en un mitjà de comunicació local i com aquell qui no diu res, es feia pública, amb grans interrogants, una notícia que podia capgirar d'alt a baix aquella situació de l'afer d'aquelles fitxes confidencials relatives a personal que treballava al Parlament.

Com s'ha pogut anar veient tot al llarg d'aquesta extensa crònica «parlamentària» sobre «un mal fitxatge al Parlament», des dels fets inicials ocorreguts dia 9 de juny i durant tot el temps que ha transcorregut fins al mes de novembre, el President del Parlament havia manifestat per activa i per passiva que ell no n'havia sabut res, d'aquelles fitxes, fins que havien sortit publicades a la premsa local.

UN MAL FITXATGE AL PARLAMENT

Capítol I.-

Primer dia i primeres declaracions públiques

Capítol II.-

Primeres reaccions davant l'opinió pública (1)

Capítol III.-

Primeres reaccions davant l'opinió pública (2)

Capítol IV.-

Primeres contradiccions que surten a rotlle (1)

Capítol V.-

Primeres contradiccions que surten a rotlle (2)

Capítol VI.-

Fitxes a la Fiscalia i descoberta de l'autor

Capítol VII.-

L'autor de les fitxes, presumpte innocent

Capítol VIII.-

L'autor de les fitxes, un funcionari privilegiat

Capítol IX.-

El President del Parlament i la Presidenta del Consell de Mallorca

Capítol X.-

El Jutge i la Junta de Personal

Capítol XI.-

Sobresèiment provisional i obertura d'expedient disciplinari

Capítol XII.-

Petició reiterada d'obertura d'expedient disciplinari

Capítol XIII.-

Elaboració d'una informació reservada de caràcter intern

Capítol XIV.-

Obertura d'expedient disciplinari a un funcionari públic (1)

Capítol XV.-

La instrucció d'un expedient disciplinari a un funcionari públic (2)

ciplinari.

L'autoritat competent. Atesa la doble vinculació del Sr. Gaspar Sabater Vives com a funcionari públic adscrit al Parlament de les Illes Balears i com a Delegat sindical a la mateixa cambra parlamentària en representació de CSIF, hi ha qui pensa que es podria considerar procedent una incoació conjunta d'expedient disciplinari, tant per part de la Mesa del Parlament com per part del Conseller de la Funció Pública.

El nomenament d'Instructor de l'expedient. Un cop deter-

minada l'autoritat competent en la incoació d'expedient disciplinari, per al seu coneixement i als efectes oportuns.

Les compareixences i declaracions. Aplicant allò que estableix el Reglament de Règim Disciplinari, es requereix la presència d'aquelles persones que es considerin pertinents, perquè compareguin al despatx de l'Instructor/a per tal de prestar declaració a l'expedient disciplinari incoat. Aquestes poden assistir-hi acompanyades de persona assessora.

De cadascuna d'aquestes compareixences s'estén Acta de la

Bar Restaurant

"Sa Font"

Els dissabtes ball de
saló fins a les 12.
A partir d'aquesta
hora música juvenil

Calle Mayor, 1 - Portol
Marratxí
Tel. 971 797 938

Technair

Avinguda Sant Ferran, 26 baixos B
07013 Ciutat
Tel. 971 457 489
Fax. 971 457 489

E. Ayudarte

Aire condicionat calent i fred
Primavera tot l'any dins ca vostra

Carretera Militar, 32
07600 s'Arenal
Tel. 971 268 699
Fax. 971 262 097

Pressupostos 651 893 946

SANTIAGO BOGARRA, C.B.

MATERIALS BELLES ARTS
MARCS, LLENÇOS, PINTURA

C/ Miguel Calafell, 48 • Son Sardina
Tel. 971 438 436 • Fax 971 438 102
07120 Palma de Mallorca

Nave 2 Polígono Industrial Son Llaut
Tel. 971 621 619 - 971 621 618
07320 Santa Maria • Mallorca

E-mail: bogarra@guif.com

Quasi cinc mesos després de la feta, un periòdic local reconeixia que «sobre l'assumpte de les fitxes realitzades per Gaspar Sabater hi ha coses molt rares». Informava que «circula un e-mail al Parlament que, en cas que sigui autèntic, deixaria Morales en una situació delicada... Al'esmentat e-mail, enviat **dia 13 de gener de 2000** -un any mig abans que es publicassin les fitxes- a les 18:49 hores, Sabater critica l'Oficial Major i un altre company que finalment hagué de demanar una excedència. El destinatari del correu era Morales».

Amb la formulació de dues preguntes seguides, el periodista

local venia a plantejar que podrien ser falses aquelles declaracions del President segons les quals no n'havia sabut res fins que havien sortit publicades a la premsa (juny 2001): «¿Va rebre Maximilià Morales algun tipus d'informació confidencial sobre els funcionaris del Parlament? ¿Va enviar Sabater algun e-mail al president de la Cambra per qüestionar el treball dels seus companys?» (ÚLTIMA HORA, 31/10/01, '¿Recibí Morales algún correo electrónico remitido por Gaspar Sabater?').

El text fotocopiado d'aquell missatge al qual havia al·ludit aquella

diari, i que es deia que havia estat remès per Gaspar Sabater [pib@readysoft.es] al President del Parlament Carlos Morales, amb data 13 de gener de l'any 2000, a les 18:49 hores, va circular de taula en taula per les dependències de la Cambra i deia textualment així: «Hola, Se que ahirs'Ofi-Maj va demanar a en Carmona com tenia s'assumpte de sa firma electrónica i aquell li va contar un cuento chino i li va donar quatre papers (que no han suposat ni una setmana de feina, per cert) Pentura en Ferrer te ganes de que el torein -hi está predisposat- pero crec que lo que hauria de fer

ara es pasar-nos aquests papers per tal de que sigui es Servei qui valori si sa feina és sa que s'havia encarragada, entre d'altres, perquè ell no esta en condicions de saber-ho. I sabs que pens, sincerament, que amb aquest assumpte, si seguim pardaletjant, no en treurem aguller de cap casta. Durant mesos he fet diversos informes verbals -que tu coneixes- a s'Oficial Major sobre aquesta qüestió i en cap moment ha volgut posar ordre i respaldar es servei nostro (i parl en nom de tots ets altres components, que fa mesos que vam amb sa llengo defora de feina) amb una absoluta dei-

xació de ses seves funcions com cap de personal, responsable primer de que sa gent faci feina. I si tots fessim lo mateix, podrian tancar demà mateix, vaja. Be... si se mes coses ja t'ho diré. Bon cap de setmama!!!.

Si més no, i a banda de l'ortografia que reflectia aquell escrit, s'hi feia ben palès l'altíssim grau de confiança existent entre qui havia escrit aquell missatge i aquell que l'havia rebut..., el qual encara no feia mig any que s'estava exercint com a President del Parlament de les Illes Balears. Ω

(CONTINUARÀ)

Documenta Balear: Història del PSM

Presentació de la segona edició de la història del PSM

L'escriptor Miquel López Crespí va presentar, en el marc de la Fira del Llibre de Ciutat, el llibre d'Antoni Marimon Entre la realitat i la utopia: història del PSM (Editorial Documenta Balear). Com va explicar el conegut autor de sa Pobla, Antoni Marimon ha tractat de posar sobre el paper la història del Partit Socialista de Mallorca, precedida d'una exposició retrospectiva de la vida política a Mallorca des de començaments del segle XX, i de les primeres temptatives per establir-hi una opció política nacional.

Antoni Marimon Riutort és (des de 1996) professor d'història a la UIB i, des de 1999, secretari del Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts.

Especialista en la repercussió de la guerra de Cuba i Filipines a les Balears, és autor de nombrosos llibres, com La política d'Antoni Maura (1994), Els balears en les guerres de Cuba, Puerto Rico i les Filipines (1996) i Entre la realitat i la utopia, Història del PSM (1998). Col·labora en Memòria civil. Mallorca en guerra (1986-87). És coautor de Palma, entre la realitat i la il·lusió (1995) i coordinador, amb Camil·la Blanes, del tercer volum d'Història de Mallorca (1986). Fou redactor de la Gran Enciclopèdia de Mallorca (1988-96) i és col·laborador de Diari de Balears.

L'escriptor Miquel López Crespí recordà, comentant el llibre d'Antoni Marimon, el seus anys de militància en la direcció del PSM, la campanya electoral de 1979 (de la qual va ser coordinador) i la importància de la revista Mallorca Socialista ja que, segons explicà, formava part del Consell de Redacció de la publicació. L'autor de sa Pobla recordà igualment els dies de redacció dels documents del IV Congrés del PSM (que ell redactà juntament amb Eberhard Grosske). Miquel López Crespí analitzà a fons aquells esdeveniments històrics per a la

Fira del Llibre 2002. Miquel López Crespí va presentar la segona edició del llibre d'Antoni Marimon "La història del PSM".

consolidació del nacionalisme d'esquerrers.

«De fora estant, molta gent independent donà suport a aquell procés tan prometedor per al nacionalisme illenc: el IV Congrés del PSM. Nombrosos militants de les associacions de veïns ens animaren a continuar el procés unitari. Però la premsa oficial, antics militants del PSM que ara feien el joc al PSOE, no ho veien tan clar, allò de reforçar el nacionalisme.

'Malgrat les absurdes i ferestes campanyes, tot marxà com una roda, i finalment, els dies 15, 16 i 17 de desembre de 1978, a l'antic local d'OEC a Inca, ten-

gué lloc el Congrés d'Unitat (IV Congrés) entre el Col·lectiu Socialista (OEC i independents) i el PSM. Havíem estat treballant a fons un bon parell de mesos. Les ponències que vàrem debatre i que al final -després de la incorporació de nombroses esmenes- foren aprovades per unanimitat eren Anàlisi de la situació política: El nostre nacionalisme: Estratègia socialista i Tipus de partit. Uns cent cinquanta representants, tant de les agrupacions de Ciutat com de la Part Forana, seguiren les deliberacions i aportaren nous elements al debat.

'El partit proclamava una tasca urgent

i imperiosa: lluitar per la lliure federació dels Països Catalans. La ponència recollia de forma clara i inequívoca, davant certes posicions pseudonacionalistes, que a Mallorca i les nostres Illes -com a la resta de Països Catalans-, les úniques classes interessades objectivament en l'alliberament nacional i de classe eren el poble treballador i les classes populars.

'Aquell desembre de 1978 tot rutllà a la perfecció. El nacionalisme i el socialisme a Mallorca quedaven consolidats amb el reforçament del PSM. Era un èxit de les classes populars mallorquines i dels seus sectors intel·lectuals més lúcids. En el fons, malgrat la nostra clara vocació marxista -indiscutible en les resolucions del nostre congrés d'unificació- el que preteníem era lligar amb tota la nostra història nacionalista, recuperant fins i tot els aspectes més progressistes dels corrents regionalistes i autonomistes que ens precediren. Parlam de Lluís Martí, de Gabriel Alomar, de Joan Pons i Marquès, de Miquel Ferrà i Guillem Forteza, d'Alexandre Jaume i Emili Darder. Aleshores, just acabats de sortir de la tenebror de la dictadura feixista, es tractava de recuperar amb urgència la nostra història, fer passes envers la reconstrucció de la nostra identitat nacional i social.

'La nova executiva del partit la formaven: Sebastià Serra (secretari polític); Eberhard Grosske (relacions exteriors); Joan Perelló (cultura); Pep Bernat (moviment obrer); Jaume Obrador (moviment ciutadà); M. López Crespí (formació); Margalida Bujosa (dona); Joan Mesquida (joventut); Jaume Montcades (propaganda); Rafel Oliver (revista); J.A. Adrover (pagesia) i Paco Mengod (organització)».

La premsa de les Illes ha destacat l'èxit de la presentació del llibre d'Antoni Marimon. (Redacció). Ω

Restaurante
Japonés
SAKURA

C/Industria, 23
Palma de Mallorca
Reservas 971-285418

Necessitam comercials arreu
de la nació catalana i
especialment
a Eivissa i a Menorca.
Telefonau-nos a l'Estel.
Tel. 971 265 005

Menorca, una certa celebració

Andreu Salom i Mir

Alguns mitjans de comunicació s'han fet ressò darrerament del 200 aniversari del que anomenen «retorn» de Menorca a la corona espanyola, fet esdevingut un 25 de març, de l'any 1802, arran de la Pau d'Amiens, ciutat de la Picardia francesa, signat entre Espanya, França, la Gran Bretanya i Holanda, per bé que no fou fins el 16 de juny del mateix any que Joan Miquel Vives, capità general de Mallorca, prengué possessió de l'illa en nom del rei Borbó Carles IV. El dit tractat suposà la fi de la tercera i darrera dominació britànica sobre la menor de les Balears, la qual al llarg del segle

XVIII havia tingut tres etapes: del 1712 al 1756, del 1763 al 1782 i del 1798 al 1802, en que passà finalment a mans espanyoles. Entremig s'hi produí l'ocupació francesa (1756-63) i l'espanyola (1782-98). La dominació hispànica sobre l'illa, durant aquest segle, és reduïda, per tant, a setze anys(i).

Ultra l'animadversió de l'alta societat ciutadellenca, tradicionalista i aristocratitzant (fet reflectit en l'excel·lent film de Gerard Gormezano, *El vent de l'illa*), els governants anglesos, especialment el primer, Richard Kane, afavoriren granment l'economia menorquina, en milloraren considerablement les comunicacions i

possibilitaren un moviment literario-cultural únic en les terres catalanes, la Societat Maonesa de Cultura, una mena de petita acadèmia de la llengua, on l'ús del català era, lògicament obligatori, fins i tot per els britànics que hi assistien.

Les conseqüències de passar a dependre d'Espanya foren força negatives per a Menorca. Des d'aleshores ho han estat sempre. D'una banda, l'Estat espanyol hi implantà un entramat funcional que tenia com a finalitat centralitzar i castellanitzar la vida de l'illa, a més de contrarestar l'empremta deixada pels anglesos. Per un altra cantó, l'economia també

se'n ressentí, sobretot el tràfic comercial, i l'emigració esdevingué, a curt i mig termini, una sortida desitjada per als sectors socials més desfavorits (l'Argèlia francesa fou la destinació de més de nou mil menorquins entre 1830 i 1836). L'afany centralitzador espanyol i el seu tarannà caracteriològic, dominant i absorbent, mai no s'ha vingut gens amb els usos, costums i manera de ser dels illencs, per tal com aquests, catalans de nació, estaven ben avesats a les llibertats de que tostemps gaudiren, durant més de quatre segles, en la Corona Catalano-aragonesa i, encara, sota la Corona britànica, mercès a la política liberal

anglesa. Si exceptuam, en conseqüència, el breu període abans esmentat (el que va del 1782 al 1798), els menorquins no havien pertangut mai a Espanya. No debades els forasters són coneguts popularment a Menorca com a *espanyols*.

Cal parlar, doncs, amb justesa, de sotmetiment de Menorca al projecte imperialista uniformador, espanyol i borbònic, impulsat per l'oligarquia castellana, i no pas de reincorporació de l'illa veïna a Espanya, com assegura la fal·laç interpretació històrica de rel mesetària, particularment allunyada de la realitat catalana i menorquina; un Estat, l'Espanyol, que, aleshores, just s'estava conformant sota els paràmetres d'una planejada fagocitació o assimilació etnòcida de tots els pobles no castellans, com els dos segles vinents s'encarregarien de demostrar. No hi pot haver, per tant, res a celebrar. Ω

Els arbres singulars de Marratxí

DE LA REVISTA PÒRTULA

Al present treball, presentat a les III Jornades d'Estudis Locals, s'han estudiat tots els arbres del terme que s'ha pogut detectar que presenten un aspecte i mides extraordinàries, els més reeixits dels quals, no dubtam en qualificar-los de monumentals i dignes de protecció, tema que actualment és en tràmit a l'Ajuntament.

Del present estudi cal concloure que els arbres que han resultat ésser els més importants, i amb escreix, són els pins nostres (*Pinus halepensis*): se n'han catalogat devers mitja dotzena que freguen o passen els trenta metres d'altura, amb soques de més de tres metres de perímetre (un metre de diàmetre, aproximadament). D'entre tots cal destacar el pi Gros de Son Sales, del qual adjuntam la fitxa tècnica, on comprovarem que es tracta, ni més ni pus, que de l'arbre més gros de Mallorca i, possiblement, del món en la seva espècie. Ja és en regressió: segurament encara viurà bastants anys, però es deteriora, seria bo protegir-lo i donar-lo a conèixer; es tracta d'un espectacle natural únic. Només altres dos pins tenen mesures pròximes: el pi Gros de Can Moragues, a Santa Maria, amb 520 centímetres de perímetre i 22 d'alt i ample, i el pi de la Biga de Mossa, a Escorca, amb 398 cm de perímetre i 35 metres d'alt (i creix!).

Un altre exemplar, que curiosament també havia estat oblidat al catàleg del Govern, és el pi Gros des Caülls, de 404 centímetres de soca i amb una capçada de 26 m. d'alt i 30 d'ample, cosa que ens dona una superfície teòrica de capçada de 2.355 m² (dos mil tres-cents cinquanta cinc metres quadrats) que ve a ésser un llençol quadrat de quasi 50 m de costat.

Cap altra espècie d'arbre no ha donat mesures semblants ni prop fer-hi, ni tan sols presumptes gegants, com se solen considerar els eucaliptus o els polls. Per a aquest estudi s'han midat tots els arbres amb la mateixa cinta, tant si eren autòctons com exòtics, i no hem pogut detectar cap arbre exòtic de mesures tan importants com per catalogar-lo com a arbre singular.

Sí, però, hem trobat molts bons exemplars d'altres espècies d'arbres autòctons o de cultiu tradicional, com el cas de les alzines, per exemple, no podem competir amb les gegantes de la Serra. Dins l'apartat d'arbres notables per a la història o cultura popular, no tenim exemplars ben representatius, però encara hem pogut trobar un bon conjunt d'olivares a Caülls, amb exemplars de més de quatre metres de perímetre, és a dir, de bastants centenars d'anys; són, doncs, de quan aquesta possessió era part de Son Sales, una possessió que va tenir devers 1.700 quarterades, la majoria dedicades a l'olivar, i tafona de quatre bigues; era doncs, una de les més grosses de Mallorca.

I per acabar-ho d'arrodonir, dels quatre pins esmentats, tres són al bell mig d'un sementer: què hi feia, un pi solitari, el segle passat, enmig d'un sementer? Crec que la resposta la té l'altre pi: el de sa Biga. Crec que tots ho eren: la reserva de la biga de la tafona. Ω

Pere Llofriu

Les divisions maniquees dels nostres paleoprogress provincians

Els progress qui tant es solidaritzen amb la immigració musulmana són conscients que la policia i els acusetes del govern marroquí tenen superinfiltrades les organitzacions d'immigrants marroquins a l'Estat

espanyol a través de pressions, subvencions i amenaces? (per tant no són grups realment democràtics ni representatius). I també que l'islamisme radical integrista és avui dia majoritari a les mesquides a ca nostra?

Éssent així, realment mediten bé la política que estan portant envers la immigració marroquina? Jo no dic que els hagem de marginar, però sí que, abans de donar-los drets per la cara o donar-los la solidaritat gratis, els hem d'exigir més democràcia interna. Especialment els hem d'exigir igualtat de drets civils per a les dones i els berbers (i en aquest cas, drets lingüístics, perquè avui dia el tamazight es troba totalment marginat). I si es neguen, que s'ho facen ells solets.

Els grups esquerrans a ca nostra, per combatre el racisme i plantar cara a la dreta, el que fan també és afavorir l'organigrama de l'antidemocràcia islamista a ca nostra, i això és perillós. Certament és trobar-se entre l'espasa i la paret, però tinguem més pre-

sents els dos perills, i no sols un, i també la interrelació entre feixisme islàmic i la resposta feixista espanyola.

M'ha sorprès també l'assassinat del cap de l'extrema dreta holandesa, Fortuyn (el cognom sembla quasi nostre i tot), presuntament per un ecologista d'extrema esquerra d'un grup titulat «Ecologia ofensiva». La cosa encara és més xocant perquè el tal Fortuyn, en resposta a un imam que li deia que no coneixia els islàmics, li respongué que «no sols els conec, sinó que m'hi gite i tot» (era, curiosament, gai declarat). La qual cosa demostra que la divisió maniquea progresspanyola entre «buenos» i «malos» no funciona en l'Europa avançada com en aquesta arnada província del no-res.

I és que a ca nostra la progressia es pensa que hi ha divisions inalterables i eternes que tenen com a origen per analitzar tot l'univers, justament, ca nostra. «L'intel·lectual per al qual la definició substitueix la comprensió és menyspreable» (Keyserling). El provincianisme i l'ahistoricisme s'hi donen la mà.

Anem en compte. Ω

JAUME TALLAFERRO.

IIIJA GENT
A QUI LI
MOLESTA QUE
ES PARLE,
ES PENSE I
S'ESCRIGA
EN CATALA

ÉS LA MATEIXA
GENT A QUI LI
MOLESTA
QUE ES
PARLE ES
PENSE I
S'ESCRIGA

**Necessitam comercials arreu
de la nació catalana i
especialment a Eivissa i a
Menorca. Telefonau-nos a
l'Estel. Tel. 971 265 005**

Restaurant Sa Curva

Menús 950 ptes.

Diumenges buffet a 2500 ptes.

Hípica de Son Pardo. Tel. 971 201 017

La llegida de «El mariner de Sant Pau»

PER MARINA FERRÀ HAMELYNCK

El dia 18 de maig vaig llegir a la casa catalana a un grup de nens la ronda «El mariner de Sant Pau», la qual va ser il·lustrada pels al·lots. Va ser una experiència molt maca, i els nens es van portar d'allò més bé. Els records han restat com a positius en tots els aspectes. Hi va haver berenar per a tots els xicots i regals per a tots. És una experiència que recordar, amb molta tendresa, i que encara me dona més ganes de dedicar-me en allò que estic estudiant, pedagogia. Aquí teniu l'adaptació que vaig fer:

Això era i no era un pagès que li deien de malnom «el mariner». Vivía a un poble de La Garrotxa que es diu Sant Pau de Segúries.

Com va arribar fins allà?

D'on venia?

Per què havia canviat d'ofici i de vida?

La seva història anava de boca en boca, i era sabut que aquest pagès era un veritable mariner nascut a un dels pobles del Maresme de l'Empordà, que ell mai va voler anomenar de tristot que li donava. Era la següent:

El mariner havia anat progressant en el seu ofici fins a tenir vaixell propi. Amb els estalvis que li donava la seva feina es va construir una caseta a la vora de la mar, on tenia la dona i els menuts. La fortuna li somreia fins que un hivern, un gran temporal que afectava la costa Brava i el Golf de Lleó amb ones gegants, el va deixar sense vaixell. Amb l'esperança de tornar a ca seva i començar de nou amb el recolzament dels seus fills i de la seva esposa estimada, tornà a l'Empordà amb la poca roba que duia.

El que va trobar va ser un paisatge decebedor. La mar s'havia engolit casa, i família. Va plorar la pèrdua dels seus, tres dies i tres nits. La ràbia contra el gran monstre blau i salat que li havia robat tot allò que tenia, el va fer prendre una decisió radical. Agafa l'única propietat que li restava, un rem, i partí terra endins.

La seva decisió és que no s'aturaria fins arribar a un poble on no sabessin el que tenia entre les mans. Ja que aquesta ignorància de la gent és l'únic que el faria quedar a viure dins el poble.

Camina, caminaràs... Arribà a una zona d'aiguamolls i estanys, que mai no s'acabaven, i veient que encara no arribava on volia digué: «Aqueixes 'llaunes' són les filles de la mar, i com son pare no em duren res de bo».

Deixant enrera tots aquells estanys, s'enfilà Garrotxa amunt fins arribar a Banyoles. Veí que la gent ja no marinejava sinó que terrejava. Fins i tot es volia establir allà... Però de sobte, darrera uns roures. Veí lluentar el llac. Esclatà a plorar. Ja que li venien de nou al cap tota la tragèdia que havia viscut. Es posar de nou a caminar a poc a poc fins que arribà a Besalú.

Quan arribà a la plaça del poble va fer la següent pregunta:

-Què és això?

-Un rem. -Li respongueren uns traguers de marina que descarregaven peix.

Es carregà de nou el rem a l'esquena, pensant que estava massa a prop del mar. Seguí caminant per la ribera del Fluvià encaminant-se al cor de la muntanya. Girà cua, i se'n anà cap al sud. Deixà enrera el poble d'Argelaguer, construït sobre columnes basàltiques (rius de lava volcànica freds dença milers d'anys). S'encaminà cap a la ciutat d'Olot.

Enmig de la plaça del poble torna a fer la mateixa pregunta:

-Què és això?

-És una pala de forn! -respon un noi que no aixecava dos pams d'en terra.

-Què saps tu?! -Li respon son pare que havia estat a la Marina. -És una pala de barca.

El mariner va pensar: «Ja som a prop d'allà on anam.» Espolsà les espatenyes. No troba ningú muntanya amunt, ni a la Vall de Vianya. Passa pel coll de Capsacosta. Al darrera del coll, troba de seguida el poble de Sant Pau de Segúries.

A la plaça del poble fa la pregunta:

-Què és això?

-Ai, ai! Quina cosa de preguntar! -Li respongué el més vell i per tant el més autoritzat de la rodona. -Això és un culler!

-Què diu què és? -preguntà el mariner sense entendre la paraula.

-Un culler...-Replicà el vell.

-Mes, què és un culler? -preguntà l'empordanès.

-Una cullera grossa o una pala per a remenar el blat de moro dins la bolla.

-Doncs...! Aquí em quedo!

Comprà un terreny. Es posà a conrear la terra. Es tornà tan bon llaurador com l'havia estat com a mariner. Es tornà casar. Déu Nostre Senyor li donà tants de fills i tan formosos com els que li havia pres. I vet ací, que encara ara es conserva el mas construït pels seus hereus que sempre s'ha anomenat «El mariner de Sant Pau» i que té per divisa un vaixell gravat en el llindar d'entrada. Ω

Rondalla de Mossèn Jacint Verdager (1845-1902)

Vocabulari:

llauna: Nom donat a les llacunes o estanys d'aigua dolça dins els aiguamolls de l'Empordà...

columnes basàltiques: columnes de pedra volcànica, construïdes de forma natural fa milers d'anys a partir de rius de lava que s'han refredat.

bolla: Recipient on se mol el gra de blat de moro amb el «culler»

Memòria d'una excursió al Teatre de Pollentia

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL

El 1968 fou fundada l'Escola de Decoració de Mallorca, en el si del Centre d'Estudis Cisneros, i jo en vaig ésser l'encarregat d'organitzar-la i dirigir-la. Aquella feina em va fer molta il·lusió ja que significava entrar en contacte amb un alumnat que volia dedicar-se d'alguna manera a les belles arts. Era una acadèmia privada, sense cap ajut estatal. La matrícula fou nombrosa, especialment el primer curs. L'acadèmia va durar prop de sis anys i s'hi promocionaren no menys d'una trentena de deixebles que són ara coneguts professionals. Ensenyàvem dibuix tècnic i artístic, història de l'art i del moble, teoria dels estils, escenografia, escapatisme... Al llarg d'aquells anys celebràrem exposicions de fotografia artística, concursos d'escapades nadalenques, conferències sobre Le Corbusier, el surrealisme... I férem viatges i excursions, totes elles a llocs relacionats amb l'arqueologia, que jo recordi, el Puig dels Molins a Eivissa amb el seu jaciment fenici, el poblat de Capocorp a Llucmajor amb la seva estructura talaiòtica, el castell de Son Mas a Andratx... entre moltes altres, i una que record molt especialment el teatre romà d'Alcúdia, que a posta de sol, les grades, tenien un formós color daurat. Els xiprers ens evocaven el primer segle abans de Crist i no faltà, sobre el que resta del seu escenari de pedra, una alumna que recitava allò d'una tragèdia d'Eurípides que diu: «O pàtria! O mansió! que jamai ens sia privada la meua ciutat, havent de passar per una miserable i penosa vida de lamentables afanyos. Que la mort, que la mort abans m'emporti, complint així el meu destí, que no hi ha pena superior a la d'estar privat de la terra pàtria...»

I tots imaginàvem tornar enrera en el temps. Llavors vérem la tomba del pancracista i jo els vaig explicar que aquell era l'esport, el pancraci, preferit dels romans de Mallorca, que no poques vegades, en el decurs d'un combat, es cobrava la vida del lluitador.

L'emperador de Roma Constantí prohibí el costum de matar o veure morir éssers humans en els amfiteatres. Fins aleshores, els llocs dels espectacles públics s'havien cobert de sang amb «jocs» més o menys cruels. Teatres, cirks i amfiteatres on els empresaris dels gladiadors feien el seu negoci.

Homes contra homes, feres contra feres i homes contra feres... Molt populars-escrivi Michael Grant-eren les lluites d'animals salvatges i això ho demostra el fet que només en un dia, en temps del regnat de Tít, en fossin morts cinc mil. Sèneca sentia veritable fàstic per tot aquest tipus d'entreteniment i també pels combats de gladiadors...

Procedien aquells combatents de molts llocs llunyans, de Numídia o Mauritània, i els amfiteatres de les grans ciutats com Nimes o Cartago, produïen molts beneficis als propietaris dels atletes-esclaus. Només a Hispania hi havia els amfiteatres d'Empúries, Aquae Flaviae, Barcelona, Calagurris (Calahorra), Cartago Nova (Cartagena), Ercavica, Segóbriga, Tarraco (Tarragona), Toledo, Baelo, Càdiç, Carmona, Córdova, Hasta, Itàlica, Màlaga, Ucubis, Urso (Osuna), Balsa, Capera i Emerita Augusta (Mèrida), si no n'hem deixat algun altre dins el tinter. Pel que fa a Mallorca, sembla que el petit teatre d'Alcúdia feia també funcions que no eren les pròpies que els romans havien heretat dels tràgics grecs, és a dir, la tragèdia, la comèdia i la sàtira, sinó també jocs i combats esportius més o menys violents i que em vaig permetre de descriure en el meu llibre «Contes i viatges», en el relat «Heros-Talaiot».

Un dels jocs esportius que devien tenir, doncs, més acceptació a la nostra ciutat de «Pollentia» era el «pancratium», diríem el pancraci, que es defineix com «el combat gímic dels antics que comprenia la lluita, el pugilat i tota casta de tècniques agressives», de manera que el pancraciasta acabava moltes de vegades amb la vida del seu adversari i altres tantes el deixava baldat, sempre i quan no es posassin d'acord abans de començar el combat per fer un tradicional «tongo», castigat amb assots o presó per part de les autoritats si era descobert. En el recinte del teatre romà d'Alcúdia fou trobada una làpida mortuòria en record a un pancraciasta, «Corneli Attic», on els mots gravats sobre la pedra ho diuen tot:

*«Als déus Mans, de Corneli Attic,
més conegut com el pancraciasta,
enganyat pel fat advers, aquí reposa
el dissortat.*

*Acostumà a endurir-se els músculs
en el sempre seguits combats
i en l'art del seu sobrenom
entusiasme al poble ben sovint.
Tu, que fores format de la terra fèrtil
i llavors cremat a foc i fum,
ja res ets,
llevat del que la flama perdonà.
Ossos i cendres,
romanen a l'abric d'aquesta llosa.»*

Potser el famós atleta procedia, com el seu llinatge indica, de l'Àtica, l'antiga regió grega situada a l'oest del Peloponès. En el llenguatge de la metàfora l'adjectiu «attic» significa que té l'enginy, la delicadesa i la gràcia dels habitants de l'antiga Atenes.

Ja era ben de nit quan tornàvem amb l'autocar cap a Palma. Els alumnes xerraven animadament i no pocs, després m'ho digueren, tenien la sensació d'haver passat, per unes hores, pel túnel retrospectiu del temps. Ω

Qui guanya els escacs i sobre quin tauler?

L'estructura territorial i demogràfica actual, fins el moment, ha estat el resultat d'un procés en constant desenvolupament que se va recreant a partir de les transformacions precedents.

El model d'assentament de la metròpoli contemporània expandeix invasorament funcions en el territori sense relació amb la naturalesa i amb la història. Aquesta urbanització-metropolitanització de l'activitat econòmica no és producte de l'eficiència, sinó dels subsidis massius i de la no internalització dels creixents costos socials i ambientals, que genera la progressiva hegemonia de l'activitat econòmica a gran escala que opera en els mercats globals. Un major grau d'urbanització comportarà més beneficis per a la gran producció i distribució, ja que les poblacions urbanes, i especialment els «arrecifes humans» de les metròpolis, hauran d'utilitzar recursos i mercaderies globals (que controlen dits agents econòmics), més que de petita escala i locals, per a poder desenvolupar i garantir la seva existència.

A més a més, degut al caràcter cada dia més difús dels processos d'urbanització als territoris metropolitans, l'expansió del transport per carretera (i privat) es converteix de cada cop més en un imperatiu. Al temps que la creació d'infraestructures viàries de gran capacitat induïx al creixement urbà en «taca d'oli», dificultant el servei per transport col·lectiu. Per altra

banda, «les telecomunicacions» serveixen efectivament, dins d'un determinat context social, econòmic i tecnològic, per substituir algunes modalitats de desplaçaments. Però al mateix temps possibilita noves formes de reorganització de les activitats i de la pròpia mobilitat que, de fet, reforça la demanda de transport. El desenvolupament de les telecomunicacions va permetre un altre pas d'expansió de l'urbà cap el territori circumdant. Així les telecomunicacions constitueixen la mescla explosiva ideal per una nova onada expansiva de les metròpolis.

Concentració de la inversió pública i privada en matèria d'infraestructura als espais altament urbanitzats.

La proliferació de grans complexos d'activitats d'oci a les perifèries metropolitanes en forma de parcs temàtics, controlats per les multinacionals de «l'entreteniment». Comporta una part considerable d'inversió pública, a fons perdut, en preparació de sòl i creació d'infraestructures, per garantir l'ubicació i l'accés a les seves instal·lacions.

D'aquesta forma, la llengua de lava del creixement metropolità seguirà engolint l'espai «rural» proper a les grans conurbacions, alterant la seva estructura, caràcter i idiosincràsia, generant un territori creixentment anònim, homogeni i depenent: l'urbà (antítesis de la ciutat). Mancat d'iden-

titat visual i, per tant, amb una gran dificultat d'apropiació cultural, al perdre els referents simbòlics propis.

La nova legislació urbanística suprimeix la distinció entre el sòl urbanitzable programat i no programat, el que significa duplicar pràcticament el sòl urbanitzable disponible. Es redueix, en la pràctica, el sòl no urbanitzable tan sols al especialment protegit (el sòl rural es tracta com a residencial). Amb la qual cosa pràcticament tot el territori passarà a ser urbà o potencialment urbanitzable, propiciant un creixement «a bots» i discontinu, amb greus perjudicis per la col·lectivitat i el medi ambient, i un alt cost per la dotació d'infraestructures. Tot plegat implicarà una creixent dificultat de controlar el creixement urbà, es a dir, la «mort de la planificació urbana», tal i com es coneix, i el triomf del mercat. A més a més, es reforcen els interessos dels especuladors en detriment dels interessos col·lectius (reducció de cessions obligatòries, increment del cost de les expropiacions...). La modificació de la Llei de Costes (de 1988) també impulsarà un major creixement urbà a la franja litoral, eliminant part de les restriccions que s'establien.

La reorientació del cost públic cap a la creació de infraestructures i el seu manteniment, el creixent cost públic que implica el funcionament dels espais fortament urbanitzats. El cost de manteniment de

la xarxa viària en el seu conjunt se preveu que a mitjans de la propera dècada se multiplicarà per tres.

La concentració de la població en zones o regions urbanes també continuarà incrementant-se, si bé a un menor ritme degut a l'elevat grau d'urbanització ja existent. Les projeccions actuals auguren passar del 79% de la població total residint en zones urbanes de mitjans dels 90, al 83% pel 2005. La dificultat radicarà en reconèixer el que serà urbà o rural.

L'espai virtual desplaça a la ciutat real

Assistim a la pèrdua de la consciència de distància i a la mort de la geografia, a on el temps global únic s'imposa a la multiplicitat de temps locals, on el món propi es perd en benefici del món virtual, existeix el risc de perdre el passat i el futur al convertir-ho tot en un present (omnipresent, valgui la redundància) sense alternativa possible.

La creació de les Xarxes Trans-europees de transport, energia (l'única que resta per desenvolupar a les Balears) i telecomunicacions per afavorir el mercat interior i la competitivitat, ja que el seu objectiu és «integrar territoris en competència recíproca dintre d'un espai europeu globalment competitiu. Aquestes xarxes incentivaràn, doncs, una concentració addicional de la població en grans regions urbanes, que es dona junt a una creixent dispersió espacial del creixement de

dites conurbacions (resultat explosiu a una illa).

En l'Agenda 2000 se contempla també una reorientació dels fons estructurals (que baixen percentualment dintre del total del pressupost comunitari) cap els espais altament urbanitzats, amb el fi de fer front als problemes socials que es manifesten també cada cop amb major intensitat, als barris en crisis de les grans aglomeracions. El que així mateix farà que dits fons se canalitzin, progressivament, cap els espais més desenvolupats de la UE.

El present model de «desenvolupament» és capaç de generar, a curt termini, una gran acumulació de riquesa monetària privada, però induïx uns desequilibris econòmics, socials, territorials i ecològics, que fan difícil la seva sostenibilitat i viabilitat o governabilitat, a mitjà i, sobre tot, a llarg termini. Si bé tot això queda emmascarat als ulls de la opinió pública, rera la realitat virtual que confeccionen artificialment els Mass medià, i en general minva la capacitat de reflexió de l'entramat científic-tècnic i acadèmic, tot junt oculta o desvirtua la comprensió global d'aquests processos. Ω

Escac al Rei, Escac al Territori!.

Antoni Borràs i Seguí,

Arquitecte.

home@arquitecte.es

639617541

<http://personales.mundivia.es/home>

La France... et l'Occitànie

Un amic de la Catalunya Nord, resident a Rià (comarca del Conflent) bressol de Catalunya, em trameté no fa gaire una postal commemorativa emesa conjuntament per la «Regions Languedoc-Roussillon, mission des langues et cultures regionales», el «Centre interregional de Développement de l'Occitan» (CIRDOC) i el «Centre de Documentation et d'Animation Catalane» (CEDACC). A l'anvers de la mateixa hi ha un mapa, mentre que al revers hi trobam escrit el següent missatge, que tot seguit reproduïm traduït del francès (en aquell país l'única llengua inqüestionable i obligatòria); diu el següent.

LLenguadoc-Roselló: OCCITÀNIA I CATALUNYA

En el cor de l'Europa llatina, Occitània, lloc d'expressió de la llengua d'oc, i Catalunya, igualment en el sentit del lloc d'expressió del català, constitueixen un espai obert a la vegada sobre la Mediterrània, l'Atlàntic i l'Europa continental.

En el cor d'aquest espai, la regió del Llenguadoc-Roselló ocupa un indret escollit, d'encontre d'Occitània i Catalunya. Els seu mateix nom evoca aquestes dues unitats lingüístiques que marquen fortament la regió, per una identitat cultural doble i íntimament lligada.

Aquesta realitat s'expressa a través del mapa d'aquest territori, i pren tot el seu ressò en l'any 2001, declarat l'any europeu de les llengües de la Unió Europea.

D'antuvi, a banda d'estar redactada únicament en francès, el consumidor de postals llec en la matèria, podria pensar que

es tracta d'un text benintencionat i, fins i tot, exaltador de les identitats lingüístiques catalana i occitana, així com de llurs lligams culturals i geogràfics. Tanmateix, si hom coneix mitjanament el tarannà polític inequívoc de la República francesa, hi pot percebre de seguida que la nota té ben poc de reivindicació lingüístico-cultural, gens de reivindicació històrica i molt de clíxé folklòric passat pel sedàs jacobí uniformador. En aquesta faïç, no és en absolut casual que tant Occitània com Catalunya Nord es trobin pràcticament en el darrer estadi glotofàgic, és a dir, de la desaparició real de llurs llengües respectives i d'anihilació total de llur identitat nacional.

França és -i això és molt significatiu- l'únic estat de la Unió Europea que s'ha negat fins ara a signar la carta dels Drets Lingüístics dels pobles. No pot ésser d'una altra manera, si París nega, fins i tot, l'existència dels pobles històrics diferents del francès (a més de l'occità i el nord-català, el bretó, l'alsacià, el cors i el basc d'enllà els Pirineus) que han tengut la desgràcia de caure sota la seva ombra immiseridor. Per a l'Estat francès només existeix un poble, el francès, i una sola llengua, la francesa. Fóra el famós lema Liberté, égalité, fraternité, dut a les últimes i extremes conseqüències. De fet, el genocidi de les nacionalitats minoritzades és una de les moltes barbaritats compartides per la pràctica totalitat dels partits francesos des dels temps de la Revolució, inclòs, naturalment, el Front Nacional de Jean-Marie Le Pen. En realitat, el símptoma Le Pen representa l'evidència de la desfeta de l'actual model d'Estat, feroçment centralista, absolutista, violent i liquidacionista de totes les minories -encara més que per aquí. Heus ací l'ou de la serp i l'arrel de tots els problemes. Ω

Andreu Salom i Mir

Potser que fem alguna cosa, no?

«L'Esprai» <esprai2@yahoo.ca>

Salut companys/es.

Setmana sí, setmana no, arriba a les nostres mans algun comunicat, d'algun col·lectiu independentista, d'alguna part dels Països Catalans, denunciant l'agressió rebuda per part de feixistes espanyolistes.

Que si cremen el local d'Endavant a València, que si apallissen un noi de Ripoll, que si ataquen no sé què... La darrera notícia ens arriba de Sant Feliu de Llobregat, on un grup de 15 skins amb banderes espanyoles i armats amb bats de beisbol i barres de ferro han atacat, aquest cap de setmana, la seu social d'ERC, JERC i el casal cultural Tio Canya. Les destrosses materials van ser nombroses i una persona va acabar a l'hospital.

Potser que fem alguna cosa, no?

Doncs, som-hi:

Aquí van les dades d'un feixista espanyolista que va participar de la pallissa que un grup de rapats va propinar a 3 joves independentistes de Cerdanyola, durant les festes majors d'aquesta ciutat del Vallès.

Joan Barrera. C/Orient, 11 Cerdanyola del Vallès. Telèfon: 93 692 49 91 Feu-ne un bon ús. Ω

UNA LLEI CONTRA BATASUNA O UNA LLEI CONTRA EUSKADI?

Finalment, s'ha aprovat la Llei de Partits Polítics, amb el suport del PP, del PSOE, de Coalició Canària i, tret de petits vernissos, de Convergència i Unió. A aquesta última coalició el fet de votar favorablement la Llei de Partits Polítics li ha creat un considerable malestar intern, i han hagut de fer mans i mànigues per tal d'intentar aconseguir tothom. Així, la coalició que lidera Jordi Pujol va votar, durant la presentació d'esmenes a la llei, a favor de l'esmena a la totalitat presentada pel Partit Nacionalista Basc (PNB). D'aquesta manera, els dirigents de la coalició principatina volien deixar contents els seus socis del Partit Nacionalista Basc -socis en la Declaració de Barcelona, i aliats naturals en molts altres camps-. Però això no els ha impedit, finalment, després de presentar ells mateixos tota una sèrie d'esmenes parcials, de votar finalment a favor de la llei, se li posi el maquillatge que se li posi.

Immediatament se'ns ha fet saber, tant a través d'organismes de premsa dels partits favorables com d'òrgans del govern, com de mitjans de comunicació de diversa classe i condició que el noranta-cinc per cent dels diputats del Congrés dels diputats han votat favorablement la Llei de Partits Polítics. Només un exigü cinc per cent de la cambra s'hi mostra obertament contrari.

Mirem-nos, emperò, la qüestió des de la perspectiva del País Basc, deixant dit (prèviament) que la majoria d'Espanya deu ser clarament favorable a la llei. Per començar, què han fet els tres partits que actualment integren el govern de Vitòria? Tant el Partit Nacionalista Basc, com Eusko Alkartasuna, com Esker Batua (la coalició governant al País Basc) han votat en contra de la llei. Si ho reduïm a aritmètica parlamentària basca, el seixanta-cinc per cent del Parlament basc rebutja obertament la llei, mentre que un trenta-cinc per cent hi està a favor.

Si la immensa majoria dels legítims representants espanyols estan a favor de la Llei de Partits Polítics i, en canvi, la gran majoria dels representants legítims bascos hi estan en contra, resulta que la llei no està feta pensant en un determinat partit polític, en una determinada situació de violència o en alguna conjuntura concreta d'aquestes característiques, sinó que s'ha promulgat, des de Madrid, contra Euskadi. Si no es volia fer aquesta impressió, hauria calgut consensuar quelcom amb algun dels partits governants a Euskadi, que, en aquest cas, només hauria pogut ser el PNB. Però, com que el govern de l'Estat pressiona contínuament aquest partit perquè pensa -raonablement- que, si aconseguís d'eliminar-lo, el nacionalisme d'alliberament, al País Basc, quedaria tocat de mort, no ha buscat cap entesa, sinó l'enfrontament.

És obvi que la llei esmentada crearà un clima més enrairat, al País Basc, i que probablement no contribuirà a reduir la violència sinó a incrementar-la. Però dubt que la voluntat del govern espanyol de reduir la violència a Euskadi estigui per sobre de la voluntat de reduir-hi l'independentisme basc. Estic convençut que la majoria dels dirigents que actualment ocupen càrrecs d'importància a l'Estat espanyol s'estimen més que hi hagi una certa violència al País Basc, però que aquest continuï dins Espanya, que no que desaparegui la violència però que Euskadi esdevengui una nació plenament independent.

Vists els despropòsits del Congrés de diputats, ara només queda veure què passarà al Senat. Tot apunta que és ben probable que no s'alterin gaire les coses, en relació al resultat observat al Congrés. Tot i això, serà una bona ocasió, si més no, per veure en quina mesura els senadors de l'Entesa Catalana i de Progrés que tenen militància al PSC-PSOE són capaços de desfer-se de la tutela madrilenya i d'actuar pel seu propi compte. Dit d'una altra manera: veurem què se'n farà de l'esperança que l'Entesa, en bloc, voti en contra de la llei, a favor d'allò que esperen els bascos per al seu país. **Ω**

BERNAT JOAN I MARÍ

Tenir coratge i pensar és impossible?

<taubecolom@ono.com>

TENIR EL LLEU DE SER DIFERENT FRONT A LA MEDIOCRITAT

"En aquest món no hi ha major pecat que el de no seguir l'abanderat (...)
no, la gent no s'estima pas que cadascú tingui la seva pròpia fe".
(D'una famosa cançó de cantautor francès-occità dels anys 60, cantada en foraster pel valencià Paco Ibáñez).

"Els grans esperits sempre han trobat oposició violenta de part de les mediocritats, les quals no poden copsar quan algú no se sotmet irreflexivament als prejudicis hereditaris ans fa un ús honest i valent de la seva intel·ligència".

"Els grans esperits han trobat sovint l'oposició violenta de les ments dèbils".

"Qualsevol que mai no ha comès una errada, no ha provat mai res de nou".

"Qui segueix alegrement la música en formació tot desfilitant-hi ja s'ha guanyat el meu menyspreu. Ha rebut un cervell gran per error i amb l'espinal dorsal en tindria ben bé prou".

(Albert Einstein, 1879-1955, científic judeoalemany nacionalitzat nord-americà, Premi Nobel de Física del 1921).

"La virtut, en la demanda social, és la conformitat. I pateix aversió contra l'autoconfiança. No s'estima les realitats ni els creadors, sinó les nomenades i els costums" (Ralph Waldo Emerson, 1803-1882, polític i pensador nord-americà).

"Un heretge és algú qui guaita amb els ulls propis" (Gottfried Ephraim Lessing).

"Raonar i convèncer, què difícil, llarg i costós! Suggestionar? Què n'és de fàcil, ràpid i senzill!" (Santiago Ramon i Cajal, premi Nobel de Filosofia i Medicina, 1852-1934).

"No ens hem de deixar fer esclaus d'ambicions i desigs que no tenim i que els mediocres ens suggereixen a fi de dominar-nos" (André Maurois).

"Les grans ànimes tenen voluntats; les dèbils sols desitjos" (Proverbi xinès).

"El gran mal de l'home no rau en la pobresa ni en l'explotació, sinó en la pèrdua de singularitat humana sota l'imperi del consumisme" (Pier Paolo Pasolini, director de cinema italià, s.XX).

"Perdre la individualitat pròpia i esdevenir un simple engranatge d'una màquina, és impropri de la dignitat humana" (Mahatma Gandhi, cap independentista no-violent i devot).

"La forma mental de l'Encadenament és l'estúpida lògica de la rutina que no ens fa pas fer les coses perquè semblen assenyades, sinó que ens les hi fan pareixer perquè la gent les fa i prou" (Lanza del Vasto, deixeble europeu d'en Gandhi).

"La mediocritat pesa sempre bé, però la seva balança és falsa" (Anselm Feuerbach, 1798-1851, arqueòleg i escriptor alemany).

"L'agència de publicitat «Ruthrauff and Ryan» es vantava de l'èxit obtingut en seguir l'exemple d'editors i directors de cinema, i dels «best sellers», i instruïa el seu personal perquè ajustassin les seves redaccions segons una denigrant però indefugible realitat: «Després de tot, els homes i dones de la massa es caracteritzen per una increïble estretor mental. Durant la infantesa se senten atrets per les colorines vives, la lluentor i el soroll. I en l'edat adulta mantenen unes reaccions bàsiques sorprenentment semblants» (Tomás López, «Aproximación a la telenovela»).

"...els poders establerts, tendeixen al control, unificació i explotació psíquica de llurs súbdits". («Moral i Nova Cultura», Xavier Rubert de Ventós, filòsof català cristià i independentista).

"El sistema cultural tendeix de manera irresistible a crear conformismes de masses" (Marc Fumaroli).

"La nova estratègia militar passarà per regular, controlar i manipular els mitjans de comunicació" (Alvin Toffler, 1928, assagista científic USA).

"Quan et trobes a tu mateix del mateix costat que la majoria, és que ha arribat el temps de la pausa i de la reflexió" (Mark Twain, 1835-1910, escriptor i periodista nord-americà).

"Hi ha gent tan plena de sentit comú, que no els queda ni el més

petit racó per al sentit propi" (Miguel de Unamuno, pensador basc mort confinat pels franquistes a les acaballes del 1936).

"El vostre pensament és el de les xerrameques i els falsos plaers. El meu és el pensament d'aquell perdut en la pròpia terra, estranger dins la pròpia nació, solitari entre sos parents i amics.

El vostre pensament fa sonar trompetes quan balleu. El meu prefereix l'angoixa de mort a la vostra música i dansa.

El vostre pensament us fa aspirar a títols i càrrecs. El meu m'extorta a servir amb humilitat.

El vostre pensament diferencia el pragmàtic de l'idealista. El meu descobreix que la vida és una, i que ses mesures i pesos no coincideixen pas amb els vostres. Aquell que etiquetes d'idealista, pot ser un home pràctic. El vostre infon arrogància i superioritat dins els cors. El meu sembla l'amor a la pau i el desig d'independència. Vosaltres teniu el vostre pensament i jo el meu".

"La gent de la ciutat aparenten gran saviesa i coneixença, però la seva fantasia és sempre falsa car sols són experts en la imitació".

"Quan trobis un home que sia alhora fort i cortès, alegra-te'n car és una glòria de guaitar-lo, i àdhuc el cec pot albirar ses qualitats".

"Me n'alluny de la gent que pensa que la insolència és coratge i la tendresa covardia. I me n'alluny també dels qui creuen que la xerrameca és saviesa i el silenci ignorància".

"Dins la boca de la Societat hi ha a muntó dents malmeses, cucades fins als ossos de les queixalades. Però la Societat no tracta d'extraure-les per deslliurar-se de l'afecció. Hi ha un fum de dentistes que disfressen les dents infectades de la Societat amb or llampant.

I en són molts els seduïts per aquests falsos reformadors: llur destí és la sofrença, la malaltia i la mort.

Visita els tribunals, guaita com actuen els malèvols i corruptes funcionaris de la Justícia. Mira'ls jugant amb les idees i els pensaments del poble pla, com el moix juga amb el ratolí. Visita les llars dels rics, on viu la presumpció, la falsia i la hipocresia. Però no t'estiguis d'anar també als ravals dels pobres, on regna la por, la ignorància i la covardia.

Visita llavors els dentistes, rabents amb els dits i senyors d'eines delicades, pastes dentals i sedants, que passen llurs dies omplint els forats de les dents damnades de la nació per amagar la podridura".

(Khalil Jubran, 1883-1931, escriptor i artista libanès emigrat als Estats Units).

"Res no dona tanta pena a la gent com haver de pensar".

"A muntó persones no temen res amb més paor que de prendre postura que destaqui gaire i clarament del parer general. La tendència de la majoria és la d'adoptar un punt de mira tan ambigu que ho inclourà tot, i tan popular que hi inclourà tothom. Ningú que acaroni idees altes i nobles les deu amagar sota una aparença d'aridesa per por a ser anomenats diferents".

(Martin Luther King, Jr., 1929-1968, líder afroamericà i pastor baptista pels drets civils i contra la guerra del Vietnam).

"Quan hi ha un camí correcte i un camí incorrecte, amagar-se sota el mantell de la neutralitat és escollir el camí incorrecte; perquè, així, el camí correcte no pot ser explorat" (Kwai Chang Caine).

"Sols hi ha una via per a escapar-se de l'alienació de la societat d'avui en dia: retirar-se'n" (Rolan Barthes).

"Viure és sentir-se perdut" (José Ortega y Gasset, 1883-1955, filòsof i escriptor del protofeixisme espanyolista).

"...explica que...havia tractat a posta de treure'm de polleguera, perquè jo mateix estava treient l'en amb la pesadesa del meu capteniment esperat. Afegí que les meves rutines eren igual de folles com el seu udolar de xiulet». «Un «caçador»...no és de cap manera com els animals que caça, fixes en rutines feixugues i en capricis previsibles; és lliure, fluid, imprevisible» («Viatge a Ixtlan, Carlos Catáneda, 1972).

"Prengui el camí menys transitat i això féu tota la diferència" (Robert Frost, "The Road not taken").

"No vagis pas allà on el sender pot dur-te, vés, altrament, on no hi ha senda i deixa-hi un rastre" (Ralph Waldo Emerson, 1803-1882, polític i pensador nord-americà).

"Llegeix cada dia quelcom que ningú més no llegeix. Pensa cada dia quelcom que ningú més no pensa. Fes cada dia quelcom que ningú més no fos prou fava com per a fer-ho. És dolent per a la ment de pertànyer contínuament a la unanimitat (de la majoria)" (Christopher Morley).

"La humanitat ha progressat científicament, però també moralment- quan no ha tingut por de saber" (Josep Maria Espinàs, escriptor català).

"Existeix un principi que es resisteix a tota informació, que mai no deixa de mantenir l'home en una ignorància perenne...És el principi de desestimar allò que mai no s'ha esbrinat" (Herber Spencer). **Ω**

ELS IANQUIS CONTRA CATALUNYA

McDonald's discrimina el català

L'empresa de menjars ràpids McDonald's vulnera els drets lingüístics del país valencià. En efecte, la multinacional ha obert un local a Ontinyent (Vall d'Albaida)

on fa servir la forma espanyola del topònim de la vila, Onteniente, en lloc de la forma valenciana establerta fa anys.

L'estupefacció dels habitants de la vila ha mogut algun col·lectiu a fer un crit d'alerta.

Per aquesta raó i per pressionar l'empresa nord-americana, tothom qui vulgui participar-hi pot enviar un correu electrònic de protesta a aquesta adreça, que correspon a la seu central de Madrid. De fet, la pàgina espanyola de la companyia ignora la diver-

sitat lingüística de l'estat espanyol.
Font: Entitats.info

Cridem qui som i que tothom ho escolti. I en acabat que cadascú es vesteixi com bonament li plagui

i Via Fora!, que tot està per fer i tot és possible. **Ω**
agusti@llibertat.com !!!

L'antifeixisme a Mallorca. VIII LLIBRE (Les lluites dels anys setanta)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Llompart de la Peña i "La Columna de foc"

Aquests records tenen el seu origen en la carta que m'acaba d'enviar Encarna Vinyes, la vídua de Josep M. Llompart, amiga i companya de lluites en aquella època de combats per la llibertat, en defensa de la nostra cultura. N'Encarna m'escrigué, amb data de 21-III-02: «Estimat amic: He rebut el teu 'dossier' sobre en Pep. Gràcies. Jo guard tot el que fa referència a ell, per arxivar-ho. Estic subscripta a L'Estel, però em va bé tenir-ne una altra còpia. Ara que hi vaig, ho duré a Barcelona, a mostrar-ho als amics. T'ho agraeix molt i, sobre tot, agraeix el que te'n recordis. Abraçades. Encarna».

El material enviat a la vídua de Josep M. Llompart consistia en tres llargs articles il·lustrats amb fotografies, escrits amb la sana intenció de recordar als desmemoriats el paper fonamental de l'insigne autor en la nostra cultura. Paper -tant el literari, com el cívic, en defensa de la llibertat i de lluita contra el feixisme- que sembla vol ser oblidat per tot un sector de cínics i menfotistes.

Posteriorment, la relectura de la introducció de Maria Antònia Perelló Femenia al llibre de Llompart de la Peña Els nostres escriptors (Editorial Moll, 1995) i, més concretament, l'apartat «La Columna de foc» m'ha fet recordar tot un seguit d'històries personals i col·lectives que tenen molta relació amb els treballs enviats a Encarna Vinyes. El dictador ja havia mort. Èrem a la darreria del feixisme. Com explica Maria Antònia Perelló parlant de la secció del diari Última Hora on vaig col·laborar amb Josep M. Llompart: «El dissabte 14 de febrer del 1976 el diari Última Hora obria per primera vegada una pàgina setmanal en català de caràcter lingüístic i literari, amb el títol de 'La Columna de foc', que durà fins al 23 d'agost del 1980».

Al costat del mateix Josep M. Llompart que a vegades emprava els pseudònims Narcís Vinyoles, Pere Albert o Bernat Fonollar, hi escrivíem Francesc de B. Moll,

Aina Moll, Isidor Marí, Gabriel Janer Manila, Antoni Serra, Gabriel Bibiloni, Llorenç Capellà, Jaume Corbera i qui signa aquest article.

Cap a les darreries de 1968, i des de les mateixes pàgines d'Última Hora («Literatura»), ja havíem provat de fer quelcom de semblant. Aleshores la secció cultural era coordinada per Frederic Suau i dins d'aquesta secció hi escrivíem munió d'intel·lectuals del moment. Record ara mateix els assenyats articles de Gregori Mir, Damià Ferrà Pons, Josep M. Llompart, el mateix Frederic Suau... Posteriorment, a començaments dels anys setanta, aquesta moguda cultural catalanista i antifeixista va passar a la secció «Letras» del Diario de Mallorca. «Letras» era dirigida pel periodista Xim Rada, i allà, amb completa llibertat, hi escrivien Jaume Vidal Alcover, Damià Huguet, Miquel López Crespí, Josep M. Llompart, Francisco Monge, Andreu Ferret, Cristóbal Serra, Joan Adrover, Damià Ferrà Pons, Maria Antònia Oliver, Josep Alberti, Carlos Meneses, Sebastià Verd, Fernando Merino, Gabriel Janer Manila i tants i tants companys de dèries literàries.

En aquests començaments dels setanta és quan a començ a escriure els llibres de narracions que posteriorment seran publicats a la col·lecció «Gavilans» de l'Editorial «Turmeda» que dirigeix l'escriptor Antoni Serra

En aquests començaments dels setanta és quan a començ a escriure els llibres de narracions que posteriorment seran publicats a la col·lecció «Gavilans» de l'Editorial «Turmeda» que dirigeix l'escriptor Antoni Serra. Són els reculls Apreu fet (1973) i La guerra just acaba de començar (1974). Aquest darrer llibre havia obtingut el Premi de Narrativa «Ciutat de Manacor 1973» lliurat per un jurat format per Blai Bonet, Manuel Vázquez Montalbán, Guillem Lluís Díaz-Plaja i Antoni Serra. En aquesta mateixa època Josep M. Llompart escrigué La Terra d'Ar-

gensà (1972) i Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona (1974). L'any 1972 vaig guanyar el Premi de Teatre Carles Arniches per la meua obra Ara, a qui toca? a la ciutat d'Alacant. El 1974 guanyava igualment el «Ciutat de Palma» amb Autòpsia a la matinada i el 1975 el Premi Especial «Born» amb Les Germanies.

Recordem que, més o manco en els mateixos anys, Blai Bonet publica Mister Evasió (1969) i Gabriel Janer Manila edita El cementiri de les roses i Els Alicorns. Maria Antònia Oliver havia publicat Cròniques d'un mig estiu el 1970 i Llorenç Capellà El pallaso espanyol (1972).

Pere Rosselló, en el llibre Els moviments literaris a les Balears (1840-1990), parlarà de la generació d'escriptors dels anys setanta i, analitzant la proliferació de narradors mallorquins, explica en el llibre abans esmentat que «el fet està estretament imbricat amb els canvis sociològics i culturals dels anys seixanta originats per la política de desenvolupament econòmic, per l'aparent liberalització del franquisme (amb mesures com la Llei de premsa i impremta, 1966) i, sobretot, pel creixement de la indústria turística a les Balears...».

Parlant dels meus primers llibres i de la participació en aquells concursos literaris, val dir que aleshores destacaven el Ciutat de Palma, el Ciutat de Manacor, l'Andreu Roig de poesia i el Joan Ballester de narrativa a Campos (del jurat del qual formaven part l'any 1971 Francesc de B. Moll, Gregori Mir, Andreu Ferret, Miquel Pons, etc.) i el Llorenç Riber de narrativa a Campanet (Josep M. Llompart). Amb el temps els vaig arribar a guanyar quasi tots (i molts d'altres al Principat i al País Valencià). Tot això era abans de la interrupció (motivada per la meua militància política en l'OEC i el PSM) de quasi nou anys dins de la meua tasca d'escriptor.

Més d'una vegada, quan escorcollaven de nit o dia la

casa dels meus pares o el pis on vivia, mostrar un retall de diari amb la informació d'un premi literari em salvà de més d'una bufetada i qui sap si d'anar directament a la presó

Cal tenir present que una de les motivacions importants que m'inclinaven cada vegada més a la dèria literària era també una valoració ben interessada de les «possibilitats» que oferia l'ofici quant a les relacions «forçoses» que mantenia amb la Brigada Social (la policia política del règim) o amb els serveis d'informació de la Guàrdia Civil (em referesc, evidentment, a les contínues detencions per part d'aquests «senyors»). Era clar (i ho vaig anar comprovant amb els anys) que, per a aquests sicaris de la dictadura, la gentussa encarregada de la feina bruta de la repressió, era molt diferent quan començaven els interrogatoris i et demanaven «oficio» dir que eres escriptor que no pas cambrer. Vaig anar copsant (en la pràctica) com, sense deixar de ser uns impresentables i uns grollers, les seves maneres i entonació de veu anaven canviant en saber que el detingut (qui signa aquest article), a més d'haver sortit en els diaris com a guanyador de nombrosos premis literaris, era igualment un escriptor conegut a la «provincia».

Potser aquesta qüestió pugui semblar «extraliterària» per als autors «de casa bona» o genteta que mai no s'hagi embrutat les mans en defensa dels drets del seu poble. Però us puc ben assegurar que, en uns anys on eren habituals les tortures, les humiliacions i fins i tot el garrot vil i l'afusellament, poder tenir un mínim de confiança què declarant-te escriptor no et tocarien un pèl (o que te'n tocarien menys), era d'agrair i de tenir ben en compte. Jo ho vaig fer servir sovint! Més d'una vegada, quan escorcollaven de nit o dia la casa dels meus pares o el pis on vivia, mostrar un retall de diari amb la informació d'un premi literari em salvà de més d'una bufetada i qui sap si d'anar directament a la

presó.

El primer premi a què em vaig presentar era el Joan Ballester de narrativa (el jurat era format per Jaume Vidal Alcover, Gregori Mir, Andreu Ferret, Francesc de B. Moll...). Va guanyar l'amic Gabriel Tomàs, d'Andratx, amb una obra que portava per títol L'home que tocava els platerets. El meu llibre de narracions duia per títol Demà els barrobins. Ara mateix no us sabria dir de què anaven els contes. L'original em desaparegué en un d'aquells nombrosos registres dels temps de la clandestinitat. Sé que era l'època de la consolidació de l'embranchida turística dels anys seixanta. Havien estat deu anys de sentir els barrobins destruint cales, platges mallorquines, llocs paradísacs... una època en què un constructor arribà a declarar que les pedres dels talaïots servirien molt bé per bastir els fonaments dels hotels! Record que ens oposàvem a aquesta destrucció salvatge de la nostra terra. Els contes eren de lluita contra tot el que havíem de veure en aquells moments. Tampoc no podien mancar algunes narracions parlant de la guerra, dels tres mil afusellats pels feixistes... El món que dominava aquell recull era l'opressió feixista de la postguerra i la destrucció per part de les multinacionals de l'especulació i del turisme d'una Mallorca que encara imaginàvem idíl·lica. Aviat descobríem que aquella Mallorca de somni només existia en la nostra imaginació o en la dels aristòcrates. Estudiant a fons la nostra història veurem a la perfecció fam, guerres, repressió per al poble. Però, hi hagués o no una mica de sentimentalisme en aquelles concepcions juvenils, el cert era que no ens agradava -ni ara ens agrada!- constatar com quatre nouriens ens vénen Mallorca al millor postor.

El pes de la lluita antifranquista anava a coll d'aquest tipus d'activitats culturals que, sense que ni les mateixes autoritats copsassin el que passava, anaven

L'ANTIFEIXISME A MALLORCA VIII LLIBRE

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost de 2001 fins a l'agost de l'any 2002)
Per demanar números endarrerits, telefona al 971 26 50 05

EP!!!

**PARES, EDUCAU-ME EN
CATALÀ, A MALLORCA HI HA
EL MEU FUTUR**

consolidant una consciència nacional i antirègim

En Joan Manresa guanyà el premi de poesia *Andreu Roig* amb el poemari *Res no hauré fet*; en Josep Alberti restava finalista amb el seu llibre *Un cos que tenia el meu nom*. El premi d'assaig el guanyà en Joan Antoni Adrover amb el treball *Iniciació a l'estudi d'uns determinats aspectes de la zona de regiu al terme de Campos*. Tot això s'esdevenia a la I Festa de les Lletres de Campos i obrien la vetlada cultural (estam parlant del dia 21 d'octubre de 1971) na Maria del Mar Bonet i Madó Buades de sa Pobla. Ara, aviciats per anys de conformisme, potser faci riure pensar en aquell temps carregat d'esperança. Però en la tenebror de la dictadura -malgrat ja quasi fos en les darreries del nacionalcatolicisme- era emocionant -només ho saben aquells que ho varen viure de veritat- escoltar les cançons combatives de na Maria del Mar o sentir una veu autèntica sortida de la marjal pobleira. Pensau que vivíem en ple regnat de Sarita Monttiel, Lola Flores, Paquita Rico o de la brutor absoluta d'un Raphael. Llavors ja sabíem a la perfecció qui eren els intel·lectuals mallorquins que hi havia rere els premis (Jaume Vidal Alcover, Josep M. Llompart o el mateix Francesc de B. Moll eren mestres admirats). Consolidar aquells petits espais de llibertat constituïa una conquesta importantíssima. En aquell moment -ho he escrit en nombrosos articles- les activitats dels comunistes -els únics que feien alguna cosa en la clandestinitat- consistia tan sols en reunions secretes per a comentar la política dels respectius partits

Una foto històrica del Dia del Llibre de 1976: presentació d'obres dels escriptors Joan Perelló, Miquel Mas, Joana Serra de Gayeta i Miquel López Crespí en *Es Pou Bo* (Gènova).

i, ja més espaiat, alguna pintada ocasional demanant llibertat pels presos (amnistia). Es feia també alguna repartida nocturna de fulls reivindicatius, però molt poca cosa. El pes de la lluita antifrancista anava a coll d'aquest tipus d'activitats culturals que, sense que ni les mateixes autoritats copsassin el que passava, anaven consolidant una consciència nacional i antirègim.

Recordem que, quan nosaltres entram a col·laborar amb Josep

M. Llompart i «La Columna de foc», som en plena lluita per la llibertat i el socialisme. Pel més de març un govern sense escrúpols en el qual hi ha en Suárez i en Fraga Iribarne dona ordres de reprimir els obrers de Vitòria tancats dins d'una església en defensa dels seus drets laborals i polítics. La policia armada intervé de forma brutal. Hi ha tres morts i nombrosos ferits per les bales de la policia. Aleshores jo militava en l'OEC i portava endavant determinades

activitats culturals de la meua organització. Una mica més endavant de l'època que comentam (1976), una vegada realitzades les primeres eleccions dites «democràtiques» (amb tots els partits comunistes prohibits excepció del de Carrillo), Josep M. Llompart, que no veia gens clar les dilacions del *Pacte Autonòmic*, em convidà a escriure en «La Columna de Foc». Oferiment que vaig acceptar ben de grat perquè, en aquelles alçades de la reforma, eren pocs els

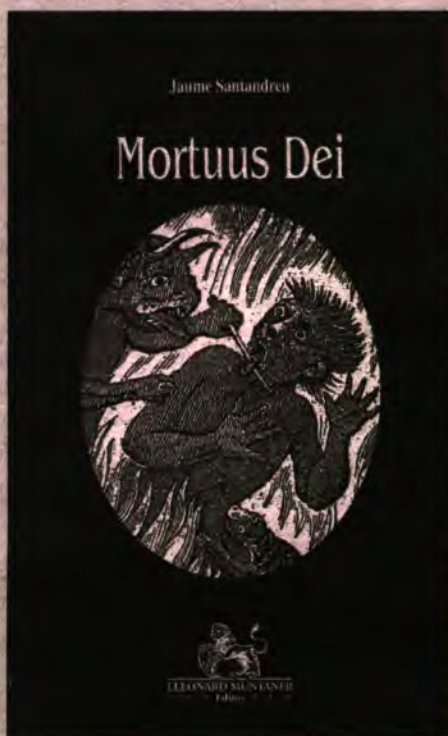
mitjans que se'ns oferien als esquerrans mallorquins. Com ja he explicat amb detall a *L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1970)*, les activitats de lluita pel nostre alliberament nacional i de classe, quan no eren criminalitzades per la premsa oficial o els servils a sou de la «unió sagrada» anticomunista i promonàrquica (AP, UCD, PCE, PSOE), eren silenciades olímpicament o desvirtuades a fons. Poques o nul·les informacions damunt el moviment assembleari i anticapitalista promogut per OEC; no res del nostre treball a barris, on la direcció del nostre Front de Moviment Ciutadà (Francesc Mengod, Jaume Obrador, etc) havien creat les primeres associacions de veïns de Ciutat i encapçalat les primeres lluites ciutadanes en contra del feixisme i el capitalisme; silenci absolut damunt la reorganització del moviment obrer a l'hosteleria, la sabata, la fusta; no res pel que fa a la creació d'Unió de Pagesos de Mallorca (on homes com el santamariè Gori Negre hi feien un paper destacat; silenci damunt les activitats de les Plataformes Anticapitalistes d'Estudiants; tampoc no existíem ni a Sanitat, ni a pobles; a Menorca, l'OEC era una força determinant i també planava el silenci damunt la nostra lluita. No és estrany que actualment els historiadors propers al PCE, persones, en definitiva que no visquen aquells esdeveniments, ara, consultant els diaris de l'època o parlant solament amb protagonistes d'un partit (especialment partidaris del carrillisme illenc) es pensin que tot a Mallorca, dins del moviment obrer i popular, fou obra de l'estalinisme reciclat (el PCE). Ω

La cultura a Mallorca. Fira del Llibre 2002

Miquel López Crespí presentà el llibre de Jaume Santandreu *Mortuus Dei*, editat per Lleonard Muntaner

Amb gran èxit de públic tengué lloc la presentació de la darrera novel·la del prolífic autor de Manacor Jaume Santandreu. L'escriptor de sa Pobla Miquel López Crespí s'encarregà d'explicar a les nombroses persones assistents a tan important acte cultural la feina constant de Jaume Santandreu dins del camp de la nostra literatura.

El II Premi de Narrativa «Alexandre Ballester» es va lliurar en el mes de gener dins del marc incomparable del Museu d'Art Contemporani de sa Pobla (Mallorca). El jurat del premi era format pels escriptors de sa Pobla Alexandre Ballester, Miquel Segura, Rafel Socies, Pere Bonnín i Miquel López Crespí. També formaren part del jurat l'escriptora Rosa Planas (que havia guanyat el premi l'any passat) i l'editor Lleonard Muntaner. En les

deliberacions hi era present igualment (amb veu però sense vot) el regidor de Cultura de l'Ajuntament pobler Antoni Serra «Xineta». L'autor guanyador va ser Jaume Santandreu (Manacor, 1938), escriptor, activista social i polític per la seva novel·la *Mortuus Dei*.

Jaume Santandreu

Jaume Santandreu s'ha dedicat a la problemàtica de la marginació i ha promogut centres d'atenció a alcohòlics, emigrants, drogoaddictes i vagabunds. El 1949 inicià els estudis d'humanitats al Seminari Diocesà i guanyà les oposicions al Pontifici Col·legi Major de la Sapiència als 16 anys. El 1960 fou ordenat sacerdot i exercí a sa Pobla (1961-1965) i al Perú (1965-1970). Militant de l'Organització Comunista

d'Espanya-Bandera Roja (1973-75), del Partit Comunista d'Espanya -PCE- (1975-81) i del PSM (1981-83) participà igualment en la implantació a Mallorca d'ERC.

Com a escriptor a publicat, entre moltes altres obres: *Dos pams d'home*; *Coratge d'un mot*; *Els negres ajuden a fer fosca*; *En nom del Pare*; *Nissaga de sen*; *El cos de l'estimera*; *Camí de coix...*

És autor, també de *Camada*, *Mamíola encara*, *Descalç al carreró de les serps*, *Inventari d'oratges*, *Tristesa Amant* i de la biografia de Joan Pla i Garcia *Vist per a sentència...* Col·labora igualment en diverses publicacions periòdiques com *Última Hora* i *El Mundo-El Día de Baleares*. Ω

Redacció

Lepenisme, la immigració, l'esquerra fòssil i moviments feixistes a Catalunya

«R.» <taubecolom@ono.com>

Le Pen, el metòdic genocidi cultural francès, la immigració i els arguments de carrer.

Al diari «Avui» de hui podem llegir la següent notícia: «Ahi mateix l'FN va emetre un comunicat en què crida 'tots els patriotes, els sobiranistes i els republicans autèntics a reunir-se al voltant del [seu] candidat per oposar-se a l'Europa tecnocràtica de Brussel·les i crear una veritable força popular [que lluiti] per la identitat nacional i l'oposició a la mundialització'» (...) «En una roda de premsa ahir a la tarda Le Pen va anunciar el seu desig que França surti de la Unió Europea, que ha matat el franc i ha forçat els francesos a adaptar-se a l'euro. 'No sóc cap enemic d'Europa. Sóc partidari de l'Europa de les nacions, de l'Europa dels territoris, però sóc un adversari de l'Europa supranacional, federal i federalista', va proclamar.» (...) «¿Qui votarà el candidat ultranacionalista francès? Doncs ahir la majoria dels analistes feien un retrat fidel dels seus seguidors: defensors del règim col·laboracionista de Vichy durant l'ocupació nazi de França, nostàlgics de l'Algèria francesa (perduda el 1962) i els soldats caiguts de l'imperi colonial. També s'hi podrien afegir tots aquells descontents amb el sistema, a més de les classes populars que, fa anys, votaven comunista.»

A mi em pareix que el triomf de Le Pen simplement retrata el xovinisme francès, una part important de la societat francesa: Com més se'n puja la mona més se li veu el cul.

França és l'únic Estat europeu que no vol subscriure la carta de les llengües europees i on el genocidi cultural és més sistemàtic i es troba més avançat (pràcticament en una fase terminal). La quantitat que l'Estat parisiens dedica al català és ridícula (crec que de l'ordre de 0'2 francs anuals per nordcatalà). Han afeblit tant les nacions sense Estat que han creat una dinàmica patriòtera, mal-sana, diabòlica... que finalment ha fruitat com una flor del mal en Le Pen. És com el militarisme crioll a l'Amèrica, dedicat al genocidi contra els indis, finalment donà lloc a monstres: un militarisme omnipresent que esclafa igualment la població treballadora criolla.

Ja a la Primera Guerra Mundial París enviava a primera fila els bretons, catalans, corsos, etc. i reservava els francesos de pura sang per a la reraguarda. Si heu passejat per les viles de França i guaitat els monuments als soldats morts que cada vila té, us podeu adonar fàcilment que, per ex. a Catalunya nord, qualsevol vilatge té un munt molt exagerat de fadrins assassinats a la guerra patriòtera. Això no passa pas a la França profunda.

Igualitat?...quant de cinisme!

Amb Le Pen tenen, com sempre, el que han sembrat. Simplement queda a la vista el que feien encoberts amb els tòpics, la propaganda, la hipocresia mediàtica profunda.

Per un altre costat és menester demanar-se el per què de l'èxit de Le Pen. Simplement crec que ha estat realista, és un polític llest. Ha arreplegat el sentir dels possibles votants descontents - molts provinents de l'esquerra, per cert, a Provença, Llenguadoc, Catalunya Nord... - que han de patir les males conseqüències de la immigració (baixada de salaris per augment de treball negre i brossa, pujada de preus -al nostre cas, sobretot, dels habitatges-, creixement -al nostre cas molt ràpid i alarmant- de la delinqüència, tràfic de droga, marginació, paisatges urbans degradats i profundament aculturats...).

És normal que la ciutadania «espanyola» que vota s'alarme, veuen que tot canvia acceleradament, que no en tenen cap control, que són les víctimes (que els altres, els immigrants, també ho siguen, no solen pensar-ho, la natura humana és així d'egoista, i com això no ix tant a la tele com Operación Triunfo, no és tema popular de conversa, no és un tema «normal», de la normalitat encomanda per la Gran Banca a través de la seva veu: les teles privades i en part les públiques, que són del PP).

Al PP li va molt bé: els ajuda a privatitzar la seguretat (polícia), els guàrdies jurats cada volta tenen més competències (quasi les 3/4 parts d'aquestes empreses pertanyen a la família del Mayor Orejón). Justifica mà dura i patriotisme, tot allò malèvol i reaccionari on el PP -com els nazis en el seu temps- sempre sap traure profit i llegir en diagonal, perquè els seus mestres de pescar en el tarquim. Ajuda a abaixar salaris, permeten l'explotació massiva de mà d'obra barata, sobretot immigrada, als amiguets que voten i es beneficien del PP -i li passen peles sota mà també. I fa de l'especulació de l'habitatge, mitjançant les constructores, un negoci rodó, omnipresent, amb continuats increments. Com sabeu, les constructores són el gran lobby que controla moltes coses, sobretot els ajuntaments. Així tenim PP per a una llarga condemna, dic, temporada. Quaranta anys, potser? (com Franco i el Desert de Sinaí, clar). Tal com veig l'esquerra i el nacionalisme català, no m'estranyaria pas.

Per acabar-ho d'adobar, la progressia i l'esquerra, normalment, estan en Bàvia, amb un discurs acaronat de bibliotecaris sota l'ortodòxia impassible del pensament políticament correcte i marxistes, totalment intel·ligible per al 85% dels ciutadans.

No saben relacionar eines coses amb les altres: el joc del PP amb la feixització social, els guanys polítics amb els econòmics, la indignació popular amb l'explotació laboral... Mentre la gent s'indigna i clama als bars i als bussos, ells repeteixen com a

mandarins la lliçó presa. Que si drets, que si sindicació... Els drets han d'anar sempre amb els deures, vull dir: exigir integració lingüística, eradicar la profunda discriminació contra la dona musulmana, etc. Clar, no ixen al carrer ni hi piulen, perquè si ho feren els cantaven les quaranta.

Em fa por que la nostra esquerra visca tan apardalada i fora de la realitat. Vol dir que part de les actuals bases poden acabar com a França: desplaçant-se de votar esquerra a votar feixisme. Quan l'ascens del nazisme també s'esdevingué un procés semblant: treballadors, sobretot joves, que votaven nazi. El mateix Mussolini provenia del Partit Socialista.

Si volem els vots de la gent que pot votar, no tenim més remei que guanyar-nos-els proposant solucions als problemes pels quals estan bramant i estan indignats, altrament ens arrisquem a un Le Pen a l'Estat espanyol, que podria ser especialment perillós en el cas que el PP tingués alguna crisi (i encara ens tocaria «votar Chirac», vull dir, no criticar el PP, com a mal menor). I que ajuntaria racisme contra immigrants amb racisme «antinacionalista» (de fet, la quantitat de banderes espanyoles entre el jovent, crec que és essencialment en un sentit antibasc i antiestrangers).

Si ens presentem en unes eleccions no és per al·lisonar uns electors indignats que no raonen gaire profundament, sinó per a traure vots amb propostes concretes, fins i tot adobades amb un cert populisme comprensible i contagiós. No es tracta d'atirar cap prejudici ni racisme, sinó de ser intel·ligents i valents. Denunciar tots aquests factors en canyaret.

L'altre dia vaig escoltar dues vegades seguides gairebé la mateixa conversa, en un super, que havien robat en una casa i que eren uns estrangers, els quals, damunt havien amenaçat a les víctimes, la família d'una dona amiga de la que parlava. La policia s'hi declarava impotent «per qüestions legals». Els vaig amollar, davant de tot el supermercat, que això era perquè l'exministre d'Interior té la majoria d'empreses de seguretat privada espanyoles, i l'interessa que la policia oficial no puga fer-hi gran cosa, com també vol la privatització de l'ensenyament o de la sanitat. Amb tal argumentació desactivem el racisme i encolorem el dard a qui l'ha llançat amagant la mà: al PP. Una dona no m'entenia en valencià i li amollí el petit mífing en foraster. En això aparegué un militant del PsoE, un foraster sorneguer, i deia de conya: «A la policia, que este es un comunista, un rojo». «Vés, apa vés», li responguí jo.

Record que cap al 1975-77 aquesta mena de mítings en llocs públics eren relativament normals, fins i tot organitzats pels grups clandestins. Quan el PP prengué el poder recorde també mítings d'aquest estil de marukhes peperes indignades «contra la corrupció socialista», etc. amollant-lo a cues de la compra o llocs similars.

Estil cacauer? Jo crec que és donar una miqueta la cara fora del corral acadèmic, que és l'únic lloc on els nostres sembla que gosen parlar (a part de les processons nacionalistes i diades de guardar). Fora d'això tot són xiu-xius quan se'n va el crític.

Als denostats EUA, els partits, a part de fundacions, tenen gent encarregada d'arreplegar «think tank», idees força, argumentacions comprensibles i vàlides. Això és el que haurien de tindre els partits nostres com també ACPV o l'Òmnium Cultural: gent competent, dinàmica, amb ganxo, i no els buròcrates ignorants, pobletans, parsimoniosos, mandrosos i sovint repressius i sectaris que molt més d'una vegada es veuen per ambients acadèmics i nacionalistes.

Però ja se sap que açò és Àfrica, després de tants segles d'Inquisició i Imperio.

LA POLÍTICA ENVERS LA IMMIGRACIÓ DE L'ESQUERRA FÒSSIL.

El col·lectiu musulmà sol tendir a demanar drets, la qual cosa em sembla bé sempre que parle també dels deures que té (com la integració lingüística, la convivència normalitzada, la no marginació de les dones, dels berbers, etc.). Els progressistes tendeixen a parlar sols de drets i rara vegada de deures, i això és el que fa que el racisme i els Lepens sorgesquen: la culpa és en bona part de la ceguesa de l'esquerra armada: per voler parèixer els més progress de tots silencien temes cabdals. Perquè l'actitud dels musulmans és la més problemàtica de tots els col·lectius immigrants que tenim a ca nostra.

Per una altra banda, vull demanar també: som conscients que la policia i els acusetes del govern marroquí tenen superinfiltrades les organitzacions d'immigrants marroquins a l'Estat espanyol a través de pressions, subvencions...? (per tant no són grups realment democràtics ni representatius). I també que l'islamisme radical integrista és avui dia majoritari a les mesquides a ca nostra?

Essent així, realment meditem bé la política que estan portant envers la immigració marroquina? Jo no dic que els hagem de marginar, però sí que, abans de donar-los drets per la cara o donar-los la solidaritat gratis, els hem d'exigir més democràcia interna. Especialment els hem d'exigir igualtat de drets civils per a les dones i els berbers (i en aquest cas, drets lingüístics, perquè avui dia el amazigh es troba totalment marginat). I si es neguen, que s'ho facen ells solets.

Els grups esquerrans a ca nostra, per combatre el racisme i plantar cara a la drete, el que fan també és afavorir l'organigrama

de l'antidemocràcia islamista a ca nostra, i això és perillós. Certament és trobar-se entre l'espasa i la paret, però tinguem més presents els dos perills, i no sols un, i també la interrelació entre feixisme islàmic i la resposta feixista espanyola.

M'ha sorprès també l'assassinat del cap de l'extrema drete holandesa, Fortuyn (el cognom sembla quasi nostre i tot), presumptament per un ecologista d'extrema esquerra d'un grup titolat «Ecologia ofensiva». La cosa encara és més xocant perquè el tal Fortuyn, en resposta a un immam que li deia que no coneixia els islàmics, li respongué q «no sols els conec, sinó que m'hi gite i tot» (era, curiosament, gai declarat). La qual cosa demostra que la divisió maniquea progressista entre «buenos» i «malos» no funciona en l'Europa avançada com en aquesta amada província del no-res.

I és q a ca nostra la progressia es pensa que hi ha divisions inalterables i eternes que tenen com a origen per analitzar tot l'univers, justament, ca nostra. «L'intel·lectual per al qual la definició substitueix la comprensió és menyspreable» (Keyserling). El provincianisme i l'ahistoricisme s'hi donen la mà.

Anem en compte.

SORGIMENT D'UNA EXTREMA DRETA ESPANYOLISTA PERÒ APARENTMENT CATALANITZADA.

> Segons ens informa avui l'Avui, això de la extrema drete catalana existeix, i té dos noms: Josep

Anglada i Plataforma per Catalunya. També un lloc: Premià. I un motiu: la instal·lació d'una mesquita.

> No tinc més informació i només m'agradaria fer notar que avui dia es fa anar això d'ultradreta /extremadreta molt fàcilment davant de grups que se surten dels esquemes tradicionals polítics, i que fan populisme i demagògia. Em sembla a mi que es deixa anar aquest mot per restar tranquils i no haver de debatre, contra-argumentar i rebatre les propostes d'aquests grups populistes amb arguments racionals. Potser és que no els tenen.

> Potser és que no en saben. Aquesta és la «democràcia» que tenim, la del «políticament correcte» i l'establishment polític panxacontent professional.

Aquest Josep Anglada em sona haver-ne llegit el nom en diversos indrets d'Internet fent violents al·legats antimoros i d'altres coses per l'estil que sí que són feixistes, vinculats a Ynestrillas i cia, i fa una barreja a la carlina fins i tot parla català.

Ara bé, que aquest sia un feixista no vol dir que els altres no ho sien: l'integrisme musulmà ja és majoritari a les mesquides de l'Estat espanyol. Es tracta, evidentment, d'una altra extrema drete d'importació de la qual no ens n'adonem gaire perquè parla àrab. Normalment finançats pel corrupte i medieval règim d'Àrab Saudita (amb Corea del Nord, els dos règims més totalitaris existents en l'actualitat).

L'esquerra i especialment l'extrema esquerra catalaneta té una enorme afeció a donar suport sense més, totalment virginal i acrític, a tota reivindicació d'immigrants i musulmans (pobrecitos!) com si fos allò més progre, i no s'adonen de coses com que:

-Els grups d'immigrants -no pas tots- solen estar molt controlats i infiltrats per agents dels respectius governs (especialment els marroquins al nostre cas). Allí molta gent no gosa piular de por.

-Els grups islàmics marginen la dona de manera total sense ni tan sol base corànica. Donar poders i drets als grups islàmics sense donar drets a les dones és fomentar el sexisme, la discriminació i el feixisme islàmic.

-Dels amazigh i d'altres minories semblants no se'n recorda ningú. Hi ha berbers a ca nostra interessats a poder estudiar berber a l'escola, cosa prohibida al Marroc o Algèria. A Melília, població berber sota ocupació espanyola, van estar a punt d'ensenyar amazigh a l'escola però Rabat pressionà per impedir-ho (i, és clar, guanyà).

-Si a ca nostra l'Església Catòlica té privilegis, als països musulmans no és sols que la rama respectiva de l'Islam tingui privilegis: és que no sol haver-hi cap llibertat religiosa. En casos com el marroquí el rei concentra poder militar, polític i religiós. La millor manera de plantar cara a l'aliança d'interessos de la institució papista amb la drete no deuria pas ser fomentar una altra extrema drete contrària (contrària, dic?: això està per veure).

-Allà on hi ha benestar i baixa demogràfica hi ha immigració. I allà on hi ha pobresa i proletariat hi ha demografia alta. Els catalans hem collit els lògics fruits del nostre panxacontentisme, sibirisme, de rutines de pensament i prejudicis acrítics, i de l'afeció secularista a fer campanyes proavortament, antinatalitat, etc. Dir que tenir fills avui dia és difícil pot ser cert en part, però els que més en tenen són més pobres que els catalans, o sia que no és això simplement. El secularisme militant, en el fons sempre tan antipatriòtic, ens ha dut en aquest culdesac en què sols una ínfima minoria dels nins nats a ca nostra són fills de catalanoparlants. He treballat a maternitat i a la Plana un terç dels nadons són fills d'immigrants, majorment magribins. A Mallorca diuen que les xifres són terribles: no arriben ni al 5% els nadons de pares catalanoparlants.

No pensar les coses tal com són ix car, no ho dubtem pas.

Realisme per Catalunya! ☺

El cirerer de pastor (Crataegus monogyna)

Aquest mes presentam a aquesta planta que podem trobar per voreres de conradissos, per voreres de camins, torrents, garrigues, pinars i per molts de llocs de la serra de Tramuntana. Es tracta d'un arbust que també se'l coneix amb el nom d'espinaler perquè per les seves tiges, té pues. Els empeltadors el coneixen prou bé perquè damunt el seu peu hi empelten nesplera, atxarolera -de fet aquest arbust és de la mateixa família- i, per suposat, també cirerer.

Pels qui no el coneixen, és un arbust molt bon de reconèixer. En arribar el mes d'abril s'omple de petites flors blanques de cinc pètals que una vegada fecundades es converteixen en una cireta petita, semblant una llavor de roser, i que en arribar la tardor poblen d'un color vermell les branques de tot l'arbust. Presenta les fulles xapades.

La saviesa d'aquest arbust resideix en les seves poncelles, principalment. Tan en Pere Palou i Ferrer, apotecari, com en Francesc Bonafé, botànic, a més d'altres autors, recomanen als que pateixen d'hipertensió (sang alta), hipotensió (sang baixa), arterioesclerosi (artèries endurides i obstruïdes) o que necessitin tonificar el cor per evi-

tar l'angina de pit, que prenguin algunes tasses d'infusió diàries d'aquestes poncelles o flors. A diferència d'altres plantes, el cirerer de pastor no deixa en el cos cap tipus d'acumulació que es pugui posteriorment convertir-se en intoxicació, per això se'n pot prendre tranquil·lament cada dia. També es recomana com calmant molt eficaç contra l'insomni d'origen nerviós.

Per a la seva recol·lecció és important tenir en compte cercar exemplars que no estiguin prop de les voreres de camins i carreteres ja que degut a la fumigació que se'n fa per les mateixes, sobretot durant aquests mesos, és possible que aquests arbusts també hagin rebut l'impacte del líquid, per la qual cosa no és convenient replegar-ne poncelles. És preferible anar per les garrigues, boscs, pinars o voreres de torrents on de segur es podran replegar flors completament netes. Una vegada replegades s'han d'assecar a l'ombra i, després, un lloc bo per conservar-les és posar-les dins un pot de vidre. Si han estat secades i conservades en condicions poden durar un grapat d'anys. Ω

Pau Bibiloni-Pòrtula

Pòrtula nº 211, abril del 1999

Cicle PAÏSOS CATALANS: CLAUS PER ENFORTIR LA NOSTRA AUTOESTIMA

Tema de la jornada: L'AUTOESTIMA I EL DOLOR

- «Quan un país té dues llengües és perquè s'ha produït un veritable daltabaix», Jesús Tüson (Una imatge no val més que mil paraules).

- «La concòrdia basada en la submissió d'una de les parts no només resulta patètica, també denota, per part del sotmès, un reconeixement encobert a la pròpia impotència. És així com molts catalans es fan espanyols, perquè no poden suportar la convivència diària amb les seves contradiccions», Víctor Alexandre (Avui, 16-11-01).

- «Nosaltres (les catalanes i els catalans) sempre tenim por, i no ens adonem de la por que nosaltres fem als altres», Jordi Carbonell (El Punt, 10-3-02).

- «Quan [el president Macià] va proclamar la República Catalana i al cap de tres mesos va anar a Madrid a presentar l'Estatut, que es va aprovar pràcticament de forma íntegra, en els pobles més petits de Castella la gent sortia de matinada a les estacions per aplaudir el tren del president de la Generalitat de Catalunya, símptoma de la gran consideració en què el tenien», Víctor Alba (El País, 2-2-99).

- «La dignitat és el bé més preuat de les comunitats», José Saramago (Avui, 20-2-02).

- «Els espanyols estan fent esforços impor-

tantíssims per vertebrar el seu país. I ho estan pagant amb diner públic. Crec que, pel que fa als seus interessos, ho fan bé. Però si va bé per a ells, vol dir que no ens va bé a nosaltres. Perquè la vertebració espanyola passa per destruir les diferències», Pilar Rahola (Debat nacionalista, setembre de 1989).

- «Només et discriminen si et deixes. El pitjor enemic d'un discriminat és ell mateix. Cal aprofitar el refús per fer-se més fort i lluitar», Edward Romero (La Vanguardia, 16-7-98).

- «Per a fer nostra una terra no n'hi ha prou de deixar-hi la suor del front, perquè també la podríem treballar amb indiferència, o amb odi, sinó que cal estimar-la, i no hi haurà amor si no se la respecta tal com és», Manuel de Pedrolo (Algú sota l'altre).

- «El català, per no ferir certes sensibilitats, s'ha de parlar incorrectament. Que quedi clar que no en sabem del tot. El català fluid, normal, queda "massa català" i qui sap si convergent», Quim Monzó (Del tot indefens davant dels hostils imperis alienígenes).

- «Arriscar-se produeix ansietat, però no arriscar-se és perdre's a si mateix. Arriscar-se en el seu sentit més elevat és precisament ser autoconscient», Søren Kierkegaard.

- «Facis el que facis serà insignificant, però és molt important que ho facis», Gandhi.

«Siau qui sou», Miquel Costa Llobera, poeta. Ω

Reixac, caricatura de la mediocritat catalana i de la hipocresia progre

El cofoi i conformista Reixac, quintaessència amb en Gaspart del panxacontentisme secular català, declarà poc abans que el Barça tornà a ensopegar en casa contra un equip de la part baixa (Las Palmas): «Si gano un títol seré la hostia, si gano dos la rehostia y si no gano nada seré un tocho» (aquest progrèdetotalavida no té problemes a parlar foraster a tort i a dret, i poc respecte per als culers catòlics, per cert).

I, efectivament, no ha guanyat res, ha demostrat quant inútil i inepte és, però l'han servat a dins can Barça perquè probablement sap massa coses. Genteta així no guanyaria mai ni una piruleta. Que en viuen a gust, alguns somiatruïtes com aquest!! («Pessetes i la resta a fer punyetes», podrien tenir de lema alguns). Ω

Ricard Colom

C A P A L T A R D

Canço de na Ruixa Mantells

Miquel Costa i Llobera (Pollença 1854-1922)

Passant gemegosa com fa la gavina
que volta riberes i torna a voltar,
anava la boja del Camp de Marina
vorera de mar.

Descalça i coberta de roba esquinçada,
corria salvatge, botant pels esculls;
i encara era bella sa testa colrada,
la flor de sos ulls.

Color de mar fonda tenia les nines,
corones se feia de lliris de mar,
i arreu enfilava cornets i petxines
per fer-se'n collar.

Així tota sola, ran ran de les ones,
ja en temps de bonança, ja en temps de maror,
anava la trista cantant per estones
l'estranya cançó.

«La mar jo avorria mes ja l'estim ara
des que hi té l'estatge l'amor que em fugí.
No tinc en la terra ni pare ni mare,
més ell és aquí!

«Un temps jo li deia: pagès te voldria,
pagès, anc que fosses pastor o roter;
i dins la mar ampla, com ell no n'hi havia
d'airós mariner.

«Bé prou li diria cançons la sirena
quan ell a la lluna sortia a pescar:
per'xò ma finestra deixava sens pena,
sortint a la mar.

«La mar el volia, jamai associada
de vides, fortunes, tresors i vaixells;
i d'ell va fer presa dins forta ventada
Na Ruixa-mantells.

«Na Ruixa és la fada d'aquestes riberes,
que allà a les grans coves, endins, té l'hostal
amb arcs i figures, amb llits i banyeres
de nacre i coral.

«Per bous de sa guarda dins fondes estables
allà té Na Ruixa clapatels vellsmarins;
si vol per son carro cavalls incansables,
allà té delfins.

«Quan surt, va vestida de seda blavosa,
amb totes les tints del cel i la mar,
i blanc com la cresta de l'ona escumosa
son vel fa volar.

«De l'arc que entre núvols promet la bonança,
la faixa ella imita per fer son cinyell...
Mes ai del qui rema, quan ella li llança
son ample mantell!

«Perdut és el naufrag quan ella el socorre
i el pren entre els signes del vel florejat...
La roca fereixa serà ja la torre
on quedí encantat.

«Allà té Na Ruixa mon bé, dia i nit,
on ell cosa humana no veu ja ni sent.
Ai, si ell m'escoltava, bé prou sortiria
de l'encantament!»

Així tota sola, ran ran de les ones,
ja en temps de bonança, ja en temps de maror,
anava la trista cantant per estones
l'estranya cançó.

Un vespre d'pratge finí son desvari:
son cos a una cala sortí l'endemà;
i en platja arenosa, redós solitari,
qualcú l'enterrà.

No té ja sa tomba la creu d'olivera,
mes lliris de platja bé en té cada estiu,
i sols ja hi senyala sa petja lleugera
l'aucell fugitiu... Ω

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Traspàs saló de bellesa-perruqueria al carrer Antic a la zona dels molins de Santa Catalina, completament equipada. Tel. 971 739 940-609 783 949

Es lloga tercer pis a sa Pobla, completament equipat en lloc cèntric. 120 m2, cuina, bany, saleta gran menjador, 2 dormitoris dobles i un individuals, balcon... Tel. 652 225 818 - 971 547 823.

Venc a ses Rotes d'Alaró adossat forrat de pedra. Tres dormitoris, tres sales de bany, saló amb xemeneia. Vistes molt bones i molt de sol. Portassa per a dos cotxes i traster. Preu 420.710 €.

A Binissalem, venc casa. Dues altures, 12 metres de façana, 3 dormitoris, 1 bany, terrassa, garatge, porxo, jardí. Opcional caseta de convidats. 144.243 €. Cèntric. Tel. 661 427 008.

Particular ven local de 100 m2. Més de 100 m2. de terrassa adequat per a qualsevol negoci a la Plaça d'Orson Wells de Ciutat. 110.000 €. Tel. 971 770 099.

SERVEIS
PROFESSIONALS

Leo Casanova. Tarot, massatges curatius, medicina natural. Marqués de la Font Santa, 6-2. Cita prèvia. 670 067 314

Duet de cançons en català s'ofereix per tocar arreu dels PPCC, Bústia Postal 223 de Torredembarra. El Tarragonès, 43830 jhttp://paisos-catalans.org// tres.

Amb acompanyament musical, soprano mallorquina, canta a les vostres nocces, nocces de plata, comunions... Tel. 971 121 123.

Comunions, festes. Gran espectacle de pallasos en català. Tel. 677 898 462.

Comunions, festes. Gran espectacle de Màgia en català. Tel. 658 117 262.

PERSONALS

Als Països Catalans es fa molt bona música, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes: si sommeu en una nació lliure, plena de música catalana i vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Bústia postal 1792-07080 Ciutat.

Capritxós, especial, diferent i atractiu jove de 30 anys, cerca dona intel·ligent que vulgui companyia, carícies, massatges i sexe durant les seves estades al Principat. Tel. 907 843 901

Naturalesa, el mar, la muntanya, un cafè... si ets dona atractiva i divertida t'he de conèixer urgentment. Bústia postal 1174-07080 Ciutat de Mallorca.

Noi de 24 anys, independentista i romàntic, coneixeria noia de similar edat, soltera de Girona per sortir a cinema i platja. Carles Lloveres. Rocacorba, 15 Vilablareix 17180

Cerc femella per festejar fins al 40 anys. Òscar Pujol. Blanquerna, 58 07010 Ciutat de Mallorca.

Coneixeria seixantina enamorada

de Mallorca i les seves coses. Tel. 657 012 568.

COMUNICATS

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Bústia postal 15.071 de Barcelona 080080

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana, i rebre els nostres butlletins, escriviu a: JERC, Santiago Russinyol, 1. Àtic 07012 Ciutat de Mallorca.

Acció Cultural del país Valencià és a Internet. ACPV@servicom.es

Subscripció gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. El llaüt de Xàbia. Bústia postal 53 Xàbia 03730. Patrocinat per l'Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalus. Llengua (Ensennansa a distància de la Yenwa Andalus) P. Pedro Romana, 1-4-2 -14007 Còrdova.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet. http://www.estelnet.com/lluïta

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C.S.C * 934 411 188

Si vols rebre l'Euskararen Berripera (en foraster) gratuïtament escriviu a: Hitzkunta Politikaroko. Wellingtono Dukea, 2-01020 Victoria Gasteiz.

A tots els valencians que vulguin contribuir a la reconstrucció nacional del País valencià, l'associació cívica Tirant lo Blanc us espera. Són els nacionalistes valencians. 963 879 408

El Call, la revista dels jueus dels Països catalans és a internet. http://www.fortunecity.com/victorian/coldwater/252.

Escaiola, figures de tota classe: naixements, angelets... Som artesà, preus sense competència, ofertes periòdiques. Em trobareu a les principals fires de Mallorca tota, i al tel. 971 294 444.

Ja ha sortit el número 5 de la revista de música popular i tradicional "La Canya". Podeu demanar-la a la Bústia Postal 696 d'Alacant 03080 (Catalunya Sud) Tel. 963 485 517.

Des de l'Arxiu de Documentació i Propaganda Política-ADP estam fent un gran fons documental de la propaganda editada pels partits polítics, sindicats i moviments socials. Si teniu per casa adhesius, calendaris de butxaca, targetes reivindicatives... que no les faceu servir ens les podeu fer arribar a: ADP Ap. de Correus nº 1.106 07080 Ciutat de Mallorca. Correu elec.: adp@mallorcaweb.net. Disposam d'un fons de material repetit per intercanviar amb altres arxius o particulars interessats.

BORSA DEL
MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, vengui en parlar. Agència oficial Renault. 971 413 867 Son Ferriol.

Venc ciclomotor Mobicette Rural, primera mà, 5 anys. 390 euros. Tel. 655 417 727. Joan, sa Pobla, hora baixes.

Un crit
escardalenc

Enric Larreula és un enamorat de les coses d'aquest país i dels batecs que s'hi escolten. Fa anys que, des de la universitat, prepara les noves generacions de mestres perquè tinguin recursos a l'hora d'ensenyar en català. Fa anys que escriu per a vailets, joves, adults, la qual cosa li ha reportat més d'un reconeixement literari. També ha fet incursions en el món del riure amb notable èxit (dos premis d'humor i sàtira Pere Quart). Des del 1969 tenia un assaig començat, Dolor de llengua (Editorial 3 i 4), que ara veu la llum.

Qualsevol sociolingüista que no tingui pendent una visita a l'oculista se n'haurà adonat que la nostra llengua ha entrat en un procés de substitució, en uns llocs més avançat i en d'altres no tant, a favor del francès al nord i de l'espanyol a la resta dels Països Catalans. Ser testimoni d'una realitat que es va apagant poc a poc és dolorós per a qualsevol persona que estima el medi. En Larreula ho ha volgut analitzar en l'esmentat estudi: «Com es pateix per una llengua que recula i per què es pateix (...) tant des del punt de vista emocional com somàtic (...) tant amb persones que parlin la mateixa llengua o que en parlin una altra».

El dolor, però, és un sentiment que, a més a més, provoca respostes de fugida. Així ho fa notar Narcís Comadira en el seu darrer llibre: «El dolor del poema L'art de la fuga és el de l'escriptor català que veu l'absurd d'escriure en aquesta llengua moribunda (...) I això produeix un dolor profund» (El Temps, 12-2-02).

Exterioritzar el neguit que ens fa veure que el català va de mal borràs acostuma a ser contraproduent en determinats contextos. Segons Larreula «pot despertar sospites d'intolerància i fonamentalisme cultural». I, per tant, els catalanoparlants som capaços de mentir quan parlem, per exemple, de la nostra llengua i del seu ús amb castellanoparlants: «Mentim perquè els altres són molts i sobre aquest tema no ens atrevim a confiar-hi plenament. Mentim perquè suposem que en algunes d'aquestes coses tan íntimes no ens entendrien. Mentim perquè hi volem quedar bé», assenyala Larreula. En aquest sentit, no li creixerà el nas al president de l'Institut d'Estudis Catalans, Manuel Castellet, mentre faci declaracions de l'estil: «La llengua catalana no havia estat mai tan bé com ara» (El Periódico, 12-2-02).

Per llenstir Dolor de llengua l'autor ha anat de la Seca a la Meca. I quan l'ocasió ha estat propícia no ha dubtat a entrevistar des d'una secessionista blavera, prototipus tiamaria, fins al mateix ex-cònsul francès de Barcelona, Alain Catta. És a dir, en Larreula s'ha fet un tip de parlar amb gent a qui d'alguna manera la llengua no els deixa indiferents. Entre els moltíssims testimonis que interpreten les reaccions dels catalanoparlants davant la desfeta lingüística, no té pèrdua l'opinió del director de La Bressola, en Joan Pere Le Bihan. Le Bihan explica que la majoria dels pares d'alumnes manifesten que duen els seus fills en aquestes escoles nord-catalanes perquè el català és una llengua en expansió, pel tracte individualitzat del centre i perquè s'hi segueix una pedagogia interessant. Lluny d'aquestes opinions tan assenyades, que tenen més la pinta de ser subterfugis, per Le Bihan s'hi amaga una inconscient recerca de la identitat catalana perduda: «Perdre definitivament els seus orígens, o la seva subconscient identitat catalana, també els fa mal». És per això que en Larreula ens planteja un tema agosarat i implicat en uns Països Catalans cada cop més exòtics i en mans de pobres d'esperit.

Dolor de llengua és un treball de camp desacomplexat que implora, sense més autoenganys, obrir un debat en la societat catalana sobre l'esdevenidor de la nostra llengua. No diuen que una forma que tenim els humans d'alliberar la tensió es tractant obertament d'allò que ens crea malestar?

Amb el llibre acabat de sortir del forn, l'escriptora Carme Miquel el presentarà a la Casa de Cultura de Sueca (carrer de la Mare de Déu, 2), el dissabte 29 de juny a les 7 del vespre, al costat de l'autor, dins el marc de la jornada de psicologia dedicada a l'autoestima i el dolor.

El de Larreula és un crit escardalenc, eixut, que l'afonia de la globalització amenaça. Ara que encara podem cridar, cridem «més fort i clar», com diria el poeta. **Ω**

QUIM GIBERT,
PSICÒLEG

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI.....

Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i envieu-lo a:

L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

Necessitam comercials arreu de la nació catalana i especialment a Eivissa i a Menorca.
Telefonau-nos a l'Estel.
Tel. 971 265 005

DITES RELACIONADES AMB EL VI

El pa amb ulls, el formatge sense ulls i el vi que salti als ulls.
 El pa canviat i el vi assegurat.
 El pa és fre del vi.
 El pa fa passar i el vi fa tenir.
 El pa fresc, i el vi novell, causen dolors al ventrell.
 El pa i el vi en cria de tota mena.
 El pa i el vi neixen dintre el maig.
 El pa mudat i el vi usat.
 El pa negret, el vi agret i l'oli sabentet.
 El pa per la vista i el vi pel tast.
 El pa sosté, el vi dona força i la carn engreixa.
 El pa tou, i el vi nou, el ventre espatllen.

El peix ha de nedar tres vegades: en aigua, en vi i en oli.
 El peix per ser bo, sal i sucre, vi i julivert; treu tot verí i mal.
 El peix, l'arròs i el pebrot, volen vi fort.
 El pelegrí, primer sense el bordó que sense la bóta del vi.
 El porc fresc i el vi novell, causen dolors al ventrell.
 El que amb aigua viu, amb vi s'ofega.
 El que en vi es gita en aigua desdejuna.
 El que es cria amb aigua s'ha de menjar amb vi, com l'arròs i el peixolí.
 El que l'aigua gela el vi ho desgela.
 El que no fuma ni beu vi, el diable pren altre camí.
 El qui beu bon vi, resta farina al molí.

El qui beu massa vi ni guarda secret, ni compleix el que ha dit.
 El qui beu vi no pot dir borratxo al seu veí.
 El raïm blanc fa bon vi i el negre el fa ennegrir.
 El ranci que és bo en el vi, en el porc no es pot sofrir.
 El refredat, el vi el combat.
 El secret del teu veí te'l dirà un porró de vi.
 El secret mai no dura, allà on regna el vi.
 El setembre és veremador, i es fa vi el bo i millor.
 El sol de l'Assumpció fa el vi millor.
 El sol en l'Ascensió fa el vi bo i millor.
 El veí que té bon vi, ventura té prop de si.
 El vell que beu bon vi triga a morir.

DITES RELACIONADES AMB LA LLUNA

Aigua i lluna, temps d'oliveres.
 Alls plantats en lluna nova, de grans un cove.
 Béns de fortuna, muden com la lluna.
 Carnestoltes i Dijous Sant sense lluna mai no es veuran.
 Cèrcol de lluna no omple llacuna.
 Civada sembrada en lluna nova surt blanca; en lluna vella surt negra.
 Clara lluna és la de l'agost, però la del gener és millor.
 Corona de sol mulla els pastors, corona de lluna pastors eixuga.
 De la lluna del gener al cinquè dia veuràs quin any tindràs.
 De lluna nova, vés-hi amb el cove.

El bon mariner, mirant la lluna, ja sap son quefer.
 El dia que tomba la lluna, tot treball és de fortuna.
 El dimecres lluna nova per tot l'any és desastrosa.
 El gram mor tot sol, si es llaura en lluna vella de juliol.
 El millor femer, el de la lluna nova del gener.
 El porc mort en lluna vella fa dolenta l'escudella.
 El temps, el vent i la fortuna, canvien com la lluna.
 Ells mànecs d'eina tallats en lluna de Nadal fan millor feina.
 En la lluna vella, talla l'arbre de fulla eterna.
 En lluna creixent a la mar, en lluna plena en el port i no tinguís por a la mort.
 En lluna de Nadal, talla el pi i el verdal.
 En la nova lluna, talla l'arbre que perd la fulla.

En lluna minvant no sembris ni un gra.
 En minvant de lluna no sembris cosa ninguna.
 Fins que la lluna d'abril no hagi passat, no donis l'hivern per acabat.
 Estrella vora la lluna, tempesta segura.
 Ets a la lluna, Bernat, perquè el diumenge has treballat.
 Fer el viatge de la lluna, anar sencer i tornar en quatre bocins.
 Fes les faves en lluna nova i les colliràs amb un cove.
 Home de bé, és com blat de bona lluna.
 Home nat en lluna fosquejant, al botavant.
 La dona i la lluna, avui serena, demà bruna.
 La foscor de la lluna assenyala pluja.

LA NOSTRA CUINA

Sopa de ceba

La sopa de ceba i formatge, oriunda del París de les antigues Halles, un àmbit mercader ben animat de famílies valencianes.

Convé fer-la en cassoles individuals. Per a 4 racions posarem al foc uns 100 gr. de mantega de vaca en un cassó de més de dos litres de capacitat, per fondre-la; hi afegirem les rodanxes de ceba (mig quilo) fins daurar-les i, afegint-li (optatiu) una bona cullerada de farina, i remenant-ho, se li aboca un gotet de vi blanc i poc més d'un litre d'aigua, sal i pebre-negre en pols.

Tindrem preparades unes llesquetes finíssimes de pa torrat i una quarta de gruyère ratllat. En cada cassola col·locarem tongades de pa alternades amb capes de formatge. Els abocarem el conjunt calentíssim del cas i escamparem per damunt de cada cassola una capeta final de gruyère; les ficarem al forn prou fort, fins que es gratinaren bé (uns vint minuts; o poc més).

Sopa de lletuga

Un plat de fulles de lletuga. Una cebeta, una cullerada de mantega de vaca, un gotet de brou, un got de llet, un rovell d'ou, una cullerada de nata, sal, pebre-negre molt, sucre i nou moscada.

Escaldarem les fulles de lletuga; les passarem tot seguit per aigua freda i les tallarem a trossets després.

En una cassola sofregirem la cebeta finament picada i, en estar un poc daurada, afegirem la lletuga i el brou, que deixarem coure adobat amb sal, pebre-negre, sucre i nou moscada. La deixarem refredar per a passar-la per la batidora i afegirem la llet, el rovell d'ou i la nata. Abans de servir-la, la posarem a calfar; i, repartida en tasses, la presentarem acompanyada amb crostonets de pa.

Sopa monacal

En una cassola sofregirem un parell de carlotes, un parell de naps dels blancs i de la classe nap-i-col, un all porro prou gran i una col rulleta o de fulla ampla (tot ben tallat), i una culleradeta de pebre-roig i abocarem l'aigua que considerem necessària perquè vaja coent-se la verdura amb poc de foc. En estar tot cuit, afegirem un pessiguet d'herba-sana i d'estragó, i la sal al gust. Ho servirem acompanyat de crostonets de pa o de pastetes de consomé.

Puré de cigrons

Posarem a remulla des del dia abans mig quart de quilo de cigrons. Els bollirem en companyia d'un parell de carlotes mitjanes, un all porro i una rameta d'api, amb la sal al gust. En estar cuit tot, ho passarem per la batidora i per un colador i ho posarem al foc de bell nou; li afegirem un sofregit d'all i pebre-roig, i una cullerada de julivert picat; deixarem que alce el bull i ho remenarem bé per tal que el sofregit es barrege amb el puré. Ho servirem amb crostonets de pa o pastetes de consomé.

ES MOLINAR

Fa un any que n'Antoni Borràs ha obert la Xurreria Molinar al carrer del Capità Ramonell Boix, 57 des Molinar. També és l'amo de la Perruqueria Juanita des que sa mare se va jubilar. Tel. 971 273 168

Fa 24 anys que en Bartomeu Ximelis va obrir la botiga Nàutica Ximelis davant el Club Marítim Molinar. Ven barques des de 4 als 12 metres. Tel. 971 276 448

Fa 6 anys que n'Enric Mesa va obrir la Cafeteria 10 Meu al Born del Molinar. Tapes i begudes. El plat del dia val 4'20 €. Ala fofo, l'encarregada Caterina Fortesa. Tel. 971 244 336

Na Paquita Riera és la madona de la Peixateria Paquita al Molinar. Sa mare, n'Antonia Bauçà va obrir aquest negoci fa 20 anys. Tel. 971 241 464

SANTA CATALINA

Fa 2 mesos que na Ruiping Feng ha obert el Restaurant Japonès SAKURA (flor) a la barriada des Molins de Santa Catalina. El seu cuiner Xing fa cuina asiàtica: japonesa, xinesa, tailandesa, coreana... Despatxa menús i menjar per endur-se'n Tel. 971 285 418

CIUTAT DE MALLORCA

Fa un any que na Lola Paniza, amb la seva filla Tània regenta la botiga de complements BROD'ART al carrer de Sant Feliu, 7 de Ciutat. Els complements especials, fets a mà, per encàrrec i a mida són vertaderes joies. Tel. 971 712 508

Fa 18 anys que en Juanjo Ramírez regenta el Restaurant Vegetarià Bon Lloc al carrer de Sant feliu, 7 de Ciutat. Despatxa menús a 11'10 €. Els vespres se menja a la carta. Tel. 971 718 617

Fa 4 anys que na Mònica Voigtman d'Alemanya regenta el Supermercat de l'Eròtica, ART MUNDIAL MALLORCA, al carrer Apuntadors, 9 de Ciutat. És la botiga d'erotisme més gran i completa que hem vist a les illes. Tel. 971 721 629 <http://palmacenter.com>

Fa 51 anys que la família Roig regenta el Bar Arenes a la Plaça de les Atarasan, al costat de la seu del Govern Balear a la Ciutat de Mallorca. Els polítics hi va a beure cafè i a llegir l'Estel, diu l'amo. Tel. 971 721 081

Al cap damunt del carrer de Sant Pere amb la confluència amb el carrer de L'Ollivera, hi ha una placeta amb un ou. Al fons, el campanar de l'Església de Santa Creu. Val la pena fer una volta per la barriada del Puig de Sant Pere de la Ciutat de Mallorca.

N'Antònia Cirer i n'Ampar Ensenyat són les madones del Forn de la Pau, a la barriada de la Pau de Ciutat. Tenen forn de llenya del temps del moros, diu n'Antònia. Està documentat que fa 200 anys es calà foc. Els seus pares que són de Sencelles varen començar a regentar-lo fa 50 anys. A la foto amb la dependenta Francesca Caparrós. Tel. 971 727 855

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom .....

Adreça .....

C.P. ....

Població .....

C.I.F. .... Tel. ....

M'interessa una subscripció

ANUAL 35 €

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa .....

Adreça .....

Núm. entitat ..... Núm. sucursal .....

Compte núm. ....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**